

Monika Pawełczyńska-Ślusarczyk

**ZARYS HISTORII
HARCERSTWA W PRUSZKOWIE
W LATACH 1945-2011**

**WYDANO Z OKAZJI
90-LECIA HUFCA ZHP PRUSZKÓW**

PRUSZKÓW 2011

© Copyright by Monika Pawelczyńska-Ślusarczyk 2011

Projekt okładki i opracowanie graficzne:

Monika Pawelczyńska-Ślusarczyk

- rysunki autorstwa Wiesława Bronowskiego

z Kroniki Grupy Obozów Harcerskich Hufca „Pruszków” Chorągwi Mazowieckiej w Pilchowicach – Zaporze Wielkiej – Wrocław – 3.VII – 3.VIII. 1948

Korekta:

Irena Szymańska-Horban

Wydawca:

Chorągiew Stołeczna **ZHP Hufiec Pruszków**

05-804 Pruszków, ul. Jasna 2

Powiatowa Miejska Biblioteka Publiczna im. H. Sienkiewicza

05-800 Pruszków, ul. J.I. Kraszewskiego 13

tel. 758 86 09

Druk:

Grafis s.c. Wydawnictwo i Poligrafia

05-800 Pruszków, ul. Brwinowska 19

ISBN 978-83-62144-12-9

Książka wydana przy pomocy finansowej
Urzędu Miejskiego w Pruszkowie

*„Próbowano cię zatrzymać, zmienić bieg, kierunek i nazwę.
Miałas być rzeką czerwoną, my toczyliśmy o ciebie walkę.
Dziś znów jesteś naszą drogą, znaczoną przez krzyż i lilijkę,
Wędrujemy ku tym ideałom, śpiewając o tobie piosenkę.*

*Płyn nam zawsze i nie ustawaj, o wielka rzeko historii,
Ogłaszaj światu przeszłość naszą, ideały harcerskiej drogi.”¹*

**Pracę dedykuję Tym,
którzy weszli, wchodzą i wejdą na harcerski szlak;
Tym, którzy zostawiają tam część swojego serca...**

¹ Tekst piosenki „Rzeka Historii” – autor nieznany.

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	8
ROZDZIAŁ 1 (LATA 1945 – 1949).....	10
1.1. HUFIEC ... CZAS START!.....	10
1.2. SYTUACJA I DZIAŁALNOŚĆ	11
1.3. WSPOMNIENIA HARCERZY	17
1.4. SPIS JEDNOSTEK, GRUP	19
1.5. 1 ŻEŃSKA MAZOWIECKA DRUŻYNA HARCEREK	23
1.6. HARCERSKA AKCJA LETNIA	27
1.7. TEN LEGENDARNY OBÓZ! 1945 ROK.....	29
1.8. OBÓZ W PILCHOWICACH W 1948 ROKU	40
3.1. KURSY, SZKOLENIA, IMPREZY	45
3.2. I OGÓLNOPOLSKI ZŁOT W SZCZECINIE	48
3.3. HISTORIA POWSTANIA TABLICY PAMIĄTKOWEJ	50
3.4. ZAWIŁA HISTORIA SZTANDARU 14 MDH ORAZ JEGO KOPII	51
3.5. POWOJENNE LOSY STEFANA JARONIA-KOWALSKIEGO	53
3.6. NAJPIĘKNIEJSZE CHWILE SZYBKO MIJAJĄ	58
ROZDZIAŁ 2 (LATA 1950 – 1956).....	60
2.1. SYTUACJA I DZIAŁALNOŚĆ.....	60
ROZDZIAŁ 3 (LATA 1956 – 1980).....	62
3.1. SYTUACJA I DZIAŁALNOŚĆ.....	62

3.2. HUFIEC-POWIAT + OŚRODKI, A HUFIEC-MIASTO	67
3.3. SPIS JEDNOSTEK, GRUP PO ZJEŹDZIE ŁÓDZKIM	68
3.4. SPIS JEDNOSTEK, GRUP W DALESZYCH WYKAZACH	71
3.5. HARCERSKA AKCJA LETNIA/ZIMOWA.....	75
3.6. KURSY, SZKOLENIA, IMPREZY	80
3.7. PRZYKŁADOWY PROGRAM KURSU DRUŻYNOWYCH	84
3.8. TAK MÓWIONO O PRZYRZECZENIU HARCERSKIM	87
ROZDZIAŁ 4 (PIERWSZY SZTANDAR POWOJENNY)	88
ROZDZIAŁ 5 (PORAŻKA HUFCA – BOLESŁAW BIERUT)	89
ROZDZIAŁ 6 (LATA 1981 – 1989)	93
6.1. SYTUACJA I DZIAŁALNOŚĆ.....	93
6.2. SPIS JEDNOSTEK, GRUP	98
6.3. HARCERSKA AKCJA LETNIA/ZIMOWA.....	101
6.4. KURSY, SZKOLENIA, IMPREZY	105
7.5. 70-LECIE HUFCA, ODZNACZENIA HUFCA	105
7.6. ZAPRZYJAŻNIONE STOWARZYSZENIA	109
ROZDZIAŁ 7 (LATA 1990 – 1996)	112
7.1. SYTUACJA – ZMIANY, ZMIANY, ZMIANY!	112
7.2. SPIS JEDNOSTEK, GRUP	116
7.3. HARCERSKA AKCJA LETNIA/ZIMOWA.....	117
7.4. KURSY, SZKOLENIA, IMPREZY	118

ROZDZIAŁ 8 (LATA 1997 – 2011)	120
8.1. SYTUACJA I DZIAŁALNOŚĆ	120
8.2. SPIS JEDNOSTEK, GRUP	126
8.3. HARCERSKA AKCJA LETNIA/ZIMOWA	128
8.4. KURSY, SZKOLENIA, IMPREZY	135
8.5. STULECIE SKAUTINGU – ZŁOT „KIELCE 2007”	141
8.6. SŁUŻBA PO TRAGEDII W SMOLEŃSKU	143
8.7. HARCERSTWO MA STO LAT! ZŁOT KRAKÓW 2010	145
ZAKOŃCZENIE	149
DODATEK – SPIS SIEDZIB HUFCA	151
DODATEK – SPIS KOMENDANTÓW HUFCA	152
DODATEK – SPIS AKTUALNIE DZIAŁAJĄCYCH JEDNOSTEK	155
D.1. Szczęp Harcerskich Drużyn Wodnych	155
D.2. Szczęp Drużyn Harcerskich i Zuchowych im. I. Paderewskiego	166
D.3. Szczęp 62 Pruszkowskich Drużyn Harcerskich i Zuchowych im. Batalionu Harcerskiego "Zośka"	173
D.4. Szczęp Harcerskich Drużyn Sokolich im. gen. B. Wieniawy-Długoszewskiego	179
D.5. 8 PDH „KNIEJA”	193
D.6. 13 MDH im. Orłąt Lwowskich „ORLĘTA”	196
D.7. 14 MDH im. Stefana Czarnieckiego (najdłużej działająca drużyna w Hufcu)	198
D.8. 12 PHDŻ „TAJFUN”	202
D.9. 29MDH „TWIERDZA”	203

D.10. 1 NDH „IMPEESA”	205
D.11. 22 DH „ORLIKI”	207
DANE STATYSTYCZNE	208
BIBLIOGRAFIA.....	212
WYKAZ SKRÓTÓW	219

WSTĘP

„Skauting od samego początku był i jest ruchem. Celem ruchu było i jest wychowanie ideowej, aktywnej, pracującej nad sobą, przydatnej społeczeństwu, zdrowej psychicznie i fizycznie młodzieży (...).”² Żyjąc w społeczeństwie i mając naturalną potrzebę dążenia do czegoś więcej niż zaspokojenie podstawowych potrzeb człowieka wyszukujemy sobie różne sposoby na dojście do ideału – do takiego, który nas ubogaca i czyni lepszymi ludźmi. Jednak przy naszej niedoskonałości i próżnych ambicjach niezycliwych osób, droga, którą idziemy nie zawsze prowadzi nas do rozwoju – czasami przeżywamy kryzys swojej aktywności. O potędze ludzkiego działania świadczy jednak przede wszystkim to, czy ktoś jest w stanie podnieść się ze swojego „upadku”. Powojenna historia Hufca Pruszków jest tego przykładem. Zadaniem moim jest ukazanie jej przede wszystkim „bez białych plam”, ale także z podkreśleniem pozytywnych zjawisk, często zapomnianych, lub niedocenionych. Przedwojenny i wojenny okres pruszkowskiego harcerstwa został dokładnie omówiony przez innych instruktorów Związku Harcerstwa Polskiego (ZHP). Mam nadzieję, że nowy zarys historii powojennej zaspokoi nasze harcerskie potrzeby i doczeka się kiedyś dokładniejszego opracowania.

Wspomniany będzie tu czas, kiedy nastąpił największy upadek harcerskich ideałów, ale także i taki, gdzie młodzi ludzie pełniący „służbę Bogu, Polsce i Bliźnim”³ walczyli dumnie o swoje prawa, a przede wszystkim o Prawdę. W tym miejscu pozwolę sobie przytoczyć słowa Włodzimierza Sławińskiego: *„Znajomość historii pruszkowskiego ZHP kończy się na etapie działań wojennych. Całe powojenne półwiecze nie doczekało się opracowania dokumentalnego. Szkoda, gdyż jest to temat równie ciekawy, co dwa poprzednie – przyszła nowa okupacja i czego nie mógł dokonać Hitler w jawnej walce, udało się Stalinowi. Cel był ten sam, ale metody inne. Wróg czał się za progiem każdego państwowego Urzędu, często pod maską Polaka „patrioty.””⁴*

² S. Broniewski, *TO NIE TAKIE PROSTE moje życie*, Warszawa 2001, s. 51.

³ Główne zasady harcerza Związku Harcerstwa Polskiego zawarte w Przyrzeczeniu Harcerskim.

⁴ W. Sławiński, *Głos Pruszkowa* nr 11/2004, 2004,

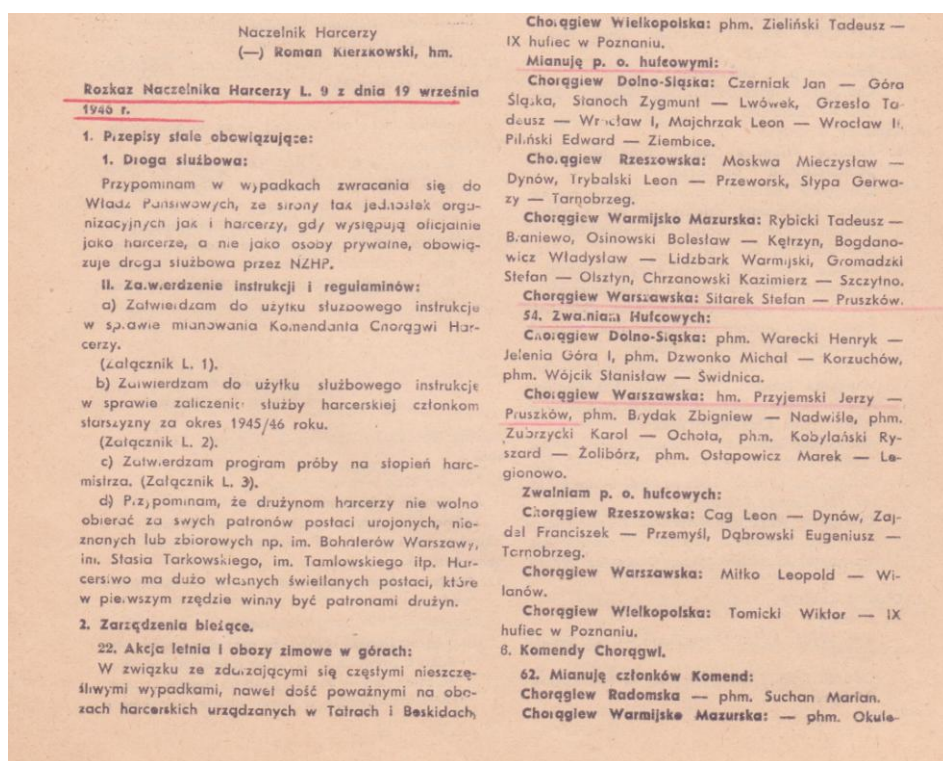
Co będą zawierały następne karty naszej historii? Pozwólmy odpowiedzieć na to pytanie naszym następnym pokoleniom... . Tymczasem zapraszam do wędrówki przez 66 lat historii **na podstawie faktów, wydarzeń historycznych, dokumentów, rozkazów, ale także subiektywnych wspomnień uczestników naszej Harcerskiej Przygody.**

ROZDZIAŁ 1

(LATA 1945 – 1949)

1.1. HUFIEC ... CZAS START!

Pierwsza dostępna wzmianka o Hufcu Pruszków znajduje się w rozkazie Naczelnika Harcerzy L. 9 z dnia 19 września 1946 roku. W tym samym dokumencie mianował on nowego komendanta Hufca (a dokładnie pełniącego obowiązki): Stefana Sitarka.

Z wypowiedzi komendanta Hufca hm Jerzego Przyjemskiego wynika, że dopełnienie wszelkich formalności organizacyjnych związanych z powstającymi drużynami harcerskimi w szkołach było zasługą druha Stefana Sitarka. Okazał się on wielką pomocą dla hm Przyjemskiego, ponieważ znał dobrze miasto. Miłym jest fakt, że mamy dostęp nawet do informacji, gdzie ponad 60 lat temu odbywały się harcerskie odprawy: w parku Potulickich, nad stawem, lub w budynku organizacji młodzieżowych. Wkrótce Jerzy Przyjemski przeniósł się

w okolicy Nowego Dworu Mazowieckiego (organizował w tym mieście Hufiec). Wtedy funkcję komendanta powierzono pphm Stefanowi Sitarkowi.

1.2. SYTUACJA I DZIAŁALNOŚĆ

Kurs Drużynowych w Zagórzu Śląskim – 1947 r. W latach 1945 – 1949 nastąpił rozwój harcerstwa na terenie Pruszkowa. Był to duży zryw harcerstwa, zaangażowanie kadry instruktorskiej i Ruchu Przyjaciół Harcerstwa. Podejmowano pracę na rzecz środowiska, organizowano kursy szkoleniowe kadry instruktorskiej i obozy harcerskie.

W latach 1947 – 1949 drużyny zuchowe i harcerskie realizowały program *Harcerska Służba Polsce*⁵ w sektorach: „Odbudowa Kraju”, „Las i rola”, „Kultura i oświata” oraz „Dziecko”.

⁵ **Harcerska Służba Polsce** - program ZHP w latach 1948-49, którego celem była realizacja ważnych zadań społecznych tego okresu (m.in. powojennej odbudowy kraju) oraz ukazanie roli ZHP w zmienionych warunkach ustrojowych.

Latem 1948 w obozach HSP wzięło udział około 80 000 harcerzy i harcerek z całej Polski (czyli ponad 20% członków ówczesnego ZHP). Podejmowane działania polegały m.in. na odgruzowywaniu i oczyszczaniu ruin, prowadzeniu przedszkoli dla dzieci wiejskich, organizowaniu ambulatoriów dla miejscowej ludności, oczyszczaniu lasów, pielęgnowaniu szkółek leśnych, przecieraniu pasów przeciwpożarowych, niszczeniu stonki ziemniaczanej oraz pomocy w żniwach i sianokosach. Wraz z programem HSP wprowadzono specjalny zestaw sprawności harcerskich.

biwak – 1947 rok

Kadra napotykała na problemy natury praktycznej. Bardzo często brakowało harcówek, sprzętu obozowego czy biwakowego. Brakowało także funduszy. Oczywiście, największym problemem była sytuacja polityczna, która wymuszała usunięcie z Przyrzeczenia i Prawa Harcerskiego zapisu „służbie Bogu”. Częstym jednak zjawiskiem było stosowanie tradycyjnego Prawa i Przyrzeczenia Harcerskiego mimo zakazów.

Lata 1946 i 1947 to ostatnie lata, kiedy władza ludowa nie ingerowała aż tak w życie harcerskie. Dawni instruktorzy z dwudziestolecia międzywojennego

Biwak w 1947 roku

organizowali życie harcerskie na „starych, dobrych” zasadach. Zakaz kontaktów z młodzieżą nałożony na niejednego tak działającego instruktora był widocznym rozpoczęciem ingerencji władz komunistycznych. Przykładem jest hm.

Bronisław Chajęcki urodzony w 1902 roku. Służbę w harcerstwie rozpoczął jako 15-letni chłopiec. Należał do głównych organizatorów harcerstwa w Pruszkowie. Organizował także działalność harcerską na terenie Otwocka, Grodziska Maz. Walczył podczas I Wojny Światowej oraz podczas

najazdu bolszewickiego w 1920 roku. Za Obronę Warszawy w 1939 otrzymał Order Wojenny „Virtuti Militari”. Walczył w Armii Krajowej. Po wojnie podjął działalność harcerską jako Przewodniczący Koła Przyjaciół Harcerstwa w Pruszkowie. Jednak 11 listopada 1948 roku po całonocnej rewizji w jego mieszkaniu przy ul. Drzymały 10/2 został aresztowany przez funkcjonariuszy UB i na kilka miesięcy słuch po nim zaginął. Przez 4 lata (w warszawskim więzieniu przy ul. Rakowieckiej) trwało „śledztwo” prowadzone przez znanych z okrucieństwa funkcjonariuszy. Była to niekończąca się brutalna przemoc fizyczna, psychiczna oraz tortury, które zakończyły się zmiążdżeniem obu dłoni w drzwiach szafy pancernej. Mimo tortur nie przyznawał się do zarzutów, które były fałszywe. Rodzina żyła w niepewności i udręce kilka lat. Dopiero w 1956 roku wysłano do najbliższych powiadomienie, że w 1952 skazano Bronisława Chajęckiego na karę śmierci, a w roku 1953 wykonano wyrok ...

Poniższy wiersz ukazuje bohaterską służbę harcerzy i instruktorów, których spotykało wiele upokorzeń i cierpień w czasach powojennych. Wiersz autorstwa Jerzego Kalińskiego został poświęcony harcerzowi, „Zaniakowi”, członkowi „Wolnej Młodzieży” – Tadeuszowi Hubertowi Jakubowskiemu:

„Chciałeś odrzucić otchłań

zniewolenia

w oczach zatrzymać

orła w koronie

Dojrzewał w Tobie owoc

Niepodległości

nektarem miłości

genami Ci dany

Wiedziałeś jak należy

kochać tę Ziemię

I jak należy gardzić

Zniewoleniem

*By ziemia ojczysta
pozbyła się
sprzedawców obietnic
chciwego zaborcy*

*Oczy źródłem łez
patrzyły przez kraty
wzrokiem harcerza
„Wolnej Młodzieży”
i więźnia PRL-u*

*Filuterne spojrzenia
na Pałac Mostowskich
na Rakowiecką i Rawicz
dały Ci moc napisania
z kpinką faktografii
odslaniającej cierpienie
prostactwo i pogardę*

*Blask pisarskiej chwały
niech wyrzeźbi
Twoje rysy
w kamieniu
sławy”⁶*

Bronisław Chajęcki

⁶ J. Kaliński, *Znakiem tego oskarżony ...*, „Przegląd Pruszkowski” nr 2, 2009, s.

Dnia 28.05.1949 roku, rozkazem L. 1/1949 na połączonej odprawie drużynowych i Komend Hufców męskiego i żeńskiego jednogłośnie stworzono jeden połączony Hufiec Pruszków, a komendantem hufca została mianowana: phm Barbara Chudzik.

Regulamin Komendy Hufca Nr.1.

Nominacje:	a/ Drużynowych mianuje Komenda Ghoragwi na wniosek Komendy Hufca. b/ Przybocznych mianuje Komenda Hufca na wniosek drużynowego. c/ Zastępowych mianuje drużynowy. d/ przybocznych może powołać drużynowy, a nie mianować.
Kary	Za opuszczenie trzykrotne zbiórki Komendy Hufca, drużynowy może być ukarany na przeciąg trzech miesięcy przez zawieszenie w czynnościach, lub zwolnienie. Za opuszczenie choćby jednej zbiórki przez drużynowego czy drużynę podlegają karze wstrzymania i niedopuszczenia do próby na stopnie i sprawności w czasie od 1. do 30.9. każdego roku.
Informacje	1/ Wszystkie drużyny winny dostarczyć do 31.12.46.r. wykazy imienne swoich drużyn z zaznaczeniem: A/ nazwisko i imię b/ data urodzenia. c/ adres. d/ stopień. e/ imię ojca i matki f/ zawód ojca. 2. Drużyny winne posiadać następujące książki: pracy, zastępów, kasowe, dziennik pism, rozkazów, kronikę i książkę inwentarzową. 3. jeżeli drużynowy takowych nie zaprowadzi, lub będzie sobie lekceważył, to za taki stan rzeczy może być zawieszony, a dalsze lekceważenie może nawet spowodować usunięcie. 4./ Drużynowi są obowiązani meldować o wszelkich wycieczkach lub urządzanych imprezach /cel miejsce termin/ 5/ Drużynowi są obowiązani przysyłać łączników w określonym dniu urzędowania Komendy Hufca. 6/ Drużynowi proszeni są o przysyłanie listy kandydatów do Harcerskiego Klubu Sportowego, z zaznaczeniem sekcji/ 7/ Te drużyny, które chcą ufundować własny sztandar, muszą uzyskać zezwolenie Komendy Hufca i być w okresie próbnym przynajmniej trzy miesiące. 8/ Podaje się do wiadomości ogólnej, że na terenie Hufca został zorganizowany Harcerski Klub Sportowy. O uruchomieniu będą drużyny powiadomione. 9/ W wypadku nie zastosowania się do pkt. 1, 2, 3, 4, 5, 6. i 7. drużynowi i drużyny są nawzajem za siebie odpowiedzialne.

Czuwaj!

Referent organizacyjny

gajuz

Rozkaz L. 22 1/49.

W dn. 3 kwietnia na połączeniowej odprawie drużynowych i Komend Hufców męskiego i żeńskiego jednocześnie zostały obsadzone funkcje w Komendzie Hufca połączonego Łuszków:

Hufcowa		
Przyb. Hufca	-	dłha Chudzi Barbara pfm.
Ref. do spraw zuch.	-	pfm. Bajer Franciszek
Gospodarz	-	pfm. Kulicki Stefan.
Ref. Szkoleniowy	-	pfm. Stasiak Eugeniusz.
Ref. Skarbowy	-	wędr. Jakubowska Irena.
Ref. H.S.I.	-	H.O. Gosnowski Andrzej
Sekretarz	-	H.O. Bronowski Wiesław.
Ref. H.I.	-	H.O. Krupiński Jacek
	-	ćwik Czubak Włodzimierz.

Powołuję do Komendy Hufca na funkcję II-go sekretarza dła Jakubiaka W.ćwik

Wzajemne drużynowych:

Y. Sławiński Włodz. H.O.	- 1. P.D.H.	- Szk. Podst. im. Henryka Sienkiewicza.
Stasiak Eug. pfm	- 2. -	- " " " " " " " " " " " "
Lewandowski W.ćwik	- 3. -	- " " " " " " " " " " " "
Wieluśki.	- 4. -	- " " " " " " " " " " " "
Czubak Włodzimierz	- 5. P.D.H.	- " " " " " " " " " " " "
Lewandowski Wazim.	- 6. -	- " " " " " " " " " " " "
Chrusciak Tadeusz	- 7. -	- " " " " " " " " " " " "
Piotrowski Andrzej	- 8. -	- Gim. i. Tomaszan. Łana.
Orsik Janusz	- 9. -	- Gimn. w Ożarowie.
Guz Roman	- 10. -	- Szk. Podst. im. Marii Konopnickiej
Wargenau Włodzimierz	- 11. -	- " " " " " " " " " " " "
Klimek Barbara	- 12. P.D.H.	- Gimnazjum im. Tomaszana Łana.
Smidt Barbara	- 13. P.D.H.	- Szk. Podst. im. Tadeusza Kościuszki
Bruszeńska Irena	- 14. P.D.H.	- " " " " " " " " " " " "
Jakubowska Irena	- 15. P.D.H.	- " " " " " " " " " " " "
Stochlik Halina	- 16. -	- drużyna ośrodkowa
Trojan Maria	- 17. -	- "Podst. im. Henryka Sienkiewicza
E. Tichler Ewa	- 18. -	- " " " " " " " " " " " "

Zwalniam na własną prośbę drużynowych:

Świątek Zygmunt H.O. - drużyna przy szkole im. St. Żółkiewskiego
Kaniowski Sigm. Ćwik - 132. Maz. Druż. Harcerzy
Stachlak Jerzy H.O. - 71.

Rozwiązuję drużyny oraz zwalniam drużynowych

142. Maz. Druż. Harcerzy - dła Kaczmarek Janusza ćw.
dr-nę przy fabryce St. Majewski - dła Bergiela Jerzego ćw.

Akcja letnia.

Komenda Hufca organizuje w dn. 5.VII.-5.VIII. oboz w powiecie augustowskim w okolicy wsi Brzysiel. Liczba miejsc jest ograniczona i oboz pojedzie tylko ci, którzy w ciągu roku wykazali się karnością i pracą harcerską. Wszyscy kandydaci na oboz muszą posiadać kompletny ekwipunek osobisty wraz z umundurowaniem harcerskim. Drużynowi przygotowują drużyny do akcji letniej przygotowując sprzęt obozowy i pionierski wyreperują, wyłatają namioty. Zadaniem drużynowych jest też przygotowanie obozowców do terenu na który będziemy i omówienie z nimi prac H.S.P. jakie będziemy na obozie podejmowali.

Przypominam Komendy Hufca przypomina drużynom o konieczności wywiązania się z obowiązków organizacyjnych w stosunku do Komendy Hufca. Drużyny muszą przysyłać na odprawę i przysyłać swoich łączników na odprawę.

Prz. Komendy Hufca

C Z U W A J !

Hufcowa

Chudzi Barbara pfm.

1.3. WSPOMNIENIA HARCERZY

Tak ówczesne czasy wspomina Lidia Idzkowska z domu Szelest: *„Bardzo miło wspominam kursy, obozy, kolonie i ten uroczy wspomniany biwak w Kaniach. Może to dziwne, ale smak tamtej grochówki odczuwam do dzisiaj, taka była wspaniała. Dzięki takim osobom jak hm. Alicja Trefler, hm. Franciszek Bayer, hm. Stefan Sitarek, hm. Jan Piasecki, i innym, którzy byli dla nas wielkimi autorytetami wiedzieliśmy co to jest koleżeństwo, godność, uczciwość. Tak to hm. Alicja Trefler, hm. Stefan Kulicki nauczyli*

nas

Rozpoczęcie roku – 1947 rok.

Poczet: Aleksander W., Janusz Kolasiński – chorąży, Włodzimierz Rejmer, Ireneusz Sobiecki. Drużynę prowadzi Kazimierz Sosnowski. Pierwsza czwórka za nim: Stefan Kulicki, Jerzy Miszański, Jan Goetz, Janusz Rudnicki

„Modlitwy Harcerskiej”, prawa harcerskiego i jego przestrzegania. Nie było zakłamania. Prawo harcerskie przestrzegaliśmy również w życiu prywatnym. Nikt z nas nie palił papierosów, nie pił. Nie pamiętam, abyśmy się borykali z takimi problemami. Te zasady u

wielu z nas obowiązują do dzisiaj. Prawdą jest, że w niedziele tak organizowaliśmy zajęcia, aby każdy mógł uczestniczyć we mszy świętej.”⁷

Z wyżej wymienionej wypowiedzi wynika, że pierwsze lata po wojnie nie były prześląknięte propagandą komunistyczną. Była to kontynuacja harcerstwa przedwojennego; opierano się na tych samych ideałach, zasadach, formach działania. Zajmowali się tym przecież przedwojenni instruktorzy. Tę sytuację potwierdza Czesław Dąbrowski: „Harcerstwo było przed wojną organizacją elitarną pod względem postawy moralnej jej członków. Posłannictwem harcerstwa była służba Bogu, Polsce i

**PORANNA MODLITWA NA OBOZIE W
PILCHOWICACH (1948 ROK)**

bliźnim. W tym kształcie przetrwało okres wojny i okupacji hitlerowskiej, przyjmując kryptonim „Szare Szeregi”. Harcerze „Szarych Szeregów” zamienili laski harcerskie na karabiny lecz po to, by walczyć o wolność Ojczyzny. W nie zmienionym kształcie ideologicznym harcerstwo działało jeszcze przez kilka powojennych lat. Harcerskie obozy tamtych lat to poranne i wieczorne modlitwy przed obozową kapliczką, to niedzielne wymarsze w szyku i ze sztandarem do najbliższego kościoła, to obozowe życie na łonie natury uatrakcyjnione elementami żołnierskiej dyscypliny, to gawęda i piosenka przy ognisku, to gry i zabawy harcerskie przy pełnym poszanowaniu Prawa Harcerskiego, w tym punktu o brzmieniu: „Harcerz nie pali tytoniu, nie pije napojów alkoholowych”.

Fenomen powojennego harcerstwa w Polsce trwał do roku 1949, kiedy to władze komunistyczne dostrzegły, że harcerstwo działa i rozwija się dynamicznie na bazie wartości zwalczanych przez doktrynę leninowsko-stalinowską.”⁸

⁷ L. Idzkowska, *Głos Pruszkowski i Powiatu* nr 04/2007, s. 8, 2007.

⁸ Cz. Dąbrowski, *Głos Pruszkowa i Powiatu*, nr 12/2006.

Warto także przytoczyć fragmenty listu Kazimierza Lewandowskiego skierowany do Druhny Beaty Pawełczyńskiej z dnia 16.09.2011: „(...) **już w 1945 roku harcerstwo pruszkowskie po zawierusze wojennej szybko się zorganizowało. Organizatorem pierwszej drużyny – bez nazwy i numeru – był Tadeusz Wodzinowski** (syn zawiadowcy stacji PKP w Pruszkowie). Organizatorką żeńskiej drużyny była jego przyjaciółka, późniejsza jego żona (...). Wśród pierwszych harcerzy byli m.in. zastępowi K. Lewandowski, E. Szafaryn, Z. Ugorowski i przyboczny F. Francewicz. Wśród harcerek m.in. B. Kuskowska, D. Krajewska, pochodząca z Wa-wy Kwiatkowska(...). **Po tej pierwszej drużynie bez numeru i nazwy odradzały się w Pruszkowie drużyny 22 MDH, 14 MDH, 71 MDH, 139 MDH, 80 MDH oraz drużyny w Piastowie i Ożarowie, a także drużyny żeńskie.**(...)

W 1949 r. nad jez. Wigry pod wsią Bryzgiel był mój ostatni obóz. W sąsiedztwie (ok. 1,5 km) był też obóz harcerek (...).

Ten obóz nie był już taki jak poprzednie. „Nasłano” nam kierownictwo zupełnie nieznanych w Pruszkowskim środowisku harcerskim – komendanta i oboźnego oraz kulturalno-oświatowego. Komendantem był Ogłoblin, a oboźnym „jakiś” nie wysokiego wzrostu człowiek, chyba z Płońska. **Nad namiotami Komendy unosiły się opary dymu papierosowego i alkoholu. Zaczęły się czasy Kuronia, które na wiele lat „zabiły” ideały harcerstwa. Zaczęły się czasy sowietyzacji.”**

1.4. SPIS JEDNOSTEK, GRUP

1. Skład Komendy Hufca:

(podany w rozkazie L. 1/1947 z 06 lutego 1947 r.)

- komendant hufca: phm Zenon Szymanek

- zastępca hufcowego: phm Franciszek Bajer

referat organizacyjny:

- referat szkoleniowy: hm Bronisław Chajęcki

- referat zdrowia: hm Kazimierz Zieliński

- referat zachowy: phm Stefan Sitarek

- referat gosp. Finansowy: Eugeniusz Stasiak H.O.

- sekretarz hufca: Karol Żarski H.O - urodzony w 1927 roku był drużynowym 80 MDH i kronikarzem na słynnym obozie w 1945 roku. Jego niesamowite rysunki możemy podziwiać do dzisiaj. Był także bibliotekarzem hufca.⁹

2. 1 Żeńska Mazowiecka Drużyna Harcerzek im. Zawiszy Czarnego przy Gimnazjum i Liceum im. Tomasza Zana

- Drużynowa:

od 1945 Teresa Przeszkodzińska,

od czerwca 1945 Teresa Kwaśniewska-Jednorowicz,

od 1948 Barbara Klimek.

- zarejestrowana w 1945 jako 142 Żeńska Drużyna Harcerzek Chorągwi Mazowieckiej. W 1947 roku przywrócono drużynie dawną nazwę. Patronem pozostał Zawisza Czarny. Przed wojną patronem tej drużyny była Wanda Umińska.

3. 2 Żeńska Mazowiecka Drużyna Harcerzek – międzyszkolna drużyna

- drużynowa: Irena Jakubowska-Perko

- obszar działania:

Pruszków

4. 3 Żeńska Mazowiecka

Drużyna Harcerzek

- obszar działania:

Tworki

5. 4 Żeńska Mazowiecka

Drużyna Harcerzek

- obszar działania:

Pruszków

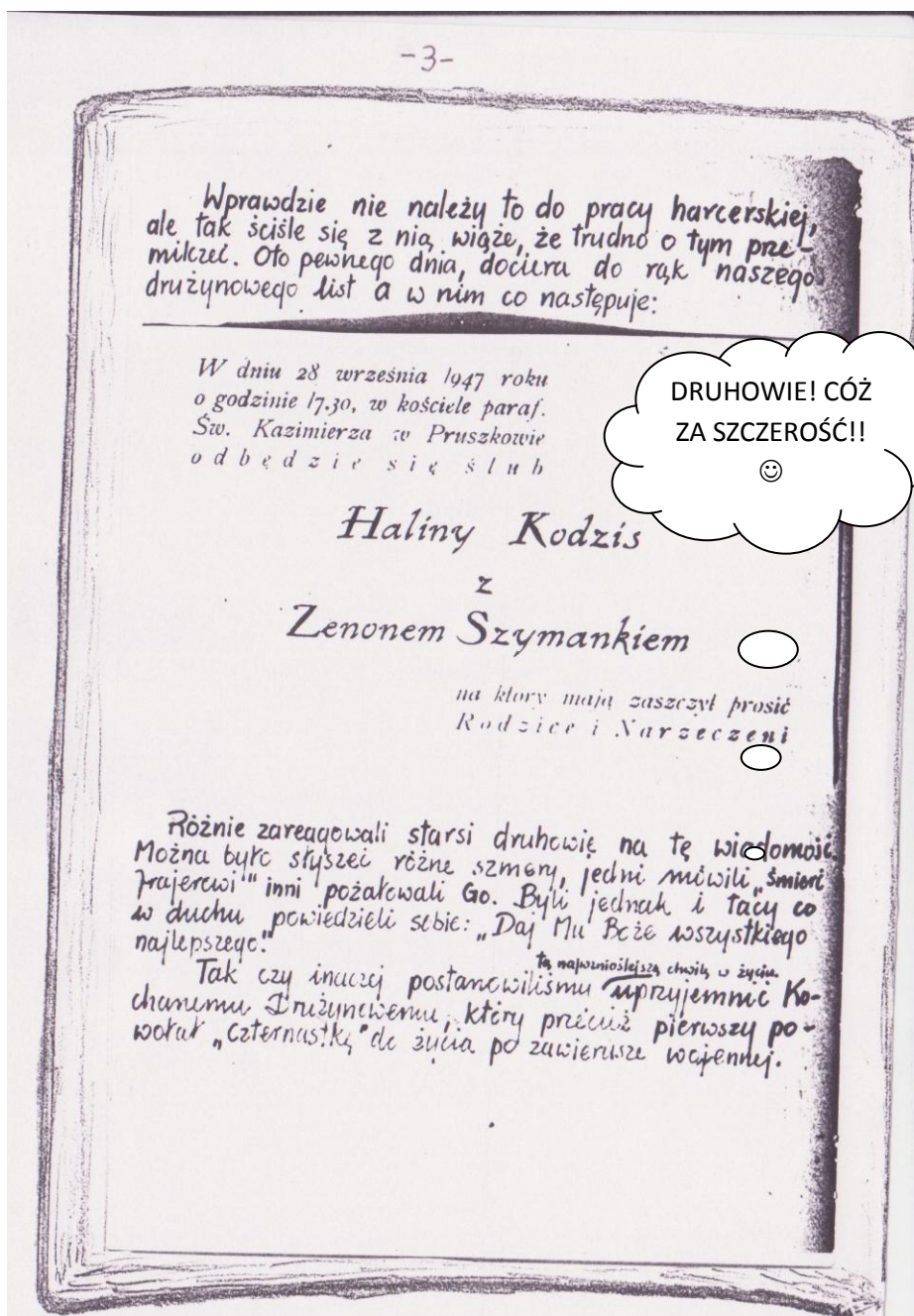
**4 ŻDH na rozpoczęciu roku harcerskiego –
najprawdopodobniej rok 1947**

⁹ W opracowaniu podane będą tylko niektóre składy Komendy Hufca, mające na celu wskazanie, jakich funkcji się podejmowano. To opracowanie nie jest szerokie – nie podajemy składu każdej Komendy Hufca.

6. 14 Mazowiecka Drużyna Harcerzy im. S. Czarnieckiego

- drużynowy: Kazimierz Sosnowski H.R.

- obszar działania: Pruszków

7. 22 Mazowiecka Drużyna Harcerzy im. S. Czarnieckiego
 - drużynowy: Eugeniusz Stasiak H.R.
 - obszar działania: Pruszków
8. 71 Mazowiecka Drużyna Harcerzy im. T. Kościuszki
 - drużynowy: ćwik Stanisław Bruszewski
 - obszar działania: Tworki
9. 72 Mazowiecka Drużyna Harcerzy im. Ks J. Poniatowskiego
 - drużynowy: ćwik Jacek Krupiński
 - obszar działania: Pruszków, SP im. J. Piłsudskiego
10. 80 Mazowiecka Drużyna Harcerzy im. Ks J. Poniatowskiego
 - drużynowy: phm. Franciszek Bajer
 - obszar działania: Pruszków – Liceum im. T. Zana
11. 132 Mazowiecka Drużyna Harcerzy im. płk L. Lisa-Kuli
 - drużynowy: ćwik Zbigniew Kaniewski
 - obszar działania: Piastów
12. 139 Mazowiecka Drużyna Harcerzy im. Zawiszy Czarnego
 - drużynowy: ćwik Jan Szmagaj
 - obszar działania: Pruszków
13. 142 Mazowiecka Drużyna Harcerzy im. T. Kościuszki
 - drużynowy: ćwik Roman Pawliński
 - obszar działania: Piastów
14. 150 Mazowiecka Drużyna Harcerzy im. Skwarczyńskiego
 - drużynowy: ćwik Jerzy Knopiński
 - obszar działania: Pruszków
15. Pluton przy Szkole Podstawowej im. S. Żółkiewskiego

16. Pluton przy Szkole Podstawowej im. M. Konopnickiej
17. Pluton St. M. – jednostka działająca przy fabryce ołówków „St. Majewski”
(zrzeszała na ogół dzieci pracowników, wywodzi się z 14 MDH)
18. Orkiestra słynna na całą Chorągiew
 - werbliści, fanfarzyści
 - uczestnicy najprawdopodobniej z drużyn: 150 MDH, 71 MDH, 142 MDH

1.5. 1 ŻEŃSKA MAZOWIECKA DRUŻYNA HARCEREK

*im. Zawiszy Czarnego przy Gimnazjum i Liceum im. Tomasza Zana
w Pruszkowie (lata 1945-1948)*

1. Drużynę reaktywowała maturzystka tajnych kompletów prowadzonych przez prof. Bohdana Zielińskiego, harcerka Szarych Szeregów drużna Teresa Przeszkodzińska na prośbę pani prof. I. Hawryłkiewicz. Reaktywowaniu drużyny towarzyszył zapal i entuzjazm dziewcząt oraz ogromny ładunek patriotyzmu długo ukrywany podczas wojny. Po roku działalności w czerwcu 1945 r. drużynę przejęła Teresa Kwaśniewska-Jednorowicz, a w 1948 r. Barbara Klimek.

***Od góry: Barbara Klimek,
Danuta Czechnicka, Joanna
Skoneczna***

2. Zarejestrowana w 1945 roku jako 142 Żeńska Drużyna Harcerok Chorągwi Mazowieckiej. W 1947 roku przywrócono dawny przedwojenny kod drużynie: 1 Żeńska Mazowiecka Drużyna Harcerok
3. Opiekunowie drużyny:
 - do 1945 – prof. I. Hawryłkiewicz
 - od 1945 – prof. Aleksandra Gruszczyńska

→ dyrektorem szkoły był wtedy:
Michał Sokorski (relacje ze szkołą
były bardzo dobre)

Harcerskie małżeństwo:

Halina Kurzelanka i Jerzy Stochlak

4. Drużyna liczyła ok. 40 osób.
5. Zastępowe: Barbara Klimek, Danuta Cechnicka, Krystyna Komosa, Danuta Glaser, Alina Ilnicka
6. Patron drużyny: Zawisza Czarny wybrany na początku reaktywowania drużyny. Przed wojną drużyna ta obrała za patronkę Wandę Umińską, lecz dowiedziano się o tym dopiero w 1996 roku.

7. Barwy: brązowe chusty z naszytą literą „Z” w kolorze zielonym (litera na pamiątkę Zawiszy Czarnego, jak i Tomasza Zana).
8. Przyrzeczenie Harcerskie, do którego drużyna przygotowywała się długo wykonując szereg zadań, odbyło się w grudniu 1945 roku. Kolejne odbyło się w roku 1946 z udziałem komendantki Chorągwi Mazowieckiej hm Marii Gajewskiej.

9. W roku 1946 drużyna brała udział w Wielkim Ogólnopolskim Zlocie Młodzieży w Szczecinie pod hasłem „Trzymamy Straż nad Odrą”

10. W tym samym czasie odbył się pierwszy powojenny obóz w Gostyninie nad jeziorem Kocioł, w którym uczestniczyło 25 harcerek.

11. *„Harcerki musiały świecić przykładem w pracy społecznej, obowiązkowości, punktualności, zachowaniu oraz w nauce. Taka dyscyplina obowiązywała na terenie szkoły jak i poza nią - również i w domu. Noszenie munduru obowiązywało na co dzień, a nie tylko na zbiorkach. Nakryciem głowy była szara furazerka z lilijką”.*¹⁰

12. Drużyna współpracowała z Zakładem dla Dzieci Upośledzonych im. Maurycego i Placyda przy ul. Szkolnej w Pruszkowie.

13. Drużyna nie miała własnych środków finansowych. Aby dobrze przygotować się do obozu, harcerki organizowały akcje zarobkowe np. zbieranie odpowiedniego ziela i gałązek w celu wykonania palemek

na Palmową Niedzielę, które potem sprzedawano. Ciekawą formą akcji zarobkowej były rewie harcerskie, które odbywały się w Sali Widowiskowej na terenie szpitala w Tworkach (tematyka dziecięca i młodzieżowa). W rewii brało udział parę drużyn z hufca, tak więc dochód był dzielony na uczestniczące jednostki.

¹⁰ B. Klimek, *1 Mazowiecka Żeńska Drużyna Harcerek im. Zawiszy Czarnego*, 1996.

14. Drużyna nie posiadała własnego sprzętu. Pożyczala go więc od hufca, czasami otrzymywała od wojska. Sprzęt bardzo często był poniszczony, dlatego też na zbiórkach łątano namioty, doszywano linki itp. W ramach przygotowania przedobozowego zorganizowano biwak w Zosinku koło Kań.

15. Drużyna uczestniczyła w obozie w Żmigrodzie k. Jasła (zorganizowany przez Mazowiecką Komendę Chorągwi).
16. Nadszedł rok 1950. Wtedy większość harcerek była w wieku maturalnym. Nie przejawiały aktywnego działania. Nic dziwnego – zmiany, jakie władze PRL wprowadziły do harcerstwa nie sprzyjały w naszym środowisku do jego rozwoju. W roku 1956-1957 powstała jednak nadzieja na reaktywowanie działalności drużyny, a taką próbą był obóz w Muszakach k/ Nidzicy. Był to obóz szkoleniowy, na którym uczestniczyło wiele harcerek z 1 MŻDH z lat 1945-1949 – już jako dorosłe kobiety, często, jako matki i żony.

17. Pieśń drużyny:

*„Pod żaglami Zawiszy
życie płynie jak w bajce
Czy to w sztormie czy w burzy
Czy w noc ciemną, dzień jasny
Kiedy grot ma dwa refty
Fala pokład zalewa
To załoga Zawiszy
Czuje wtedy, że pływa
Białe żagla na masztach
Jest to widok mocarny
W sercach radość i siła*

To Zawisza nasz Czarny

Więc popłynemy raz jeszcze

w tę dal siną bez końca

Aby użyć swobody,

Wiatru, morza i słońca”¹¹

1.6. HARCERSKA AKCJA LETNIA

1. 1946 – AL Wlewsz koło Lidzbarka
- komendant: phm Zenon Szymanek
(szczegóły patrz następny podrozdział – 1.5.)
2. 1946– AL Gostynin
- 1 ŻMDH im. Zawiszy Czarnego przy
szkole im. Tomasza Zana
(142 Żeńska Drużyna Harcererek)
3. 1947 – HAL Wleń →
- kolonia zuchowa
4. 1947 – AL Bardo Śląskie
- komendant: Franciszek Bajer
- oboźny: Jerzy Stochlak

¹¹ B. Klimek, *1 Mazowiecka Żeńska Drużyna Harcererek im. Zawiszy Czarnego*, 1996.

5. 1947 – AL Zdówrz k. 1947 – AL Zdówrz k. Płocka

- 4 ŻDH - międzyszkolna drużyna

(drużynowa Irena Jakubowska-Perko)

- opiekun drużyny: Bronisław Chajęcki

6. 1948 – AL Pilchowice

- komendant: Franciszek Bajera

- komendant jednego z podobozów:

Stefan Jaroń-Kowalski

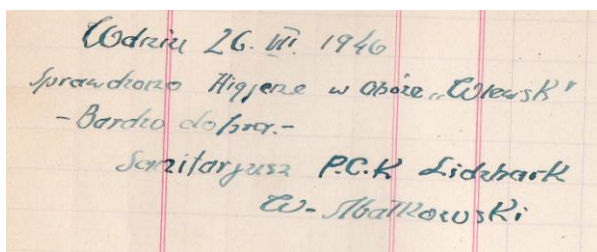

7. 1949 – AL obok wsi Bryzgiel nad jeziorem Wigry
- komendant przydzielony z urzędu: pan Ogłoblin
(był komunistą)

1.7. TEN LEGENDARNY OBÓZ! 1945 ROK

1. Pierwszy obóz harcerski został zorganizowany w Lidzbarku w terminie 08.07-10.08 1946. Brały w nim udział następujące drużyny:
 - 14 MDH im. S. Czarnieckiego
 - 80 MDH
 - 132 i 150 → drużyny z Piastowa.
 - harcerze z Ożarowa Maz.
 - łącznie ok. 100 osób

2. Komendant: phm Zenon Szymanek
obożny: Eugeniusz Stasiak
HO

3. Harcerze wzięli udział w defiladzie z okazji 22 lipca w Gdańsku. W związku z tym, że harcerze posiadali sztandar, 50-ciosobowa grupa otwierała defiladę w imieniu Warszawy.
4. Lista uczestników obozu – poniżej wymienione osoby przetrwały pożogę wojenną (a nie każdemu było to dane) i wyruszyły na pierwszy powojenny obóz otwierając tym samym nowy rozdział w historii Hufca:

14 Mazowiecka Drużyna Harcerzy:

- Durka Piotr 1930
- Gąsiorowski Michał
- Goetz Jan „Ceratka”
- Hiliński Florian 1930
- Kądziała Ryszard 1930
- Kiliński Jan 1935

- Kulicki Stefan 1928
- Kurzela Józef 1931
- Lewandowski Lech 1935
- Lewandowski Zbigniew 1930
- Maciaszek Janusz 1930
- Miszański Jerzy 1930
- Niewiadomski Zygmunt 1930
- Perko Jan 1930
- Piotrowski Ireneusz 1925
- Siennicki Zbigniew 1934
- Sobiecki Ireneusz 1930
- Stasiak Eugeniusz 192
- Stefański Andrzej 1931
- Stępiak Waldemar 1935
- Stolarek Mieczysław 1928
- Stolarek Tadeusz 1932
- Strelus Ryszard 1929
- Szmagaj Lech 1931
- Szymanek Zenon 1921
- Wieder Jan 1933
- Włodarczyk Jan 1931
- Włodarczyk Wojciech 1930

80 Mazowiecka Drużyna Harcerzy:

- Arciszewski A. 1931
- Bacia W. 1930
- Bajer A. 1932
- Bereźnicki J. 1932
- Bronowski W. 1929
- Chomantowski

- Dąbrowski Cz.
- Dęgórski T. 1929
- Długoborski 1932
- Głuszyk M. 1929
- Gosławski W. 1930
- Gradkowski W. 1930
- Guz R.
- Jackowski W. 1930
- Jagodziński J.
- Jakubiak W. 1930
- Janowski J.
- Jasiński M. 1931
- Kawałkowski K. 1931
- Kenigsztaju J. 1930
- Kobus A. 1930
- Kobuszewski Tadeusz 1929
- Koper Jerzy
- Kowalski Stefan 1930
- Krupiński Jacek
- Lewandowski Kzimirz
- Łosiewicz Tadeusz 1931
- Majewski Marian 1931
- Matrzak Ryszard 1930
- Pawliński Andrzej 1931
- Pętalski 1931
- Pierzchalski Jerzy 1932
- Piotrowski Wojciech 1931
- Płóciennik W.
- Przeszkodziński Antoni 1930

- Ruszczyński J.
- Rybicki Zbigniew 1930
- Słaboszewicz Ludwik 1931
- Sosnowski Andrzej
- Stefański Andrzej 1931
- Szymczak Mieczysław 1930
- Wargenau Wojciech 1932
- Włodarczyk Jan 1930
- Włodarczyk Stanisław 1931
- Źarski Karol 1927 –(drużynowy, utalentowany kronikarz obozowy, sekretarz hufca; projektował sztandar Miasta Pruszkowa i Pomnik 16-tu)

Drużyna harcerska z Ożarowa:

- Bajkowski Ryszard 1929
- Baraniak Zbigniew 1933
- Bartkowski Tadeusz 1932
- Bozik Witold 1931
- Burdzyński Zbigniew 1927
- Burzyk Tadeusz 1929
- Chojnacki Stefan 1933
- Chruściński Zenon 1934
- Dobrogosz Marian 1933
- Gołasiewicz Henryk 1929
- Holewiński Krzysztof 1930
- Jabłecki Marian 1931
- Kacperczyk Stanisław 1932
- Komendarek Wiesław 1934
- Kowalczyk Wilhelm 1931
- Leoniak Zbigniew 1928
- Łazowski Wiesław 1930

- Małkowski Benedykt 1931
- Soliński Włodzimierz 1931
- Skórkowski Zbigniew 1933
- Sondej Eugeniusz 1931
- Siemiątkowski Rajmund 1930
- Ziółkowski Michał 1928

150 Mazowiecka Drużyna Harcerzy:

- Brzeziński Wojciech 1930
- Brzęcikowski Stefan 1933
- Bystrzycki
- Chruściak Tadeusz 1930
- Cieślikowski Dariusz
- Cieślikowski Michał
- Gajerski Stefan 1933
- Giziński Zenon
- Hojnacki Ryszard 1930
- Jane Artur 1933
- Jazłowiecki
- Kmieciński Waldemar 1930
- Kossewski
- Kucharski Lech 1933
- Kusiek Władysław 1929
- Lebrecht
- Małecki Michał 1932
- Milka Tadeusz 1931
- Nowak Czesław 1929
- Oskiera Włodzimierz 1930
- Parzycki Mieczysław 1932
- Psula Ryszard 1933

- Rębalski Andrzej 1931
- Sieradzki
- Siewierski Janusz 1931
- Sosnowski Zbigniew 1933
- Strzegocki Jerzy 1930
- Sturuzik
- Stypuła Jan 1933
- Szarlik Wiesław 1933
- Szymański Henryk 1930
- Środa Andrzej 1931
- Zawadzki Jan 1935
- Zieliński Zbigniew 1931

Drużyna – szkoła im. T. Kościuszki

- Kaczmarowski Janusz
- Kaniewski Zbigniew
- Kłociński Jan
- Knopiński Jerzy
- Lypkowski Ryszard
- Mikołajczyk Zbigniew

5. Wybrany plan dnia:

- 06.00 – pobudka
- 06.00 – 06.45 – gimnastyka, gry rozrywkowe
- 06.45 – 07.10 – sianie łóżek i sprzątanie w namiotach
- 07.10 – 07.45 – mycie się
- 07.45 – 08.00 – Modlitwa i cześć sztandarowi
- 08.00 -08.30 – śniadanie
- 08.30 – 11.30 – czas wolny
- 11.30 – 12.00 – kąpiel
- 12.00 – 12.45 – obiad
- 12.45 – 13.00 – cisza poobiednia
- 13.00 – 19.00 – praca w polu
- 19.00 – 19.15 – mycie się, przygotowanie do raportu
- 19.15 – 19.30 – Raport
- 19.30 – 20.00 –kolacja
- 20.00 – 21.45 – ognisko wewnętrzne
- 21.45 – 22.00 – modlitwa i cześć sztandarowi
- 22.00 - - - cisza nocna

5. Wspomnienia uczestnika obozu

CZYTAJCIE, WSPÓLCZEŚNI HARCERZE! ☺:

„Z Warszawy dwoma wagonami towarowymi (było trochę ciasno) doczepianego do pociągu osobowego, jechaliśmy na pierwszy, powojenny obóz harcerski. (...)

Po dotarciu na miejsce obozowania, krótki odpoczynek i po posiłku przystępujemy do urządzania obozu. W pierwszej kolejności stawiamy namioty – ciężka to była praca, gdyż z takimi namiotami z demobilu amerykańskiego, do tej pory nie mieliśmy styczności, ponadto były duże braki w omasztowaniu, stanowiło to dodatkowe utrudnienie.

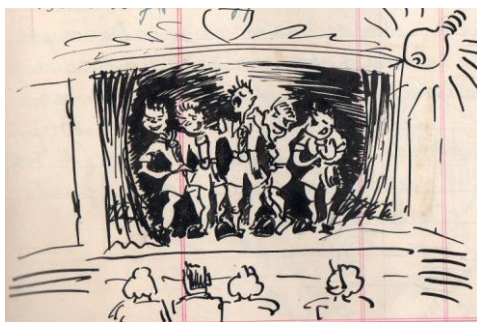
W następnej kolejności wykonaliśmy prycze do spania, na siennikach wypchanych słomą dostarczoną przez „zaprzyjaźniony” majątek rolny. Pod koniec dnia zepsuła się pogoda, zaczął kropić deszcz. Radość nasza

była wielka, ponieważ zdążyliśmy przygotować nocleg na czas, przy dobrej pogodzie. (...)

Budowa dalszych urządzeń obozowych takich jak: kuchnia, latryna, maszt, kapliczka, spiżarnia, dół na śmieci, półki w namiotach, brama, ozdoby namiotów itp. trwała jeszcze kilka dni.

Pomoc, jaką obóz uzyskał z darów UNRRA od Opieki Społecznej w postaci konserw mięsnych i rybnych, mleka i jajek w proszku oraz mąki, starczyła na zaledwie kilka dni. Majątek, z którym „współpracowaliśmy”, początkowo słabo wywiązywał się z udzielanej nam pomocy w postaci kartofli i ziarna na mąkę. Zapłatą za w/w produkty miała być nasza praca przy oczyszczaniu z ognichy i innych chwastów upraw kartofli i warzyw. Pracowaliśmy po 4 godz. dziennie. Oczekiwania zaś administracji majątku były po 8 godz. pracy, co znacznie przekroczyło nasze możliwości. (...)

Na obozie zaczął występować brak pieniędzy i żywności – nad obozem zawisła groźba głodu. Praca w polu i niedostatek jedzenia były przyczyną samowolnego opuszczenia obozu przez kilku harcerzy. (...)

„Występy zaczęła piątka naszych obozowych sław śpiewaczych. Muszę zaznaczyć, że pod wyrazem „piątka” kryje się tu pewna nieścisłość, gdyż właściwie śpiewał tylko jeden, a reszta bardzo wdzięcznie uśmiechała się do harcerek oszukując cały świat, siebie, że rzekomo śpiewa”

Jak się okazało dh Bajer posiadał żyłkę do organizowania imprez artystycznych, którą wykorzystał organizując z obozem „Rewię harcerską”, dla mieszkańców Lidzbarka i okolic. Na rewię składały się: śpiew harcerskich i powstańczych piosenek, skecze i prowadzona z niebywałym humorem

„A repertuar? – Ułożono na 2-3 godziny przed występem a i w rezultacie więcej zaimprovizowano, niż z góry obmyślono. O godz. 5 sala była gotowa. Wypożyczone z elektrowni żarówki jarzyły się na scenie wspianym światłem a zaimprovizowana z koców kurtyna zaciekawiająco rozchyłała swoje brzegi zdradzając ułamki życia zakulisowego” Echh.. – czyli niewiele się zmieniło! Niektóre „dzisiejsze” zastępy biorą chyba przykład ze starszych Druhów!”

umieszczono w kotłach, w wykopanej piwnicy obozowej. (...)

Życie na obozie było bardzo urozmaicone, w nocy obóz podchodziły całe watahy dzików, napędzając „strachu” wartownikom, za dnia natomiast obóz odwiedzali funkcjonariusze

UB, wypytując, czy nie było przypadkiem nocnych wizyt partyzantów licznie działających w tej okolicy.

W każdą niedzielę i święta czwórkami, ze sztandarem, maszerowaliśmy do kościoła. Po mszy wszyscy mieli „chwilę” dla siebie, wówczas cały Lidzbark był nasz. Po południu na terenie obozu, organizowane były ogniska z udziałem mieszkańców Lidzbarka i okolic.

konferansjerka. Rewia podobała się widzom, a z dochodów z imprezy zakupiono dla obozu świnie około 100 kg.

Po przetransportowaniu świnie na teren obozu powstał problem, kto ją zabije. Wybór padł na dh Florka Chilińskiego, ponieważ widział jak w jego domu zabijano świnie. (...) Zabitą świnie umyto gorącą wodą a następnie powieszoną na gałęzi, opalono jałowcem. Po rozebraniu świnie – słoninę przetopiono na smalec, mięso odpowiednio podzielone,

„Całość imprezy zakończyła mała potańcówka z harcerkami przy dźwiękach rozklekotanego z lekka fortepianu, na którym jeden z naszych artystów (dh Goetz pseudo „Ceratka”) dokazywał cudów swojego kunsztu.”

Braliśmy również udział w spotkaniach z harcerkami i harcerzami miejscowych drużyn, organizowanych na ich terenie, takie spotkania kończyły się zawsze potańcówką. Z tych spotkań wynieśliśmy wiele miłych wspomnień.(...)(Ach Druhowie!! ☺)

Wspomnienia poświęcam nieżyjącym uczestnikom tamtych niezapomnianych przygód. Druhom z 14 MDH : phm Zenonowi Szymankowi, Ryszardowi Sterlusowi, Florkowi Chilińskiemu, phm Eugeniuszowi Stasiakowi i Henrykowi Glinkowskiemu oraz druhom z innych drużyn: hm Franciszkowi Bajerowi, Karolowi Żarskiemu, Ryszardowi Ruszczyńskiemu i Jackowi Krupińskiemu. (...)

Po 10 latach t.j. w 1956r pojechałem z kolegą do Lidzbarka, tam w aptece odwiedziłem druhnę Basię, przyboczną miejscowej drużyny harcerek. Z jej relacji dowiedziałem się, że długo w Lidzbarku pamiętano o uczestnikach naszego obozu i o samym obozie, który wniósł w życie miasteczka tyle radości. Odwiedziliśmy również miejsce naszego obozowiska, żadnych śladów, teren porośnięty krzakami i młodymi drzewkami.

*Tylko las i jezioro były jak dawniej urzekająco piękne.*¹²

**Odwiedziny Lidzbarka
i miejsca obozowania – 1956 rok**

¹² ¹² S. Kulicki, *Od zuchów aż po szarż – Moje wspomnienia z przeżyć związanych z harcerstwem, a w szczególności z zuchami*, 2006.

1.8. OBÓZ W PILCHOWICACH W 1948 ROKU

Nad Jeziorem, przy zaporze
zawsze w dobrym bądź humorze.
a gdy cię zaboli głowa
to syp prosto do „Pruszkowa”
tam czterystu chłopców – z górą,
żyje sam na sam z naturą,
lecz z naturą „ulepszoną”,
nawet z własnym telefonem!
Z pod warszawy chłopcy cwani
są radiofonizowani,
nie szukają tutaj „draki”,
tylko chodzą pleć buraki,
w ramach HAeSPE
w ramach HaeSPE”¹³

2. Termin: 3 lipca – 3 sierpnia
1948 rok.
3. Oto parę cennych informacji
zawartych w kronice
obozowej:

Przygotowanie do obozu trwało trzy miesiące, a sama podróż dwa dni. W dniu wyjazdu harcerzy żegnało Miasto, rodzice i Komenda Chorągwi.

¹³ Kronika Grupy Obozów Harcerskich Hufca „Pruszków” w Pilchowicach - Zaporze Wodnej – Wrocław – 3.VII – 3. VIII, Pilchowice 1948.

Kilka wozów transportowało dobytek harcerzy na miejsce obozowania. Pilchowice były najładniejszą okolicą, w porównaniu do wszystkich, w których odbywał się obóz po wojnie do tego czasu. Na terenie obozu zainstalowana była sieć telefoniczna – zajmował się tym *Włodek Sławiński z 14 MDH*. Budowanie obozu było dosyć trudne, ponieważ wymagało wiele wysiłku.

Po tygodniu obóz został otwarty. Ksiądz z pobliskiej miejscowości przyszedł pobłogosławić obóz. *Zaskrzeczały piskliwie fanfary 150-tki, maszty we wszystkich podobozach równocześnie „poszły w górę,”*¹⁴

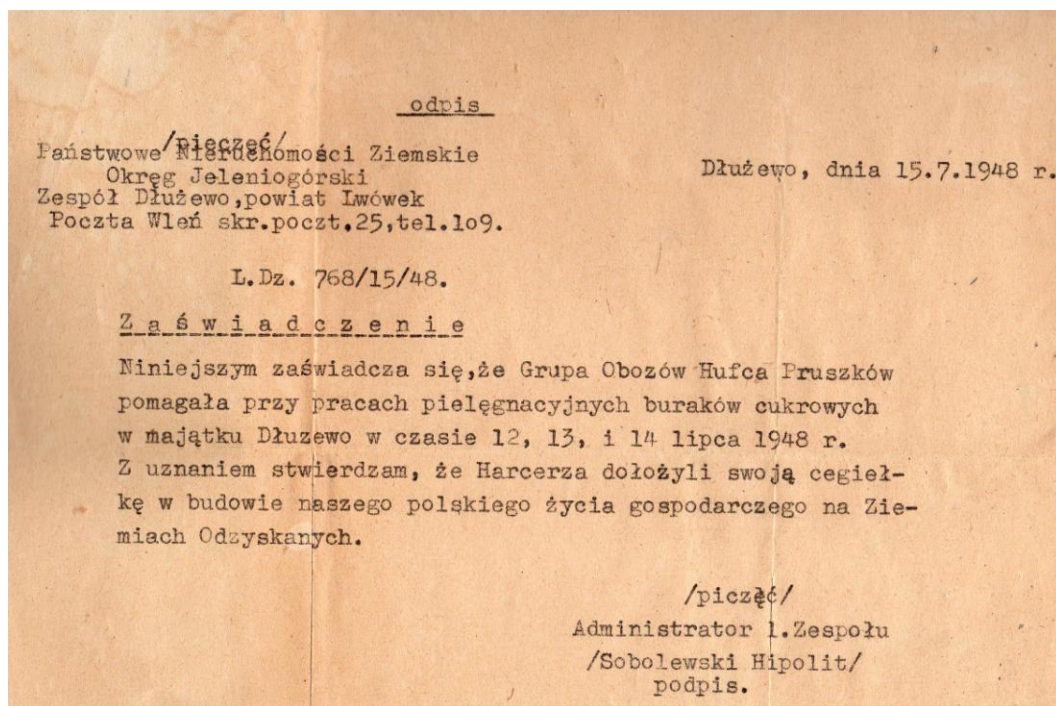
Tak wyglądał dh Sławiński w wyobrażeniach kronikarza podczas instalacji sieci telefonicznej ☺

Na obozie miała miejsce wizytacja z Naczelnictwa ZHP. Harcerze pełnili służbę w ramach HSP (Harcerskiej Służbie Polsce) – oczyszczali tereny pobliskiej wsi z chwastów i szkodników.

¹⁴ *Kronika Grupy Obozów Harcerskich Hufca „Pruszków” w Pilchowicach - Zaporze Wodnej – Wrocław – 3.VII – 3. VIII, Pilchowice 1948.*

Harcerki z pobliskiego obozu tzw. „Warszawianki” były powodem wielu westchnień harcerzy. Spotykano się na zabawach, kominach oraz na tzw. „deptaku” w Pilchowicach.

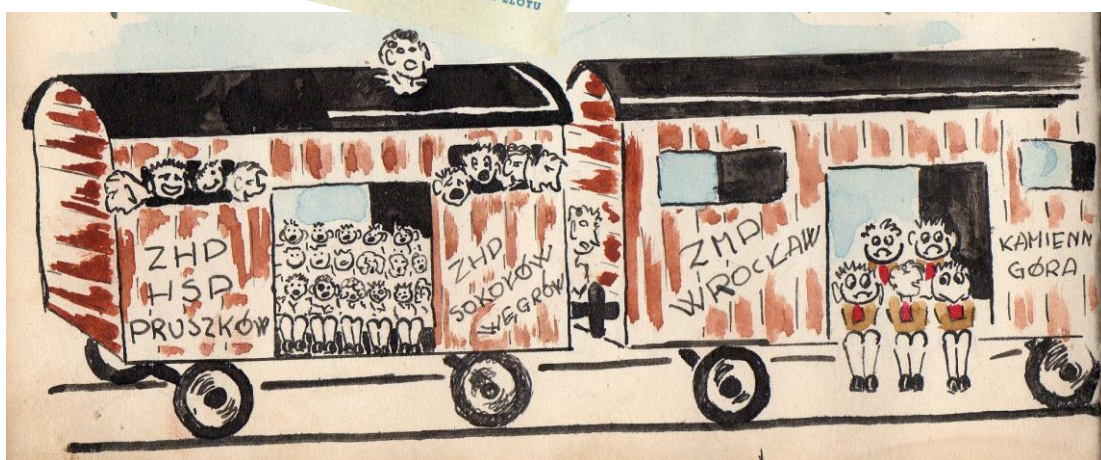
Zabawom nocnym nigdy nie było końca. Pan inż. Makowski był autorem alarmu nocnego, po którym następowały gry – szukanie jednego patrolu przez drugi. A wszystko zaczynało się od głośnych fanfar 150 MDH. Akcja odbywała się na moście drogowym w Pilchowicach i na górze we wsi Kamiennej.

Ważnym wydarzeniem było uczestnictwo w Zlocie we Wrocławiu. W Zlocie uczestniczyło 150 osób z Hufca Pruszków, jako reprezentacja Chorągwi Mazowieckiej. Ścisk w pociągach towarowych był bardzo duży, ale na szczęście nasi dzielni harcerze dali radę. Rozmiary Miasteczka Złotowego i jego gwar na długo pozostały w sercach uczestników. Warto wspomnieć o służbie radiowej Złotu, która za pomocą tzw. „szczekaj-głośników” od 6 rano do 10 wieczorem puszczała jazzowe i najstarsze ludowe melodie przerywane czasem bardzo humorystycznymi ogłoszeniami. W niedzielę odbyła się bardzo długa defilada, na której był ówczesny Prezydent Polski.

**Bolesław Bierut na
defiladzie we
Wrocławiu**

A TERAZ CZYTAJCIE UWAŻNIE! Jesteśmy na dworcu: godz. 2 w nocy. Pociąg do Pilchowic mamy dopiero o 5 rano. Czekamy! Największy w obozie Don Juan „Kosmaty Pająk” (w cywilu Gieniusz Stasiak) zapytał grzecznie również czekającą na dworcu druhnę o ... najdalszą drogę do najbliższej piekarni i ... zaczęło się. Flirtował do godz. 5 rano – dla starszych jasne, że nie o piekarni. Charakterystyczną cechą tego flirtu był fakt, że Gieniusz z wrażenia zapomniał zdjąć z pleców tornister, co uczynili wszyscy jego koledzy.¹⁵

Tyle pięknych wspomnień! Tyle miejsc! Na razie kończę opowieść o obozie w Pilchowicach, ale jeśli jesteś ciekawy Drogi Czytelniku – zapraszam do obejrzenia Kroniki obozu w naszej nowopowstałej Izbie Pamięci! A na koniec małe marzenie kronikarza (dziękujemy Kronikarzowi za piękne rysunki!):

¹⁵ Kronika Grupy Obozów Harcerskich Hufca „Pruszków” w Pilchowicach - Zaporze Wodnej – Wrocław – 3.VII – 3. VIII, Pilchowice 1948.

Po obiedzie – Pilchowice 1948

Komenda Obozu – Pilchowice 1948

Widok na obóz

Podobóz druha Stasiaka

3.1. KURSY, SZKOLENIA, IMPREZY

1. I Centralna Akcja Szkoleniowa (CAS)

- termin: sierpień 1945
- miejsce: Ossowiec
- Pruszków był reprezentowany w Komendzie obozu warszawskiego przez hm Mariana Jezierskiego i p hm Fabiszewskiego

2. Inauguracja nowego roku harcerskiego 1945/1946 hufca oraz Chorągwi Warszawskiej
- termin: koniec września 1945
 - miejsce: Warszawa, Pl. Zwycięstwa
 - uczestnicy: kilkaset osób

3. I Ogólnopolski Zlot w Szczecinie
- termin: 12 – 14.04.1946
4. Kurs Drużynowych
- termin: 1946
 - miejsce: Zagórze Śląskie
5. Kurs Przyszłych Instruktorów Mazowsza w Płocku
- termin: 28.12.1946 – 04.01.1947
 - komendant: Zygmunt Rybicki (późniejszy rektor UW)
6. Kurs drużynowych
- termin: 1946
 - organizator: dyrekcja gimnazjum im. Tomasza Zana oraz komendant kursu

Bronisław Chajęcki

- zastępcy: Zenon Szymanek i Stefan Sitarek
- słuchaczami byli uczniowie szkół średnich, głównie uczniowie z „Zana”
(ok. 20 dziewcząt i 50 chłopców)

7. Powstanie tablicy pamiątkowej na miejscu straceń zakładników

- termin: 1946
- pomysłodawcy: 14 MDH
- organizatorzy: Hufiec Pruszków

8. Konkurs o pierwszą drużynę Hufca Pruszków

- termin: 01.01. – 01.05.1947

9. „Choinka harcerska”

- termin: 06.01.1947
- miejsce: sala Domu Rozrywkowego w Tworkach
- przewidziane było wręczenie sztandaru 70 MDH, Przyrzeczenie Harcerskie, św. Mikołaj i popisy drużyn

10. Kurs drużynowych zuchowych

- komendant: Stefan Kulicki
- termin: 1947
- miejsce: Pruszków
- uczestnicy w liczbie 22

11. Zimowa Koncentracja Hufca

Pruszków

połączona ze zdobywaniem stopni i sprawności

- termin: 07 - 09 lutego 1947
- miejsce: Zosinek k. Otrębus

12. Zlot harcerski Hufca ZHP Pruszków

- termin: maj 1947
- miejsce: Podkowa Leśna

13. Kurs Drużynowych

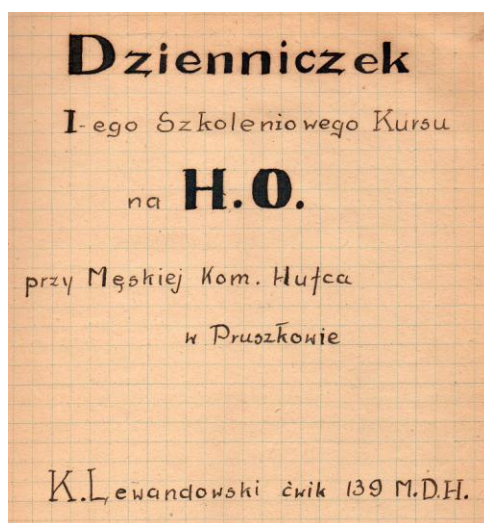
- termin: 1947
- miejsce: Mikołajki

14. Kurs na stopień HO

- termin: 03-05.1948
- komendant: hm Stefan Jaroń-Kowalski

15. Konkurs o Palmę Pierszeństwa

- w ramach podniesienia poziomu harcerskiego w drużynach harcerskich
- termin: 1 stycznia 1948 do 31 maja 1948
- dla zwycięzców: nagroda przechodnia Komendanta Hufca oraz prawo wysłania większej liczby harcerzy na obóz

3.2. I OGÓLNOPOLSKI ZLOT W SZCZECINIE

Są to „wspomnienia z udziału harcerzy 14MDH w I Ogólnopolskim Zlocie w Szczecinie w dniach 12 – 14 kwietnia 1946r.

Zlot odbywał się pod hasłem „TRZYMAMY STRAŻ NAD ODRĄ”. W zlocie uczestniczyła nasza grupa harcerzy z 14MDH, oraz przedstawiciele

innych drużyn Hufca Pruszków. Udział w zlocie był w ramach delegacji Chorągwi Warszawskiej, do której w tym czasie należał nasz Hufiec.

Reprezentacją Hufca Pruszków dowodzili: dh

14 MDH w drodze na Złot *phm Zenon Szymanek, dh Eugeniusz Stasiak HO i dh Sławomir Ostrzycki HO. (...) Na miejscu w Szczecinie zostaliśmy zakwaterowani w odległej o kilka kilometrów wsi Warszewo.*

Następnego dnia po śniadaniu przewieziono nas samochodami na defiladę do Szczecina. Zebrani na placu oczekiwaliśmy na polecenie wymarszu na

trasę defilady. Na końcu po długim oczekiwaniu ruszyliśmy na trasę defilady. (...) Tuż przed dojściem harcerstwa do trybuny, członkowie władz

z Bolesławem Bierutem na czele, opuścili trybunę. Defiladę kolumny harcerskiej odebrał stojący obok trybuny Naczelnik ZHP hm Chladek.

Na ulicach Szczecina. Prowadzi dh Zenon Szymanek

Po defiladzie organizowane były przez harcerstwo ogniska /spotkania/ z mieszkańcami Szczecina przyjmowane przez nich entuzjastycznie. Szczególnie gorąco przyjmowane były piosenki z Powstania Warszawskiego i patriotyczne. Taki repertuar niestety nie podobał się „władzy” i był przyczyną wielu przepychanek. (...)

W Gdyni zatrzymaliśmy się w Domu Harcerza na Kamiennej Górze. Po śniadaniu całą grupą zwiedzaliśmy Gdynię. Dla większości było to pierwsze zetknięcie się z morzem. Zwiedzaliśmy zniszczony przez Niemców port, zatopiony na wejściu do portu

pancernik Gneisenau i inne mniejsze jednostki oraz najbliższą okolicę portu. (...).”¹⁶

Poniżej Zwiedzanie zburzonego portu w Gdyni w drodze powrotnej ze Szczecina.

3.3. HISTORIA POWSTANIA TABLICY PAMIĄTKOWEJ NA MIEJSCU STRACENÍ ZAKŁADNIKÓW PRZY PARKU POTULICKICH

„Powracając z I Ogólnopolskiego Zlotu w Szczecinie członkowie 14 MDH, pod wodzą dh phm Zenona Szymanka pojechali do Gdyni, gdzie zatrzymaliśmy się w Domu Harcerza na Kamiennej Górze. Tam naszą uwagę zwróciła umieszczona nad kominkiem TABLICA poświęcona poległym i pomordowanym harcerzom tutejszego hufca podczas niemieckiej okupacji. Po powrocie, na jednej ze zbiórek zastępu „JELENI” postanowiliśmy wykonać podobną tablicę do naszej harcówki. (...)

Ponieważ harcówka nie była naszym lokalem, powstała myśl aby umocować ją na miejscu stracenia zakładników na murze parku „Potulickiego”. Odsłonięcie tablicy miało odbyć się z udziałem całego hufca. Przy omawianiu tego tematu zwrócono uwagę na niezbyt estetyczny wygląd tablicy oraz nietrwałość pisma. Postanowiono, że tablicę należy wykonać z literami kutymi w marmurze, a podpis 14 MDH zastąpić podpisem HARCERZE. (...)

¹⁶ S. Kulicki, *Od zuchów aż po szarż – Moje wspomnienia z przeżyć związanych z harcerstwem, a w szczególności z zuchami*, 2006.

Członkowie 14 MDH umocowali tablicę na murze na miejscu straceń zakładników zamordowanych przez Niemców w dniu 23 grudnia 1943 roku (...).¹⁷

3.4. ZAWIŁA HISTORIA SZTANDARU 14 MDH ORAZ JEGO KOPII

Warto poruszyć temat najstarszej drużyny w naszym hufcu i historii sztandaru związanej z tą drużyną. Została ona założona latem 1919 roku, jako międzyszkolna męska drużyna harcerska. Do 1930 roku działała jako 1 Pruszkowska Drużyna Harcerska. Drużyna miała w swojej historii dwóch patronów: Romualda Traugutta (1919 – 1923) i Stefana Czarnieckiego (od 1923 roku).

Sztandar 14 MDH został ofiarowany drużynie w 1925 roku. Podczas II wojny światowej był niesłuchanie ważnym symbolem dla szaroszeregowych Pruszkowian, m.in. dlatego, że pierwsza grupa konspiracyjna zebrana w mieszkaniu druha Jaronia-Kowalskiego (komendanta Hufca Szarych Szeregów „Zielony Dąb”) składała na ten sztandar przysięgę.

Stefan Jaroń-Kowalski

W latach 1949/1950, gdy nowy ustrój polityczny wprowadzał swoje nowe „zasady”, sztandar uchroniony został przed zniszczeniem przez druha Włodzimierza Sławińskiego (dokładnie w maju 1940). Warto tu przytoczyć słowa dh Stefana Jaronia-Kowalskiego : „schowaj go tak, aby go nigdy komuchy nie znalazły i strzeż bardziej niż własnej głowy. Wyjmiesz wyłącznie na mój rozkaz i oddasz wyłącznie mnie!”¹⁸ W jednorodzinnym domu dh Sławińskiego sztandar nie został znaleziony w czasie wielogodzinnej rewizji. Po 30 latach, miesiąc przed śmiercią druha Jaronia sztandar został przyniesiony na teren ogródka działkowego należącego do Antka Mischczaka, harcerza 14 MDH (zdjęcie obok). Wtedy

¹⁷ S. Kulicki, *Od zuchów aż po szarż – Moje wspomnienia z przeżyć związanych z harcerstwem, a w szczególności z zuchami*, 2006.

¹⁸ W. Sławiński, *Głos Pruszkowa i Powiatu*, nr 5/2006

postanowiono zanieść sztandar w pielgrzymce na Jasną Górę. Sztandar został przekazany na Jasną Górę przez Przyjaciół Druha Jaronia, głównie harcerzy z 14 MDH.

Po pewnym czasie Harcerski Krąg Seniorów zdecydował wykonać replikę sztandaru. Został on poświęcony 09 listopada 1986 roku przez ks. Tadeusza Wocha w czasie Mszy Św. w kościele św. Edwarda. Kopię sztandaru wykonały Felicja Przybysz i Wiktoria Gawryszewska. Rodzicami chrzestnymi byli: phm. Jerzy Anczykowski i phm. Eugenia Woroniecka-Kołąkowska.

Na przestrzeni paru najbliższych lat byliśmy świadkami wielu nieporozumień ze względu na utożsamianie się paru grup z tym sztandarem. Głównie w prasie powstawało wiele dyskusji i gorętszej wymiany zdań, do kogo tak na prawdę należy sztandar i kto ma prawo do opieki i posługiwania się Nim. Czy jest to własność 14 MDH, jako symbol świadczący o historii, bohaterstwie członków drużyny i hufca? Czy jest to własność tej drużyny, która istnieje do dnia dzisiejszego z całą jej obrzędowością i symboliką, czy raczej prawo do niego ma Stowarzyszenie Szarych Szeregów – wykonawcy sztandaru (wtedy HKS)? Z pewnością warto zwrócić uwagę, że sztandar dla Druhów i Druhen z SSzSz jest także symbolem ich ofiarnej służby Bogu i Polsce, wyrazem ich wartości. Te przed chwilą postawione pytania pozostawmy bez odpowiedzi. Mamy nadzieję, że odpowiedź na to da nam historia, gdzie uszanowane będzie prawo i możliwość utożsamiania się zarówno jednej, jak i drugiej grupy. Mamy również nadzieję, że dojdzie do takiego momentu, w którym harcerze pruszkowscy zdobędą zaufanie szaroszeregowców, będąc z drugiej strony wdzięcznym za zrozumienie i serdeczność drugiej strony.

3.5. **POWOJENNE LOSY STEFANA JARONIA-KOWALSKIEGO** **- TAK GO WSPOMINANO**

Włodzimierz Sławiński: „Stefan Jaroń niewątpliwie był nieprzeciętną osobowością. Zawsze pogodny, chociaż żyjący w bezustannym zagrożeniu aresztowaniem. Ciągłe wzywanie na przesłuchania. Objęty blokadą zatrudnienia. Romantyk, typ współczesnego Kmicica. Bezwzględnie uczciwy, prawdomówny, lojalny. Podczas rozmowy z nim miało się uczucie, że nie przed nim nie da się ukryć. Wrażliwy na problemy innych, wobec których zawsze zajmował postawę czynną.

Miał zasady, nie okazywał zdenerwowania, nie narzekał, nigdy nie opowiadał o swoich wojennych przeżyciach, nigdy nie mówił o swoich stopniach wojskowych, odznaczeniach i tytułach. Jedynym odznaczeniem, które zawsze nosił był harcerski krzyż. Wbrew zakazom komunistów, wokół Stefana Jaronia gromadziła się coraz liczniejsza grupa przyjaciół a właściwie wielbicieli Stefana. (...)Gromada młodzieży

S. Jaroń-Kowalski

w wieku gimnazjalnym z czasem studenckim, odwiedzała kolejne „siedliska” rodziny Jaroń-Kowalskich w Regulach-Pęcicach, później 4 km za Mińskiem Mazowieckim w domu otoczonym dzikim ogrodem.

Właśnie tu siadaliśmy przy ognisku i śpiewaliśmy harcerskie piosenki. Jaroń uwielbiał śpiewać solo wesole kuplety. W tym domu nigdy nie mówiło się o polityce i ciężkich warunkach materialnych, chociaż dom w tym czasie utrzymywała Danusia z „cieniutkiej” pensyjki bibliotekarki, gdyż Stefana Jaronia obejmował zakaz zatrudnienia.

Szczęśliwego Stefana zobaczyłem wtedy, gdy w jego życiu zaczęło odwracać się na lepsze. Otrzymał stałą pracę w redakcji pisma katolickiego a pod patronatem PTTK powstał Klub Varsovia, którego prowadzenie powierzono Stefanowi Jaroniowi. Tu stworzył prawdziwy Krąg Starszoharcerski. Do tego Klubu w sposób legalny wstąpiła liczna grupa przedwojennych harcerzy pruszkowskich.”¹⁹

Zbigniew Mierzwiński: „Po kapitulacji Powstania Stefan Jaroń-Kowalski znalazł się w oflagu na terenie Niemiec. Z chwilą zakończenia wojny, wierny swoim ideałom, podejmuje działalność harcerską na tamtym terenie. W latach 1945-1947 pracuje niezwykle ofiarnie w środowiskach młodzieży polskiej w Niemczech, gdzie pełni funkcję wizytatora Związku Harcerstwa Polskiego. W 1947 r. ówczesne władze ZHP poza granicami kraju przyznały mu stopień harcmistrza. Wkrótce wraca do kraju. W latach czterdziestych, z wrodzoną sobie pasją społecznikowską, działa ponownie w harcerstwie na terenie Pruszkowa. Niebawem jednak sięgają go bez podstawne represje zakończone uwięzieniem. Nadchodzi rok 1958, Stefan jest już na wolności. Aby utrzymać rodzinę, podejmuje pracę nocnego stróża. U progu 1957 r. włącza się ponownie do działalności w ZHP pracując w zespole instruktorskim Głównej Kwatery Harcerstwa w Warszawie. Swoje bogate do świadczenia przekazuje młodszym druhom, jeździ po kraju, wizytuje obozy, zasiada przy ogniskach i wygłasza pasjonujące gawędy o trudnych wojennych latach i o ludziach, którzy nie szczędząc swej krwi dla Ojczyzny odeszli na Wieczną Wartę.

Podejmuje także pracę zawodową odpowiadającą jego zdolnościom i umiejętnościom, w jednym z wydawnictw, gdzie po zostaje aż do niespodziewanej śmierci. W swojej pracy zawodowej wyróżnia się ofiarnością, jest przykładem dla innych, za co po latach otrzymuje Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, obok wielu innych odznaczeń. Zawsze, bez względu na stan swego zdrowia, od chwili powrotu do kraju, uczestniczy we wszystkich Warszawskich Pielgrzymkach na Jasną Górę (z kilkuletnią przerwą więzienną w latach pięćdziesiątych). Głęboka wiara i przywiązanie do Królowej Korony Polskiej znalazły uznanie Prymasa Tysiąclecia ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Stefan Jaroń-Kowalski był przez całe życie niezwykle czynny w działaniu

¹⁹ W. Sławiński, *Głos Pruszkowa i Powiatu*, nr 11/2004.

społecznym i pracy zawodowej, bez względu na sytuację, w jakiej się znajdował, stan zdrowia, aż do nagłej śmierci, która zastała go przy biurku. Zawsze był gotowy pomagać innym. Sylwetka Stefana Jaronia-Kowalskiego stanowi, godny naśladowania, symbol i wzór dla wielu współczesnych, młodych ludzi.

Może jakaś drużyna harcerska zainteresuje się tą legendarną postacią i ustanowi go swym patronem. Na pewno swoim bezgranicznym oddaniem Ojczyźnie na takie wyróżnienie zasłużył”.²⁰

Adam Pawełczyński: *Przesyłam Ci fotografię Jaronia.. Jednocześnie przypominam, bo większość robi błąd. Ostatni stopień wojskowy Jaronia to kapitan a nie porucznik. Nawet ludzie z jego oddziału robią błędy ponieważ Jaroń do niewoli po Powstaniu Warszawskim poszedł jako porucznik. Trzy zaległe odznaczenia Virtuti Militari, Krzyż Walecznych i Krzyż Zasługi z Mieczami i awans na kapitana otrzymał rozkazem z dnia 25 października 1945 roku na wniosek dow. obrony Starówki w Powstaniu Warszawskim gen. Wachnowskiego-Ziemskiego. Natomiast stopień harcmistrza otrzymał, również będąc jeszcze w Niemczech, rozkazem Naczelnika ZHP L. 387/ia/47 z dnia 26 marca 1947 r. rozkaz w imieniu Naczelnika podpisał hm Eugeniusz Konopacki.*

²⁰ Z. Mierzwiński, *Głos Pruszkowa i Powiatu*, nr 11/2004.

Kochańi Brukowie!

Tak się dzwūie złożyło że zaledwie
poł roku temu objętem kierownictwa
naszej drużyny a już umiesz zdać
swoje obowiązki drużynowego. -

Pytacie się czemu?

Trudno ūa to znaleźć obecnie odpowiedzi
skądym bądź takie miejsce ūi że
ūie dla błachego powodu ani ūie
przez leśnictwo zdają drużynę. -

Zegnam się z drużyną z ciężkim
sercem gdyż w tej drużynie wychowałem
się - w ūiej spędziłem swoją młodość
na obozach i wyćcach kascerskich.
Dlatego jestem do ūaszej "Anteroasthi"
przywiązany i los drużyny będzie ūmnie
zawsze jedynakowo obchodził. -

Będę obserwował ūaszą pracę, ūasze
życie w drużynie.

W związku z reorganizacją całego
hucwstwa wstępujcie ūa ūnowe drogi
duszy. Pamiętajcie tylko abyście
na tej drodze obrali sobie dobry

„Kąt Kiemułowy”. -

Pomijając się w czasie wycieczki
w terenie na wyznaczeniu przez drugiego
tego kąt Kiemułowy - stale patrzcie
na igłę magnetyczną kompasu, aby
z podanego kąta nie zboczyć. -

Tak samo sprawdzajcie często kąt
Kiemułowy swojej pracy hascerskiej,
gdziekolwiek będziecie i w jakichkolwiek
warunkach, abyście nie zeszli na złą
drogę. -

Nasza „Igra magnetyczna” wiecha
będzie: „Stwórcy Bogu - Polsce i Bliźniom”.

Twórcy Wasz wytworzenia w powyższych
dobrych zamiarach i pomyślnych wyu-
stos w pracy zęguant Das -
naszym hascerskim -

Czujaj!

11 marca 1949 r. -

Wł. J. Jędrzejko

Harcerz

H. J. Kowalski
Harcerz.

3.6. NAJPIĘKNIEJSZE CHWILE SZYBKO MIJAJĄ ...

Niżej drukowany wiersz jest podsumowaniem tych ostatnich najpiękniejszych lat po wojnie. Wszystko mija i wszystko się zmienia, ale następne lata zawsze przychodzą równie piękne i równie szczęśliwe. Długo trzeba było na te lata czekać, by w pełni móc je opisać. W latach 90. najpiękniejsze czasy na szczęście przyszły i trwają do dziś.

„Żytem porusza lekki wiatr...

Rzeka płynie leniwie, powoli...

A nad nią las, odcinający się silną linią od nieba bez chmur...

Wstęga szosy rozsloneczniona wije się wśród pól...

Ten sam lasek skarłowaciałych sosenek, pachnących żywicą...

Ten sam dąb - potężny i rozłożysty, zielony - jak zawsze...

Ta sama droga - wąska i piaszczysta, między starym płotem

I łąką - ta sama droga, prowadząca głębokimi koleinami,

niezmiennie, zawsze...

Ta sama furтка na rozchybotanych zawiasach piszczy śpiwnie.

I biały domek...

I zieleń drzew...

I szarość fal Wisły...

To samo...

A jednak...

Tyle minęło,

Tyle przewróciło się,

Tyle odeszło bezpowrotnie...

Wzruszenie gorącą falą podchodzi do gardła...

Minęło...

Wszystko, wszystko minęło...

Pod stopami szeleści piasek alejek.

Jest spokój...

Wisła powoli jak wtedy,

Jak zawsze obmywa brzeg...
Czy jest we mnie żal?
Opuszczam głowę, nisko, nisko...
Pod powiekami złocisty sen dzieciństwa...
Odrzucam głowę mocno w tył...
Za mną pozostaje wszystko.
Wszystko...
A przede mną szosa w słońcu i łany dojrzewających zbóż...
W głębi mocna pewność -
Że chociaż tyle minęło,
Że chociaż tyle nie wróci -
To cóż?
Przyjdzie coś innego,
Będzie równie pięknie,
Będzie równie szczęśliwie -
Bo przecież musi przyjść...
Co to będzie?
Przedemną szosa w słońcu i łany dojrzewających zbóż...
...To będzie moje całe życie... ”²¹

²¹ A. Degallier-Martin, *Księga Jaszczurki*, 2009, s. 205.

ROZDZIAŁ 2

(LATA 1950 – 1956)

2.1. SYTUACJA I DZIAŁALNOŚĆ

W styczniu 1950 roku na Plenum²² Zarządu Głównego Związku Młodzieży Polskiej²³ (ZMP) przemianowano Związek Harcerstwa Polskiego w Organizację Harcerską działającą w ramach Związku Młodzieży Polskiej i pod jego kierownictwem.

Połączenie tych dwóch organizacji wpłynęło bardzo źle na działalność harcerstwa. Uproszczone ocenę metod harcerskich oraz skrzywdzono negatywną oceną postawy politycznej wielu wartościowych i zaangażowanych instruktorów ZHP.

W latach 1950 – 1956 duża liczba instruktorów odeszła z pracy harcerskiej. Zatraciło ono charakter ruchu społecznego. Wpływ wychowawczy organizacji dodatkowo osłabiło przenoszenie do drużyn szkolnych metod pracy, upodabniających zbiórki do lekcji. Była to szkodliwa praktyka w działalności drużyn. Można było wtedy zapomnieć o obozach pod namiotami.

Z końcem sierpnia 1956 roku Plenum Zarządu Głównego ZMP powołało Komendę Główną Organizacji Harcerskiej Polski Ludowej²⁴ (OHPL). Był to rok

²² **Plenum (l.mn. plena)** - ogół członków jakiejś organizacji, partii, stowarzyszenia; zebranie plenarne, walne, w pełnym składzie ogółu członków organizacji, partii itp.

²³ **Związek Młodzieży Polskiej** - młodzieżowa organizacja ideowo-polityczna, działająca w Polsce w latach 1948-1957 i wzorowana na radzieckim Komsomole. Powołana została przez rządzących krajem komunistów do realizowania polityki ich partii wobec młodzieży, służyła indoktrynacji młodych, kształceniu nowych kadr dla władzy oraz pomocy w przebudowie społeczeństwa na modłę komunistyczną. Stanowiła jeden z symboli polskiego stalinizmu. W 1951 r. przy ZMP utworzono Organizację Harcerską, zbudowaną na gruzach zlikwidowanego przez komunistów ZHP.

²⁴ **Organizacja Harcerska Polski Ludowej** - organizacja pseudoharcerska, działająca od sierpnia do grudnia 1956 r. Powstała formalnie z przekształcenia Organizacji Harcerskiej Związku Młodzieży Polskiej powstałej po bezprawnej likwidacji przez władze komunistyczne w 1949 r. Związku Harcerstwa Polskiego.

złagodzenia nałożonych na harcerstwo restrykcji. Wprowadzono mundury zielone i szare, obozy harcerskie oraz stopnie i sprawności. Następowaly stopniowo przemiany w ruchu harcerskim. W grudniu 1956 roku na Zjeździe działaczy harcerskich w Łodzi zapoczątkowano nowy rozdział w historii harcerstwa. Związek Harcerstwa Polskiego ujrzał ponownie „światło dzienne”, chociaż nie do końca. Nastąpiła odnowa ruchu harcerskiego, duża grupa instruktorów ZHP powróciła do pracy. Nastąpił duży rozwój harcerstwa na terenie Pruszkowa, rozwijał się ruch przyjaciół harcerstwa, który stał się istotnym aktywizowania społeczeństwa wokół wysiłków wychowawczych ZHP.

„Dotychczasowe pozdrowienie harcerskie: „W nauce, pracy, walce czuwaj” zamienia się na pozdrowienie „czuwaj”.

Harczerze dotychczas uprawnieni do odznaki (tutaj chodzi o tzw. „czuwajkę”, która była w zastępstwie Krzyża Harcerskiego) zmieniają ją obecnie na lilijkę. Krzyż otrzymuje się po złożeniu przyrzeczenia. Harcerze, którzy przyrzeczenie już składali otrzymują krzyż na uroczystej zbiórce drużyny po zdobyciu najniższego stopnia”.²⁵

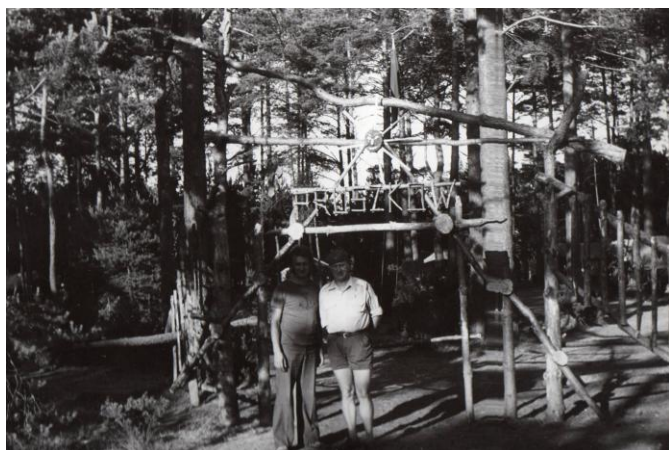
²⁵ Uchwała Ogólnopolskiego Zjazdu Działaczy Harcerskich w Łodzi, O zmianach w harcerskiej symbolice i formach zewnętrznych, 1956.

ROZDZIAŁ 3

(LATA 1956 – 1980)

3.1. SYTUACJA I DZIAŁALNOŚĆ

*„Druhny i Druhowie! Po VIII Plenum KCPZPR przez całą Polskę powiał nowy prąd. Zatriumfowała prawda. Nic więc dziwnego, że organizacji harcerskiej zrodziło się nowe życie. Powrócili i powracają do pracy starzy instruktorzy, aby wspólnie z Wami budować lepsze jutro. Mamy wychowywać prawdziwego, uczciwego i zdolnego obywatela do obrony naszej Ojczyzny”.*²⁶

Zdjęcie zrobione w okresie: 1963 - 1970

W okresie 1957-1960 harcerze na terenie Pruszkowa wykazywali się wzmożoną aktywnością (za czasów kadencji Leona Gajdowskiego oraz Franciszka Bajera). Do najaktywniejszych instruktorów w tym okresie należy wymienić takich, jak: Stefan Sitarek, Stefan Kulicki, który szkolił

kadre zuchową i rozwijał działalność drużyn zuchowych, Alicja Trefler, Jan Piasecki, Irena Perko, Waldemar Kowarski, Eugeniusz Prus oraz wielu innych doświadczonych instruktorów spoza Pruszkowa a m.in. Irena Chmielewska, Andrzej Pokrzywa, Józef Bocheński, Jerzy Krupniewski, Chimkowska, Mieczysław Drewnowski, Olgierd Fietkiewicz, Franciszek Antonik, Wiesław Lewandowski, Zbigniew Jabłoński i wielu innych doświadczonych instruktorów. Harcerze najaktywniej działali w miejscowościach: Ursus, Gołębki, Michałowice, Pruszków, Piastów, Komorów, Brwinów, Milanówek i Podkowa Leśna.

²⁶ F. Bajer, *Rozkaz Hufca Pruszków L.1/1957*, 17.02.1957

W latach następnych funkcję Komendanta Hufca pełnili: Mieczysław Drewnowski (1960 – 1961), Olgierd Fietkiewicz (1961 – 1962), Olgierd Bocheński i Przygocki (1962 – 1963).

W latach 1965 – 1967 prace „ideowo-wychowawcze” były często narzucane „odgórnie”. Oto niektóre formy tej pracy: obchody 20-lecia powstania PRL, obchody 1 000-lecia powstania Państwa Polskiego, Wybory do Sejmu PRL i rad narodowych, Alert I i II, Akcja Letnia, Złot Hufca, więz z zakładami pracy, Młodzi Gospodarze Mazowsza.

***„Harcerze pracą dla środowiska witają XXX-lecie PRL”
Dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 8 w Pruszkowie***

Działalność w okresie: 1965-1966 jest oceniana przez Chorągiew Mazowiecką prawidłowo. Nie wykonano tylko w zasadzie polecenia zwiększenia liczby członków hufca do 2 000. Jakaż to wielka liczba dla

naszego dzisiejszego hufca! Wiemy jednak, że hufce działały wtedy na innych zasadach, niż obecnie. Bardzo często całe klasy stanowiły drużynę. Ocena chorągwiarna mówi o tym, że w tych latach hufiec został umocniony programowo i organizacyjnie.

***Harcerski samochód „URSUS”
(kadencja hm. Zdzisława
Kowalczyka***

W latach 1963 - 1971 Komendantem Hufca Pruszków był Zdzisław Kowalczyk. Zastępcami Komendanta Hufca byli: Jerzy Grela, Witold Szymusik, Ewa Grela. W latach tych nastąpił bardzo duży rozwój harcerstwa i kadry instruktorskiej. Hufiec Pruszków liczył 460 instruktorów i 8.000 tys. harcerzy. Organizowano największe

Udział w porządkowaniu nowozagospodarowanych terenów Miasta Pruszkowa (alert Komendanta Hufca). Na zdjęciu widzimy uczniów ze Szkoły Podstawowej nr 11 w Pruszkowie.

akcje obozowe w Chorągwi Mazowieckiej, podejmowano prace na rzecz środowiska i szkoły, prowadzono akcje zarobkowe przez

drużyny harcerskie. Pieniądze te przeznaczone były na obozy harcerskie, organizowano manewry

techniczno-obronne,

a także akcje "Uwaga dziecko", „Karta rowerowa”. Działalność swoją prowadziły drużyny Młodzieżowej Służby Ruchu, drużyny pożarnicze, sanitarne oraz drużyny o innych

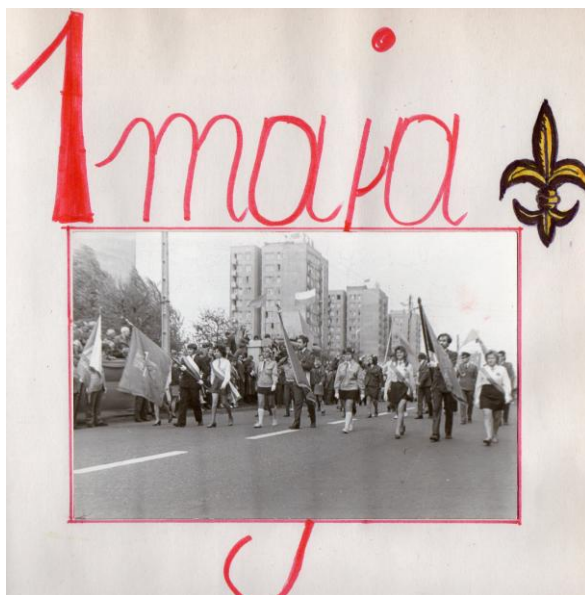
specjalnościach. Bardzo ważnym aspektem w działaniu hufca było kształcenie kadry instruktorskiej, umundurowanie instruktorów, harcerzy i zuchów. Harcerze pruszkowscy brali udział w Alertach Naczelnika ZHP²⁷ takich jak : "Alert zwycięstwa -

Harcerskiego zwiadu wiosennego", „Alert Ludziom naszych czasów," alert poświęcony „Bohaterskim dzieciom polskim”. Harcerze pruszkowscy uczestniczyli

²⁷ **Alerty Naczelnika ZHP** (centralne akcje programowe ZHP) – zadania realizowane w tym samym czasie przez wszystkie jednostki harcerskie.

w „Operacji 1001 Frombork”, kampanii „Więź z zakładami pracy” i wielu innych kampaniach oraz akcjach organizowanych przez hufiec Pruszków.

W tym okresie działalności hufca do najbardziej zasłużonych instruktorów należy zaliczyć takich jak : hm. Jadwiga Charzewska, Irena Chmielewska, Jerzy Krupniewski, Jerzy Grela, Waldemar Kowarski, Stefan Sitarek, Jan Piasecki, Jan Cierliński, Bolesław Horoszczuk, Wacław Wojciechowski, Witold Szymusik, Władysława Sochaj, Franciszek Durys, Jan Zieliński, Irena Perko, Jan Sadowski, Zbigniew Jabłoński, Ewa Komorowska-Grela, Helena Langowska, Hanna Krupa, Franciszek Antonik, Aleksandra Bińczak, Tadeusz Grela, Leonard Ołownia i wielu innych zaangażowanych instruktorów hufca.

Pochód z okazji święta 1 maja – harcerze pruszkowscy

„Nie da się ukryć, że do ZHP napływały wpływy ówczesnych władz. Za ważny punkt stawiano sobie zapoznanie harcerzy z wiedzą o Polsce Ludowej, walką o utrwalenie władzy ludowej i budownictwa socjalistycznego.”²⁸ Wiele było podobnych punktów mających na celu przybliżenie się do Związku Radzieckiego i narzucanej wtedy ideologii.

W roku 1971 Chorągiew Mazowiecka opisuje Hufiec Pruszków, jako jeden z największych pod względem liczebnym hufców w Chorągwi – jako szósty w kolejności. W 1969 roku zajmował 4 miejsce. Zaobserwowano też poprawę stylu i jakości pracy Komendy Hufca, m.in. częste kontakty z komendantami ośrodków, szczepliów, które mogły poszczycić się dużą samodzielnością. Klimat wśród kadry

²⁸ Z. Kowalczyk, *Program Hufca ZHP Pruszków w Kampanii Wyborczej do Sejmu i Rad narodowych w 1969 r. i w obchodach 25-lecia Polski Ludowej, 1969*

instruktorskiej był bardzo życzliwy. Ówczesną „zaletą” było nawiązanie „serdecznej” atmosfery we współpracy z władzami powiatowymi PZPR itp. W hufcu zostało nadanych wiele Krzyży Za Zasługi dla ZHP oraz Honorowej Odznaki Zasłużonego dla Miasta i Powiatu Pruszkowskiego.

W latach 1971 - 1972 Komendantem Hufca był Leonard Ołownia. Kontynuowano program działania hufca nakreślony i przyjęty przez instruktorów hufca w latach 1963 – 1970. Nastąpił dalszy rozwój drużyn zuchowych i harcerskich, prowadzono szereg kampanii i akcji na rzecz środowiska i szkoły, organizowano szereg obozów harcerskich i kursów szkoleniowych.

Władze harcerskie w tamtym okresie stawiały bardziej na ilość, niż na jakość. Przykładem mogą być założenia w Planie Rozwoju Hufca ZHP Pruszków na okres 1973-1975 (Komendantem Hufca był wtedy: Jerzy Sokołowski do 1974 roku, Arkadiusz Biały od 1974 do 1976 roku). Przedstawiona jest liczba np. Ośrodka Ursus - czyli 1339 członków, a obok założenia - o ile powinna się ta liczba powiększyć (plany na 2200 członków).

W latach 1978 - 1980 hufiec liczył około 3.000 zuchów i harcerzy. W tym okresie nastąpił duży rozwój drużyn zuchowych. Funkcję Komendanta Hufca pełnili wtedy: Bogdan Dunajewski (1976), Aleksander Sobolewski (1976 – 1977), Anna Glinicka-Rutkowska (1977 – 1980).

Organizowane były kursy szkoleniowe, obozy harcerskie, biwaki oraz wycieczki. W roku 1980 realizowany był program Związku "Syrena36".

Są to kierunki programowe takie jak:

- Wspólnie dla Ojczyzny,
- Nasze miejsce w życiu,
- Lepiej i skuteczniej,

Pracując zgodnie z tymi kierunkami harcerstwo miało kształtować „obywatelskie, patriotyczne postawy budujące jedność moralno-polityczną młodego pokolenia,

angażować w społeczno-gospodarczy rozwój kraju”²⁹. Widzimy więc, że „Syrena 36” była nastawiona także na wdrożenie młodzieży założeń socjalistycznych.

3.2. HUFIEC-POWIAT + OŚRODKI, A HUFIEC-MIASTO

Koniecznym jest, by wyjaśnić (szczególnie współcześnie działającym harcerzom), jaka jest różnica między Hufcem Pruszków-Powiat, a Hufcem Pruszków-Miasto i na czym polegają tzw. Ośrodki.

Hufiec Pruszków-Miasto obejmowało Gminę Pruszków i nieliczne inne gminy powiatu pruszkowskiego. Natomiast Hufiec Pruszków-Powiat obejmował wszystkie gminy powiatu pruszkowskiego. W skład Hufca Pruszków-Powiat wchodził Hufiec Pruszków-Miasto oraz inne Ośrodki.

Oto przykładowy wykaz Ośrodków Hufca Pruszków-Powiat wraz z komendantami (wymienione przez hm Zdzisława Kowalczyka, który był komendantem Hufca Pruszków-Powiat w latach 1963-1971):

1. Ośrodek Ożarów Maz. – hm Aleksander Leżyński
2. Ośrodek Podkowa Leśna – hm Wacław Wojciechowski
3. Ośrodek Kostowiec – hm Franciszek Antonik
4. Ośrodek Nadarzyn – hm Leon Giżycki
5. Ośrodek Brwinów – hm Hanna Krupa
6. Ośrodek Pruszków – hm Leonard Ołownia
7. Ośrodek Piastów – phm Krzysztof Biernaciak
8. Ośrodek Izabelin – hm Andrzej Kieniarski
9. Ośrodek Leszno – phm Henryka Przydatek

²⁹ F. Bajer, *Historia Związku Harcerstwa Polskiego w Pruszkowie*, 1980.

10. Ośrodek Macierzysz – phm Bożena Borkowska

11. Ośrodek Ursus – phm Arkadiusz Biały

12. Ośrodek Błonie – phm Elżbieta Stojek

3.3. SPIS JEDNOSTEK, GRUP PO ZJEŹDZIE ŁÓDZKIM

**Na podstawie rozkazu L. 5/1957 z dnia 12.06.1957 roku, L. 1/1957
z dnia 17.02.1957 roku i innych podanych w bibliografii**

1. Komenda hufca

(wniosek do zatwierdzenia w Komendzie Chorągwi)

- I zastępca ds. harcerzy: dh Eugeniusz Stasiak

- II zastępca ds. harcerek: dh Barbara
Michałowska

- III zastępca ds. zuchowych: dh Stefan
Kulicki

- sekretarz: dh Alicja Przybylska

- skarbnik: dh Stefan Sitarek

- kwatermistrze: dh Władysław
Wieczorek, dh Jerzy Marcjanek

- Wizytator drużyn: dh Irena Jakubowska

2. 1 Żeńska Mazowiecka Drużyna Harcerek
im. Zawiszy Czarnego

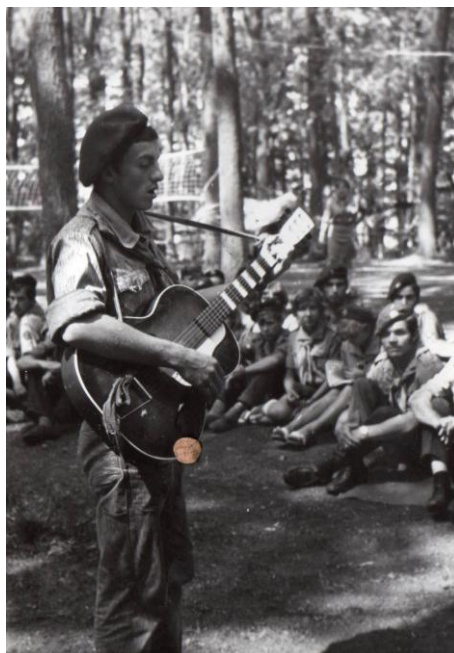
przy Liceum im. Tomasza Zana

- drużynowa: Danuta Barszczewska

3. 2 Żeńska Mazowiecka Drużyna Harcerek
przy szkole im. M. Buczka

4. 3 Żeńska Mazowiecka Drużyna Harcerek
przy szkole im. St. Żółkiewskiego

- drużynowa: Hanna Nowak

5. 4 Żeńska Mazowiecka Drużyna Harcerzek
przy szkole im. T. Kościuszki
- drużynowa: Barbara Michałowska
6. 5 Żeńska Mazowiecka Drużyna Harcerzek
przy szkole im. M. Konopnickiej
- drużynowa: Barbara Bariewska
7. 6 Żeńska Mazowiecka Drużyna Harcerzek
przy szkole im. H. Sienkiewicza
- drużynowa: Barbara Klimek
8. 7 Żeńska Mazowiecka Drużyna Harcerzek
przy szkole im. M. Curie-Skłodowskiej
- drużynowa: Krystyna Szymaniak
9. 8 Żeńska Mazowiecka Drużyna Harcerzek
(międzyszkolna)
10. 14 Mazowiecka Drużyna Harcerzy
(międzyszkolna)
- drużynowy: Włodzimierz Sławiński
11. 19 Żeńska drużyna Harcerzek im. Emilii
Plater
- drużynowa: Anna Zając
12. 22 Mazowiecka Drużyna Harcerzy
przy szkole im. M. Curie-Skłodowskiej
- drużynowy: Eugeniusz Stasiak
13. 72 Mazowiecka Drużyna Harcerzy
przy szkole im. M. Buczka
- drużynowy: Zdzisław Janiszewski

14. 71 Mazowiecka Drużyna Harcerzy
przy szpitalu w Tworkach
15. 73 Mazowiecka Drużyna Harcerzy
przy szkole im. St. Żółkiewskiego
- drużynowy: Stanisław Godziek
16. 74 Mazowiecka Drużyna Harcerzy
przy szkole im. M. Konopnickiej
- drużynowy: Bogusław Gawroński
17. 75 Mazowiecka Drużyna Harcerzy
przy szkole im. H. Sienkiewicza
- drużynowy: Mieczysław Gos
18. 80 Mazowiecka Drużyna Harcerzy
przy szkole im. T. Zana
- drużynowy: Jacek Krupiński,
następnie Ryszard Ruszczyński
19. 159 Mazowiecka Drużyna Harcerzy
przy szkole im. T. Kościuszki
- drużynowy: Mieczysław Kozera
20. Zastęp wodniaków na Cyplu Czerniakowskim
- w ramach hufca Pruszków
- skład: 29 MDH + harcerki z żeńskich drużyn piastowskich

21. Pierwsza wzmianka powojenna o działaniu szczepów:

*„Mianuję dha Piaseckiego Jana phm Wodzem Szczepu drużyn z terenu szkoły im. H. Sienkiewicza z jednoczesnym powołaniem do członka Komendy Hufca”.*³⁰

3.4. SPIS JEDNOSTEK, GRUP W DALSZYCH WYKAZACH

1. Wykaz jednostek z rozkazu L.11/1957 z 14.06.1957 roku:

- 2 Drużyna Harcerzek im. Marii Konopnickiej w Macierzyszu – chusty zielone
- 4 Drużyna Harcerzek im. Tadeusza Kościuszki w Komorowie - chusty pomarańczowe
- 6 Drużyna Harcerzek im. Janka Krasickiego w Milanówku – chusty czerwone
- 41 Drużyna Harcerzek im. Juliana Tuwima w Ursusie – chusty czarne
- 42 Drużyna Harcerzek im. Mariana Buczka w Ursusie – chusty pomarańczowo-brązowe
- 43 Drużyna Harcerzek im. Marii Konopnickiej w Gołąbkach – chusty niebieskie
- 50 Drużyna Harcerzy im. Stefana Czarnieckiego w Ursusie – chusty zielone
- 52 Drużyna Harcerzy im. Juliusza Dąbrowskiego w Ursusie
- 53 Drużyna Harcerzy im. Tadeusza Kościuszki w Ursusie – chusty chabrowe
- 54 Drużyna Harcerzy im. Bolesława Chrobrego w Ursusie
- 55 Drużyna Harcerzy im. Władysława Sikorskiego w Ursusie – chusty czarne
- 7 Drużyna Harcerzek im. Lucyny B. z Kostowca – chusty czerwone
- 142 Drużyna Harcerzy im. Zawiszy Czarnego w Piastowie – chusty czarne
- 144 Drużyna Harcerzy im. Janka Czarnego w Komorowie – chusty czarne

2. Wykaz jednostek z rozkazu L.3/58/59 z 13.10.1959 roku:

- Ośrodek Ursus: 42 MDH-ek, 43 MDH-ek, 50 MDH-rzy, 52 MDH-rzy, 41 MDH-ek, 44 MDH-ek, 45 MDH-ek, 51 MDH-rzy, 53 MDH-rzy, 54 MDH-rzy
- Ośrodek Piastów: drużyna żeńska i męska w szkołach: SP1, SP2, SP3, SP4, Liceum, Technikum oraz drużyna męska pożarnicza
- Ośrodek Milanówek: 11 MDH-ek, 18 MDH-rzy, drużyna żeńska i męska przy szkołach: SP1, SP2, SP3

³⁰F. Bajer, *Rozkaz Hufca ZHP Pruszków L. 5/1957*, 12.06.1957.

3. Wykaz jednostek z rozkazu L.1/14/1959 z 25.09.1959 (podziękowania za aktywność na obozie, z pewnością nie ma tu wymienionych wszystkich jednostek):
- 54 MDH z Ursusa
 - 150 MDH z Piastowa
 - 132 MDH z Piastowa
 - 142 MDH z Piastowa
 - 3 ŻDH z Piastowa
- (komendantem środowiska piastowskiego był przez jakiś czas Henryk Janiszewski)
- środowisko Brwinów (m.in. 19 ŻDH im. Emilii Plater)
 - Drużyna Harcerska z Nadarzyna
4. Wykaz jednostek z rozkazu L. 4/1964 z dnia 03.11.1964:
- Szczepy Harcerskie przy następujących szkołach:
- Technikum Rolnicze w Pszczelinie, Technikum Mechaniczne w Ursusie, Szkoła Podstawowa nr 3 w Ursusie
5. Wykaz jednostek z karty wyników konkursu o najlepszą drużynę Ośrodka Piastów w lutym 1967:
- Szczep 1: 16 ŻDH, 150 MDH, 2 ŻDZ, 1 MDZ
 - Szczep 2: 3 ŻDH, 132 MDH, 7 ŻDZ, 6 MDZ,
 - Szczep 3: 5 ŻDH, 68 MDH, 8 ŻDZ, 3 MDZ
 - Szczep 4: 27 ŻDH, 133 MDH, 5 ŻDZ, 4 MDZ
6. Szczep Drużyn Harcerskich i Zuchowych jest
- to jedno z dwóch najdłużej działających środowisk
 - data powstania Szczepu: 1957 rok

- komendanci: Mirosław Biaduń, Hanna Maciejak "Misia", Paweł Woźniak,
Tadeusz Brodowicz, Aleksandra Bińczak-Wiśniewska, hm. Franciszek Bajer

7. Wykaz jednostek ze Szczepu przy Szkole Podstawowej nr 11 w Pruszkowie z dnia 18.12.1975 (komendant Szczepu pwd Maria Marzec):

- Drużyna Zuchowa „Biedronki” (18) – drużynowy:

dh Elżbieta Wieteska

- Drużyna Zuchowa „Wesołe Misie” (28) – drużynowy:

dh B. Wasiluk

- Drużyna Zuchowa „Tropiciele” (20) – drużynowy:

dh A. Lewandowska

- Drużyna Zuchowa „Leśna Drużyna” (18) – drużynowy:

dh M. Osipowska

- Drużyna Zuchowa „Janosiki” (12) – drużynowy:

dh Bożena Kowalewska

- Drużyna Zuchowa „Krakusy” (18) – drużynowy:

dh pwd. Maria Marzec

- Drużyna Harcerska (26) – drużynowy:

dh org. Marek Magnuszewski

- Drużyna Harcerska „Łaziki-turyst.” (10) – drużynowy:

dh Ewa Masłowska

- Drużyna Harcerska „Tańczące Mundurki” (24) – drużynowy: dh org. Agata Dryl

- Drużyna Harcerska „Waganci” (19) – drużynowy:

dh R. Siciński

- Drużyna Harcerska „Białe Orły” (turystyczna)(16 os.) – drużynowy: dh org.

Marek Werner

- Drużyna Harcerska „Kościuszkowcy” (15 os.)– drużynowy: dh Leszek

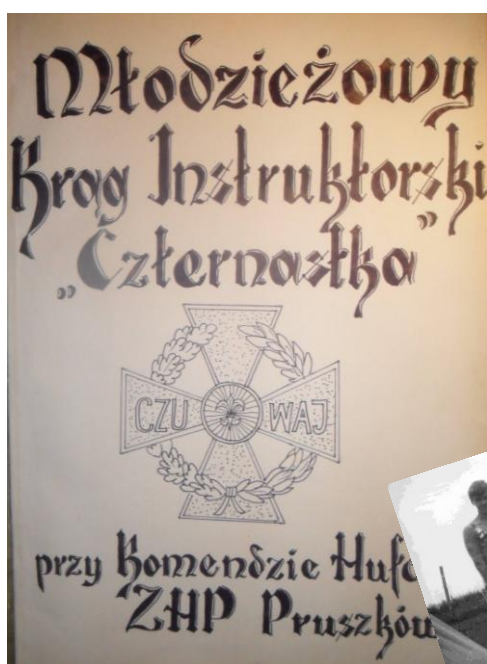
Smulikowski

- Drużyna Harcerska „Hubalczyzy” (28 os.)– drużynowy:

dh Piotr Zając

8. Drużyna Harcererek „Płomienie” przy Liceum Medycznym
 - drużynowa: hm Krystyna Narwicz

9. Klub Krąg Instruktorski „Czternastka” przy Komendzie Hufca ZHP Pruszków
 - pomysł założenia Kręgu powstał na zimowisku w 1979 roku
 - Przewodniczący: dh Janusz Twardowski, dh pwd Ewa Pianko
 - *Wbrew przestrogom życzliwych Obyczajem sławetnych wdzięcznie honor głosić mamy, iż instruktorzy Hufca Pruszków postanawiając nie odwlekać tego co im i tak przeznaczone, że 30 marca AD 1979 z wybiciem godz. 4.30 z wieczora*

rozpoczynają wspólną działalność w Młodzieżowym Kręgu Instruktorskim (...)³¹

³¹ Kronika Młodzieżowego Kręgu Instruktorskiego „Czternastka”

3.5. HARCERSKA AKCJA LETNIA/ZIMOWA

1. 1957/1958 – HAZ Sobieszewo

- zimowisko dla drużynowych zuchowych

2. 1959 - HAL Mikołajki

- aktywne uczestnictwo w akcjach „Kormoran” i „WiM”

3. 1960/1961 - AZ Łądek Zdrój

- Kurs drużynowych harcerskich i zuchowych

- komendant: hm Olgierd Fietkiewicz

- organizator: Hufiec Pruszków- Powiat i hufiec Pruszków- Miasto

4. 1960 - HAL Powiat

Mrągowski

5. 1965 – HAZ Szarocin

- komendant: pwd Zdzisław

Izydorczak

- uczestnicy: 52 osoby w
wieku 13-15 lat

- organizator: Komenda
Ośrodka Ursus

6. 1965 – HAL

- 7 obozów Ośrodków, 1 kurs drużynowych, 3 obozy wędrowne, 2 obozy
szczepów, 10 obozów stacjonarnych, 1 kolonia zuchowa,

- łącznie 823 osoby

7. 1967 – AL (6 obozów)

- Obóz Szczepu przy Zespole Szkół Zawodowych- Pruszków w Wildze (2 turnusy)

- obóz młodszoharcerski i starszoharcerski Ośrodka Pruszków w Kępie

- obóz Ośrodka Podkowa Leśna w Małużynie

- kolonia zuchowa z Ośrodka Pruszków

8. 1968 – AL (11 obozów)

- kolonia zuchowa Hufca Pruszków w Górznie

- obóz szczepu przy ZSZ

Zakładów Szklarskich

Ożarów w Wiartelu

- obóz Ośrodka Podkowa

Leśna w Kulce

- Obóz Ośrodka Brwinów
w Koczku

- obóz Szczepu przy

szkole nr 2 i ZSZ „Kabel” - Ożarów w Jedwabnej

- obóz Szczepu przy szkole nr 3 i 4 – Ursus w Romanowie
- obóz młodszoharcerski ośrodka Pruszków w pow. Działdowo
- obóz Szczepu przy ZSZ Pruszków w Wildze

9. 1969 – HAL

- 1420 uczestników
- 6 obozów wędrownych i 2 kolonie zuchowe

10. 1970 – HAL

- 1320 uczestników
- 11 obozów stałych, 12 obozów wędrownych, 1 kolonia zuchowa

11. 1976 - HAL Ostrowo

- komendant: hm PL Zdzisław Kowalczyk

**CZY TO MOŻLIWE? CZYŻBY NASZE PARNIKI, KTÓRE MIELIŚMY NA TEGOROCZNYM OBOZIE
MIAŁY 35 LAT??!**

12. 1979 – HAZ Szarocin

- część harcerzy brała udział
w kursie dla przybocznych
zuchowych (komendant phm
Andrzej Michałowski)

- komendant harcerzy: H.
Korszen – Linowska
(prowadziła także kurs zastępowych)

- na tym wyjeździe wpadli na pomysł, aby utworzyć Młodzieżowy Krąg Instruktorski „Czternastka”

13. 1980 – HAZ Murzasichle

- uczestnicy: Młodzieżowy Krąg Instruktorski „Czternastka”

14. W roku 1980 wyniknęła bardzo nieprzyjemna sytuacja, dotycząca sfalszowania dokumentów i zarejestrowania 5 fikcyjnych obozów wędrownych w Komendzie Chorągwi. Sfalszowane zostało także rozliczenie obozów, podpisy kilkunastu osób. Konsekwencją dla winowajcy było zawieszenie go w czynnościach

instruktora ZHP do czasu wyjaśnienia przez Prokuraturę Rejonową, zwolnienie z pełnionych funkcji i inne restrykcje nałożone na winnych instruktorów.

3.6. KURSY, SZKOLENIA, IMPREZY

1. Kurs drużynowych przy Komendzie Hufca Pruszków
 - Komendanci: phm Eugeniusz Stasiak
 - termin: 17.02 – 31.03.1957
2. Turniej zuchowy
 - termin: 25.06.1957
 - miejsce: Pruszków
3. Kurs drużynowych
 - organizator: Chorągiew Mazowiecka
 - termin: 19.01. – 23.03.1959
 - uczestnicy: uczniowie szkół licealnych
4. Kurs drużynowych MAKI
(Mazowiecka Akcja Kształcenia Instruktorów)
 - termin: 1959
5. Otrzymanie sztandaru Hufca Pruszków-Powiat (czytaj str. 49)
 - termin: 25.09.1959
6. Szkolenie dla kwatermistrzów drużyn
 - termin: 01.11-15.12.1959
 - organizator: Harcerski Ośrodek Szkolenia Technicznego przy Komendzie Hufca Pruszków
7. Poświęcenie i wręczenie sztandaru 29 MDH
 - termin: 15.05.1960
 - miejsce: Brwinów

- historia sztandaru: w 1938 roku drużyna otrzymała od Społeczeństwa Brwinowa sztandar. 5 czerwca 1938 roku miało miejsce oficjalne wręczenie sztandaru drużynie na boisku Szkoły Powszechnej nr 1 (obecnie Zespół Szkół nr 1). W uroczystości, poza wójtem gminy, starostą powiatu oraz hufcowym powiatu, dyrektorami szkół, wzięły również udział reprezentacje drużyn harcerskich - z Grodziska 6. MDH, z Pruszkowa 14 MDH, z Milanówka 18 MDH. Sztandar ten w dość przykrych okolicznościach nie przetrwał II Wojny Światowej - spłonął, zachowała się jedynie jego oryginalna głównia z napisami 1923/1938. W związku z tym po wojnie sztandar został odnowiony, na bazie oryginalnej główki został sporządzony nowy.

8. Zlot Hufca ZHP Pruszków

- termin: 1961

- miejsce: Popówek

9. Bal instruktorów Chorągwi Maz.

- termin: 1961

10. Zlot Chorągwi Mazowieckiej

- termin: 06.1962

- miejsce: PRUSZKÓW – PARK SOKOŁA

- Naczelnikiem ZHP była wtedy Zofia Zakrzewska, a komendantem

Chorągwi (również komendantem Zlotu) Zdzisław Woroniecki

- komendant Miasteczka Harcerskiego: Stefan Kulicki
- hufiec Pruszków zorganizował miejsca noclegowe, zajęcia programowe, stołówkę w szkole im. T. Kościuszki, przygotowanie zlotu pod względem promocyjnym, logistycznym

11. Sadzenie Dębu Harcerskiego w Brwinowie

- termin: 1966

12. Zlot Hufca ZHP Pruszków

- w 1000-lecie Państwa Polskiego
- termin: 1966

13. Kursy Chorągwi Mazowieckiej, w których braliśmy udział: Długosiodło, Wyszaków (1958),

Sobieszew (1957/1958), Radonie (1961), Trzcianka, Łądek Zdrój (1961)

Od lewej: uczestnicy kursu w Długosiodle oraz Łądku Zdroju

14. Rozgrywki o mistrzostwo Ośrodka Piastów w szachach, warcabach i ping-pongu

- termin: 19.02.1967

15. III Festiwal harcerski

- termin: 5.03.1972

- miejsce: sala klub PSM

16. MAKI - Mazowiecka Akcja Kształcenia

Instruktorów

- termin: 1973

- miejsce: Zuzinów

3.7. PRZYKŁADOWY PROGRAM KURSU DRUŻYNOWYCH

HARCERSKICH (lata 50.-60.)

1. Historia skautingu i harcerstwa – 3 godz.
2. Struktura organizacyjna ZHP – 1 godz.
3. Zagadnienia ideologiczne – 3 godz.
 - Prawo i Przyrzeczenie
 - Postawa drużynowego
 - Rola służby w pracy drużyny

4. Organizacja drużyny – 6 godz.
- organizacja drużyny
 - planowanie pracy w drużynie i w zastępie
 - gospodarka drużyny – finanse

5. Metodyka – 5 godz.
- system zastępowy
 - stopnie i sprawności
 - zastęp zastępowych

6. Harcerska Służba Polsce – 2 godz.

7. Gry terenowe i poznanie terenu – 5 godz.

- pionierka i ćwiczenia w terenie
- znaki
- semafor
- alfabet Morse’a

8. Obrzędowość w drużynie, zastępie – ognisko – 2 godz.

9. Pierwsza pomoc – samarytanka – 3 godz.
(nieść chętnie pomoc każdemu człowiekowi)

10. Śpiew – 2 godz.

11. Technika – 2 godz.
- instalacje: wodociągowe, oświetleniowe, telefoniczne

12. Kulturalno-oświatowe wycieczki, teatr, muzeum itp.

13. Ćwiczenia – 7 godz.
- opracowanie planu pracy drużyny

- opracowanie planu pracy zastępu
- opracowanie planu pracy obozu-biwaku
- opracowanie planu pracy obozu
- opracowanie biegu na stopień młodzika

14. Ruch wycieczkowy

- organizowanie wycieczek drużyny – 2 godz.

15. Prace zarobkowe – 1 godz.

- zbieranie ziół
- oprawa książek
- sklepik szkolny
- zbieranie makulatury
- zbieranie złomu
- zbieranie butelek

16. Prace społeczne – 1 godz.

- urządzenie wieczornicy, kominka z udziałem rodziców
- współpraca z komitetem rodzicielskim i KPH
- współpraca z innymi drużynami

17. Wychowanie fizyczne

- gry sportowe
- siatkówka
- tenis stołowy
- pływanie
- gimnastyczne ćwiczenia popisowe
- propagowanie higieny
- wskazówki programowe

18. Psychologia zuchowa, a harcerska

19. Metodyka zuchowa, a harcerska

3.8. TAK MÓWIONO O PRYZRZECZENIU HARCERSKIM

„Przyrzeczenie Harcerskie jako podstawowy akt „pasowania” na harcerkę-harcera zostawiający na całe życie trwały ślad przynależności do Związku Harcerstwa Polskiego, jest wielkim przeżyciem uczestników. Dlatego też uroczystość przyrzeczenia winna być przygotowana w sposób należyty i poważny.

- 1. Przyrzeczenie ma prawo odbierać tylko instruktor mianowany ZHP za wiedzą i zgodą Hufcowego.*
- 2. Wszyscy składający przyrzeczenie, jak również i instruktorzy, występujący służbowo winni być w mundurach harcerskich.*
- 3. Przyrzeczenie można odbierać w izbie lub na specjalnej wycieczce np. przy ognisku, względnie w czasie publicznej uroczystości w gronie rodziców i sympatyków Związku.*
- 4. Przyrzeczenie należy odbierać na Sztandar Harcerski, Chorągiew Narodową, Krzyż Harcerski lub na płonące ognisko, raczej pojedynczo od każdego składającego.*
- 5. Przed lub po przyrzeczeniu powinna być krótka gawęda na ten temat - zakończenie hymnem państwowym lub harcerskim.*
- 6. Organizatorzy przyrzeczenia powinni przed tym zapewnić krzyże harcerskie i książeczki służbowe, które należy w czasie uroczystości wręczyć zainteresowanym.*
- 7. Należy unikać odbierania przyrzeczenia w sposób nieprzygotowany, chaotyczny i przypadkowy, jak również zbyt często organizowany w ciągu roku.”³²*

³² J. Sadowski, *Rozkaz Komendy Hufca Harcerskiego Pruszków-Powiat L.10/58, 1958*

ROZDZIAŁ 4

(PIERWSZY SZTANDAR POWOJENNY)

1. 25.09.1959 roku otrzymaliśmy sztandar hufca ZHP Pruszków-Powiat (wtedy nasza siedziba mieściła się w Piastowie). Rozkazem L. 1/14/1959 Komendant Hufca tak opisał to wydarzenie: „Przed chwilą w dniu dzisiejszym Hufiec nasz otrzymał

sztandar, który przewodzić ma nam w pracy nad sobą i trudzie wychowania młodzieży na coraz lepszych i ofiarniejszych Obywateli Polski Rzeczypospolitej Ludowej. Wierzę, że zgodnie i z pełnym zrozumieniem przypadających na Was obowiązków, będziecie pełnić pod tym sztandarem służbę Polsce Ludowej i Społeczeństwu i że nie zawiedziecie pokładanych w Was nadziei waszych

rodziców, wychowawców i przełożonych harcerskich, a kiedyś w przyszłości, odchodząc do innych prac i zadań przekazacie ten sztandar w godne ręce swoich następców, dalszych kontynuatorów tradycji

oraz służby Harcerstwa Powiatu Pruszkowskiego”.

2. W 1995 roku Szczep Harcerskich Drużyn Rzek i Jezior „Hańcza” im. Aleksandra Kamińskiego otrzymał prawo noszenia sztandaru. Jest to ten sam sztandar, który otrzymał Hufiec w 1959 roku, lecz przerobiony dla potrzeb środowiska.

ROZDZIAŁ 5

(PORAŻKA HUFCA – BOLESŁAW BIERUT)

Od 1980 roku Hufiec Pruszków realizował swój program wokół bohatera Hufca. Niewielu członków Hufca utożsamiało się z naszym „bohaterem”, chociaż byli tacy, którym podobała się postać Bieruta. Imię Hufca zostało nadane 28.09.1980 roku (komendant hufca: Anna Glinicka-Rutkowska).

drozy młodzi przyjaciele, serdecznie dziękuję za wasze
zaproszenie na uroczystość wręczenia sztandaru hufca i nadanie mu
imienia mego ojca – Bolesława Bieruta.
załuję, że nie mogę w tak uroczystym dniu być razem
z wami. Życzę wielu sukcesów w waszej codziennej pracy.
przesyłam serdeczne pozdrowienia.
jan chyliński
ambasador PRL w RFN

Tego dnia został wręczony hufcowi sztandar (jest to drugi sztandar powojenny) ufundowany przez społeczeństwo Pruszkowa. Dzięki staraniom władz miejskich został oddany tego samego dnia do użytkowania przez Komendę Hufca Pruszków Dom Harcerza w Piastowie.

Pocieszający jest fakt, że w roku 1986 drużyny nie utożsamiały się z bohaterem hufca (jak zostało napisane w sprawozdaniu Komisji Rewizyjnej z dnia 15.11.1986). Tylko jedna drużyna składała corocznie kwiaty na grobie B. Bieruta – drużyna „Płomienie”.

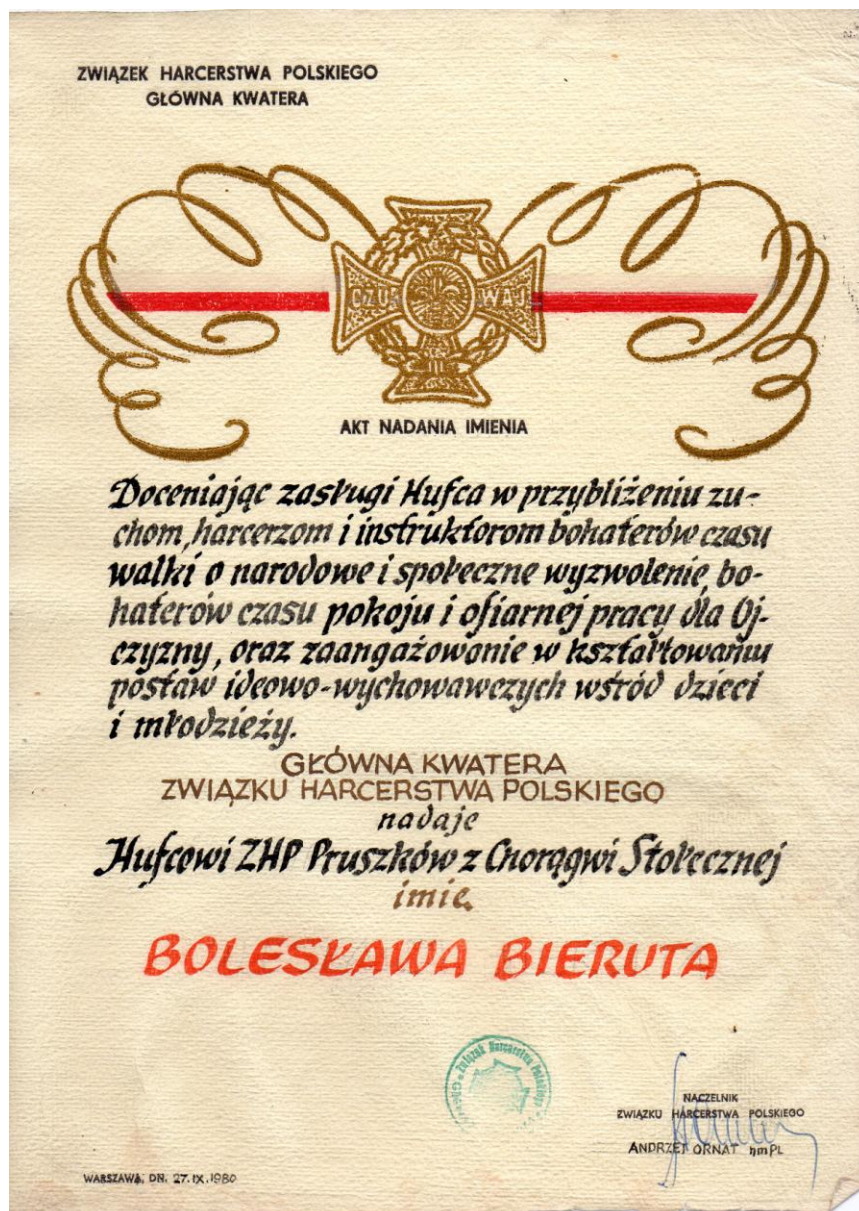
Przyjmując ufundowany
przez społeczeństwo naszego robotniczego
miasta Pruszkowa sztandar
będziecie uczestnikami rewolucyjnych
tradycji i starani o jak najlepszą
terazniejszość i przyszłość ludzkiej pracy.
Niech imię patrona – Bolesława Bieruta
– będzie zawsze drogowskazem Waszego
postępowania.
Móćcie się, bawcie się, pracujcie
dla dobra Waszych środowisk, Rodzin,
dla dobra naszego Miasta.
Sugan
Sekretarz KM PPR
M. Małachowski
Sekretarz KM PPR
T. Sidorowicz
Sekretarz KM PPR
Pruszków, dnia 28 września 1980r.

Z biegiem czasu sytuacja
zmieniała się trochę na lepsze:

„1. Konferencja Hufca postanowiła od
dnia 05.11.1988 roku nie używać imienia
bohatera hufca Bolesława Bieruta.

2. Zobowiązuje się Radę Hufca do podjęcia odpowiednich kroków w celu uzyskania zmiany imienia bohatera”³³

Od tego momentu zmieniono pieczęcie. Nie posługiwano się tym imieniem ani na pieczęciach, ani w druku.

³³ Uchwała VI Konferencji Sprawozdawczo-Wyborczej Hufca ZHP Pruszków z dnia 05.11.1988 roku, 1988

Komendant Hufca hm Janusz Walczak 19.06.1989 roku pismem L.Dz 74/89 wysłał prośbę Komendy Chorągwi Stołecznej ZHP o odebranie Hufcowi Pruszków imienia B. Bieruta. W odpowiedzi komendanta Chorągwi Stołecznej hm Bartosza Jabłońskiego z dnia 24.07.1989 (pismo L.Dz. 932/89) należało opracować wniosek do Rady Chorągwi Stołecznej o zmianę imienia Hufca na podstawie ówczesnej *Uchwały nr 9 Rady Naczelnej ZHP w sprawie zasad przyjmowania i zmiany nazw i imion jednostek organizacyjnych Związku Harcerstwa Polskiego*. Dopiero wtedy imię Bieruta byłoby odwołane – trzeba było dopełnić parę spraw formalnych. Tak więc powinno się przygotować wniosek od Rady i Komendy Hufca, Komendanta Hufca, Komisji Rewizyjnej, Komisji Instruktorskiej. Widzimy więc, że zostały podjęte kroki w celu usunięcia imienia B. Bieruta (na piśmie dh Walczaka oprócz wypisanych potrzebnych wniosków napisane było :”PILNE!” ☺). Niestety pilne to takie się nie okazało, ponieważ oficjalnie B. Bierut był patronem hufca ZHP Pruszków do ... 2010 roku. Oczywiście mimo braku odwołania oficjalne posiadanie tego imienia nie miało jakiegokolwiek większego znaczenia, gdyż nie używany był ze strony praktycznej, jak i formalnej. Używanie takiego imienia byłoby dziś karalne. Ponadto w roku 2000 zastanawiano się nad nową Kampanią Bohater (proponowani byli: Oskar Żawrocki – pierwszy komendant pruszkowskich harcerzy, a w roku 1995 Aleksander Kamiński).³⁴ Komendant Hufca phm Beata Pawełczyńska dopełniła obowiązku rozkazem L.2/2011 z dnia 01.02.2011 roku ze sformułowaniem na podstawie poniżej podanej uchwały. Obecnie Hufiec Pruszków jest w fazie nowej kampanii „Bohater”, której zakończenie przewidujemy na 2012 rok.

³⁴ Protokół Zebrania Komendy Hufca Pruszków, 16.06.2000

„UCHWAŁA 2/2010

Komendy Hufca Pruszków z dnia 1.12.2010r.

W związku z potwierdzeniem informacji, że Hufiec Pruszków nadal nosi imię Bolesława Bieruta, nadane we wrześniu 1980 r, w dniu 1.12.2010 roku Komenda Hufca Pruszków podjęła uchwałę o konieczności natychmiastowego zdjęcia tego imienia z Hufca Pruszków.

Stwierdzono, że człowiek który był jednym z największych, jeśli nie największym, zbrodniarzem w całej historii Polski – człowiekiem odpowiedzialnym za śmierć wielu tysięcy ludzi nie może być bohaterem żadnej organizacji, a posiadanie takiego imienia przez jakąkolwiek jednostkę jest uwłaczające dla wszystkich jej członków.

Komenda zobowiązała Komendanta Hufca do podjęcia natychmiastowych kroków w celu rozwiązania tej nieprzyjemnej sytuacji w trybie natychmiastowym.

Komenda Hufca Pruszków:

phm Beata Pawełczyńska

phm Kornelia Mędrzykowska

phm Agata Erhardt

pwd Agnieszka Pietkiewicz

hm. Krzysztof Żuławnik³⁵

**PRZESYŁKĄ PRORYTETOWĄ
ODSYŁAMY TEGO
„BOHATERA” Z PAMIĘCI! ☺**

³⁵ Uchwała Komendy Hufca Nr 2, 2010.

ROZDZIAŁ 6

(LATA 1981 – 1989)

6.1. SYTUACJA I DZIAŁALNOŚĆ

Na początku tego rozdziału należy chyba zwrócić uwagę, że największy upadek Hufca datuje się na okres posługiwania się imieniem Bolesława Bieruta, jako patrona, bohatera i wyznacznika ideologicznego w wychowaniu młodzieży. Nie da się ukryć, że miały miejsce zbiórki, imprezy związane z wpajaniem ideologii komunistycznej w nawiązaniu do postaci Bolesława Bieruta (spotykano się także przed oporem drużyn harcerskich przeciwko wzorowaniu się na „bohaterze” Hufca).

Funkcję komendanta Hufca w tym okresie pełnili: Zofia Jakubowska i Alicja Trefler (1980 – 1982), Jerzy Schaitter (1982), Jerzy Sokołowski (1982 – 1984), Sławomir Kozłowski (1984 – 1986) oraz Dorota Kośka (1986 – 1989).

W uchwałach i dokumentach VII Zjazdu ZHP z 1981 roku wypisane są główne zagadnienia wiodące dla Rady Hufca: nasilenie ofensywy ideologiczno-moralnej oraz ideologiczno-patriotycznej, wciągnięcie do współpracy szerokiego kręgu sojuszników z członkami PZPR na czele.

W latach 1984 – 1986 bardzo wydajnie działała Szkoła Funkcyjnych pod komendą hm Stefana Kulickiego. Miało miejsce także szkolenie w czasie akcji zimowej i letniej 1985, która objęła 120 osób. Instancje ZHP i Władze Oświatowe oceniły szkolenie dosyć wysoko.

W roku 1984 Komenda Hufca wyróżnia następujące jednostki:

- Szczep przy SP 8 (pwd Robert Gurtowski, potem pwd Mirosław Biaduń)
- Szczep im. Szarych Szeregów przy LO im. T. Kościuszki za stabilność

w działaniu (p hm Teresa Życzyńska, pwd Dorota Kośka)

- drużynę „Płomienie” przy Liceum Medycznym (hm Krystyna Narwicz)

- starszoharcerski Szczep „Hańcza” za duże osiągnięcia i miano szczepu „kadrowego” (hm Włodzimierz Wojkowski, hm Władysław Kujawski)

- Szczep przy Zespole Szkół Mechanicznych za dobrą pracę i inicjatywę utworzenia przy KH Harcerskiego Klubu Turystyki Pieszej (hm Jerzy Gwardys)

- Szczep przy LO im. T. Zana za szeroko zakrojoną akcję zarobkową

- Szczep Drużyn Wodnych – mimo kłopotów lokalowych regularnie robiono śródroczne kursy teoretyczne na stopień żeglarsza i letnie szkolenie zakończone egzaminami.

W tych latach ważną uroczystością były obchody 70-lecia Hufca ZHP Pruszków, oprócz apelu, akademii, wręczano Oznakę Honorową „Pruszkowska Lilijka”. Powołano także kapitułę tej Oznaki.

Do stałych sojuszników należeli wtedy: Dyrekcja i całe Grono Pedagogiczne Szkół Podstawowych nr 6, 7, 8, Zespołu Szkół Mechanicznych, Liceum Medycznego oraz Zespołu Szkół Budowlanych.

„Hańcza” – Brwinów 1986 rok

W roku 1984 stwierdzono, że liczba instruktorów, harcerzy i zuchów wzrasta tak samo, jak ich prężność i aktywność. Pojawiały się nowe, ciekawe inicjatywy i udane akcje. A jak rozwijała się działalność w szkołach? Oto fragment z Protokołu z posiedzenia Rady Hufca ZHP Pruszków, z dnia 26.04.1984:

„W szkołach podstawowych zaczyna się coś dziać. Poza dobrze pracującym szczepelem im. I. Paderewskiego uwidacznia się działalność szczepełu przy szkole nr. 1. Zgłaszają chęć przynależności do drużyn uczniowie ze szkół nr 6 i 12. W szkole nr 6 prawdopodobnie drużynę obejmą harcerze z „Hańczy”. Drużyny z Zespołu Szkół Mechanicznych i Zespołu Szkół Budowlanych samorządnie pragną zorganizować pracę zuchową i harcerską w szkole nr. 10. Ze szczepełu im. I. Paderewskiego i grona zaprzyjaźnionych z tym szczepelem nauczycieli tworzy się kadra dla obsadzenia nowopowstałej szkoły na osiedlu Nowa Wieś. Dzięki dm W. Wojkowskiemu coraz bardziej ożywia się praca szczepełu im. Szarych Szeregów. Widać wyraźne ożywienie pracy w ZSzM i ZSzB. Cieszą inicjatywy oddolne/wyżej wspomniana chęć założenia drużyn w szkole nr. 1. Znosi się na to, że drużyna „Hańcza” stanie się środowiskiem kadrotwórczym. Należy podkreślić, że najlepszym środowiskiem starszoharcerskim w naszym hufcu jest drużyna przy Liceum Medycznym („Płomienie”). Natomiast słaby kontakt istnieje między hufcem a środowiskiem harcerskim przy LO im. T. Zana. Prawdopodobnie szkoła otrzyma zalecenie wyznaczenia nowego opiekuna szczepełu (tak też się stało).”

Drużyna „Płomienie”

Nie zmienia to faktu, że kadra spotykała się czasem z trudnościami podczas naboru, który dawał mierne

rezultaty.

Kolejnym problemem w roku 1985-1986 była rezygnacja współpracy z kadrą Hufca dwóch osób, praktycznie w tym samym czasie – z-cy komendanta i magazyniera. Z tego powodu Hufiec nie był w stanie zorganizować AL. 1986. Komenda Hufca miała też inne kłopoty, składały się na nie: zbyt mała liczba chętnych instruktorów oraz problemy organizacyjno-osobowe w Komendzie Hufca. Największą jednak stratą była śmierć hm Stefana Sitarka – czynnego instruktora i jednego z założycieli harcerstwa w Pruszkowie. Kolejnym problemem odnotowanym w 1985 było to, że instruktorzy szczepów w szkołach podstawowych to uczniowie szkół średnich. Nie byli oni zbyt dobrze przygotowani do praktycznej, codziennej współpracy z Gronem Pedagogicznym i Dyrekcją. Najlepszym rozwiązaniem wg ówczesnej Komendy Hufca było działanie z instruktorami-pedagogami, próby zachęcenia dawnych instruktorów, lub zachęcenie pedagogów do wejścia w szeregi ZHP i rozpoczęcia działania jako instruktorzy. Powstały nawet specjalne wyjazdy zimowe, w celu szkolenia takich pedagogów, lecz nie spotkało się to z dużym odzewem. Ówczesna Komenda oczekiwała pomocy w tej sprawie ze strony Wydziału Oświaty i Miejskiego Komitetu PZPR. Środowiska harcerskie miały też problem z nawiązywaniem pozytywnych kontaktów z rodzicami członków ZHP, na ogół były to pretensje natury ideologicznej.

Ważnym elementem w realizacji programu było powołanie kapituły HO, wstępnej biblioteczki metodycznej, w której znajdowały się głównie opracowania hm Stefana Kulickiego na temat metodyki wychowawczej i technik harcerskich. Każdy z nas wie, że nie było wtedy internetu i takiego dostępu do materiałów, jak obecnie. W Hufcu były 3 sztuki tych opracowań, drużyny były w tym czasie ubogie i nie posiadały jakiegokolwiek materiałów metodycznych. Komisja Rewizyjna zobowiązała Komendę Hufca do dostarczenia drużynom przynajmniej regulaminu stopni i sprawności harcerskich.

W bardzo złym stanie był retmanat drużyn wodnych (przy ul. Adama 3), który był zaniedbywany i sukcesywnie ulegał dewastacji. Ze względu na pozyskanie funduszy wypożyczano część wiaty różnym firmom, np. Herbapolowi. Drużyny nie miały wystarczającego wsparcia ze strony Miasta, same nie były w stanie utrzymywać wiaty.

Komenda hufca ze względu na brak potrzebnych funduszy została zmuszona do sprzedaży budynku retmanatu.

Ważnym momentem w życiu hufca było upoważnienie w roku 1985 Komendy Hufca Pruszków przez Radę Hufca Brwinów do złożenia wniosku do Rady Chorągwi Stołecznej o połączenie Hufców.

Reasumując: pod koniec lat 80. sytuacja w hufca była bardzo zła, m.in. przez:

- braki kadry instruktorskiej;
- brak aktywności harcerskiej w szkołach średnich poza nielicznymi wyjątkami;
- zły stan pod względem bazowo-sprzętowym;
- brak czynnego poparcia władz miasta
- zmniejszenie zainteresowania harcerstwem ze względu na nieudany wyjazd do Podsarnia

W dokumentacji z roku 1989, jak i 1990 można dowiedzieć się o skargach, które mówią o nieprawidłowo przeprowadzanych Harcerskich Akcjach Letnich we Włodzimierzowie (1989) i Tomczycach (1990). Z dokumentów i sprawozdań wynika, że obozy były źle przeprowadzane pod względem organizacyjnym i logistycznym (jest także wzmianka o nieprawidłowościach obozu z 1988), postawa komendantów obozów i niektórych obecnych na obozie instruktorów budziła wiele zastrzeżeń. Po zakończeniu obozów Chorągiew Stołeczna podjęła decyzję o zawieszeniu winnych instruktorów, zakaz prowadzenia samodzielnych jednostek w ramach HAL i HAZ, zawieszeniu w prawach instruktorskich i wyciąganiu innych konsekwencji. Z powodu atmosfery, jaka zapanowała, z działalności w hufcu zrezygnowało 5 osób (3 instruktorów, 2 wędrowników) – głównie ze szczepu ONZ.

22 lutego 1989 roku harcerze i instruktorzy z 144 MDH im. Janka Czarnego ps. Rudy złożyli deklarację wystąpienia drużyny ze Związku Harcerstwa Polskiego. Drużyna nie widziała warunków w realizowaniu swoich zamierzeń i obranych kroków wychowawczych. Najprawdopodobniej był to załączek Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej w Komorowie, który działa do dziś.

6.2. SPIS JEDNOSTEK, GRUP

1. Komenda Hufca ZHP Pruszków w latach 1984-1986
 - Komendant: Zdzisław Kowalczyk
 - z-ca ds. organizacyjnych: phm Hanna Maciejak
 - z-ca ds. programowych: hm Władysław Kujawski
 - kier. ref. wych. ideologiczno-politycznego:
hm Jerzy Gwardys
 - kier. ref. wych. gospodarczego: hm PL Stefan Sitarek
2. Krąg Instruktorski „PARAMPA KACZA PUSZKA”
 - powołany rozkazem L. 7/1988
 - przewodnicząca: pwd. Anna Korzeniewska
 - w wyniku porozumienia członków krąg został rozwiązany 15.1.1989
3. Harcerski Terenowy Krąg Seniora (Harcerski Krąg Seniorów)
 - przewodniczący: phm. Tadeusz Jaros
4. Krąg „Ósemka”
5. Szczep przy Szkole Podstawowej nr 2
 - komendant: Adam Kowalski
 - kadre stanowili instruktorzy i harcerze starsi wywodzący się z drużyny działającej przy Technikum Mechanicznym.
6. Szczep Drużyn Harcerskich i Zuchowych im. Ignacego Paderewskiego przy Szkole Podstawowej nr 8
 - komendant: phm Mirosław Biaduń, hm Barbara Nagraba
 - kadre szczepu stanowili instruktorzy i harcerze starsi z Technikum Mechanicznego, LO im. T. Zana, Technikum Budowlanego
 - **podana jest informacja, że ówczesnie był to szczep o najdłuższej historii ze wszystkich istniejących szczepów. Na dzień dzisiejszy (2011) jest to istniejący, a ponadto jedyny tak długo działający szczep.**
 - zuchy prowadzone przez hm Barbarę Nagrabę otrzymały tytuł Mistrzowskiej

Drużyny Zuchów przyznany przez Komendę Chorągwi Stołecznej
- zespół Estrady Harcerskiej „Smyki” (kier. phm Eulogiusz Juszcak)

7. Szczep Drużyn Harcerskich i Zuchowych ONZ
przy Szkole Podstawowej nr 11
- komendant: pwd. Stefan Grobelny
- kadre stanowili nauczyciele i harcerze starsi z tej szkoły
8. Szczep Drużyn Harcerskich i Zuchowych (środowiskowy)
- komendant: phm Krzysztof Kepal
- szczep skupiał dzieci z następujących szkół: LO im. T. Kościuszki, Technikum Budowlane, Szkoła Podstawowa nr 6, 12 oraz szkoły podstawowe z Komorowa i Nowej Wsi Warszawskiej.
9. Dwie drużyny przy Komendzie Hufca
w Szkole Podstawowej nr 1
- drużynowi: pwd. Agnieszka Szkiela, pwd. Adam Jarzębowski, a także oddelegowany ze szczepu ONZ pwd. Paweł Piwowarski
10. Drużyny Nieprzetartego Szlaku przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 7
- drużynowa: pwd. Janina Denusz
11. Drużyna Harcerki „Płomienie” przy Liceum Medycznym
- drużynowa: hm Krystyna Narwicz
12. Drużyny harcerskie i zuchowe przy Szkole Podstawowej nr 9
- kadre stanowiły nauczycielki i harcerki starsze z Technikum Budowlanego
13. Drużyny zuchowe przy Szkole Podstawowej nr 10
- drużynowa: pwd. Teresa Marczyk
14. Drużyny zuchowe przy Szkole Podstawowej nr 12
- drużynowa: phm Jadwiga Mikołajczyk

15. Drużyna „Hańcza” przy szkole im. J. Iwaszkiewicza w Brwinowie
 - drużynowy: hm Włodzimierz Wojkowski
16. 144 Mazowiecka Drużyna Harcerzy im. Janka Czarnego ps. Rudy w Komorowie
 - drużynowy: phm. Krzysztof Kepał H.R.
17. Gromada „Sokoły”
 - drużynowy: pwd. Jan Borzymowski HO
18. Gromada „Włóczędzy”
 - drużynowy: wyw. Michał Grzyb
19. Szczep Drużyn starszo harcerskich przy LO im. Tomasza Zana w Pruszkowie
(m.in. Drużyna Starszoharcerska „Filomatów” i Drużyna Próbną „Filaretów”
 - komendant: Kazimierz Wojtaniec

→ w planie pracy Szczepu przy szkole im. T. Zana z lat 1984-1985 ze względu na rezygnację komendanta szczepu, corocznej rotacji kadry oraz zniechęcenia młodzieży do podejmowania jakichkolwiek działań zdecydowano zmienić charakter oraz jego strukturę organizacyjną. Zgodnie z sugestiami Rady Hufca połączono szczep „Hańcza” i szczep „Zaniacy”. Oba te środowiska miały ze sobą ściśle współpracować zachowując jednak autonomię. Przewodnictwo: hm Włodzimierz Wojkowski.
20. Drużyny stanowiące zaplecze kadrowe dla szczepów młodszoharcerskich
tzw. drużyny funkcyjnych:
 - Drużyna przy Technikum Mechanicznym (drużynowy pwd Adam Zwierzchowski)
 - Drużyna Bractwo Kurkowe przy Technikum Budowlanym (drużynowy pwd Robert Soliga)
21. Klub Harcerski
 - opiekunowie: Bogdan Kietliński, Mirosław Krzanowski
 - klub miał na celu rozpowszechnienie turystyki pieszej górskiej i nizinnej wśród

młodzieży starszo harcerskiej, szkolenie przyszłych instruktorów z nastawieniem na prowadzenie drużyn turystycznych w swoich środowiskach
- członkowie: uczniowie szkół średnich i klas 8 szkół podstawowych w Pruszkowie

6.3. HARCERSKA AKCJA LETNIA/ZIMOWA

1. 1983 – HAZ Spała
- komendant: hm Sławomir Kozłowski
liczba uczestników: 50 os.
2. 1983 – HAL Tatry Czeskie
- komendant: phm T. Życzyńska
- obóz wędrowny Szczepu im. Szarych Szeregów
3. 1983 – HAL Okoniny Polskie
- komendant: hm Franciszek Bajer
- termin: 6-27.07.1983
- liczba uczestników: 150 os.
- szkoleniowy obóz Hufca ZHP Pruszków (szkolenie zastępowych, przybocznych, drużynowych, na stopień żeglarza)
4. 1983 – HAL Operacja „Bieszczady 40”
- udział 12 osób ze Szczepu im. J. Niedzińskiego
5. 1983- HAL Warmia
- komendant: hm Włodzimierz Wojkowski
- liczba uczestników: 53 os.
- spływ kajakowy
6. 1983 – HAL NRD
- grupa młodszoharcerska ze Szczepu przy SP1
(pzd Kazimierz Gross)
- grupa starszoharcerska z Drużyny „Płomienie”
(hm. Krystyna Narwicz)

7. 1984 – HAZ Zgrupowanie

- komendant zgrupowania: hm Jerzy Sokołowski
- kurs szkoleniowy w Kowarach liczył 50 uczestników (komendant hm Jerzy Grela)
- zimowisko szkoleniowe w Szarocinie liczyło 110 uczestników (komendant pwd Mirosław Biaduń)
- w HAZ 1984 brali udział harcerze z Nieprzetartego Szlaku

8. 1984 - HAL

- PLANY (na podstawie protokołu z posiedzenia Rady Hufca ZHP Pruszków z dnia 26.04.1984)
- „Bieszczady 40” – szczerp im. J. Niedzińskiego
- obóz nad j. Wigry - szczerp im. I. Paderewskiego
- stały o charakterze szkoleniowo-wypoczynkowym dla 70 osób (komendant: pwd. Mirosław Biaduń), a w tym dodatkowo: obóz drużyny wodnej prowadzonej przez phm. J. Kołodziejczyka, spływ organizowany przez drużynę „Hańcza” dla stu uczestników w dwóch turnusach (hm. W. Wojkowski i hm. W. Kujawski) oraz seminarium dla nauczycieli.
- kolonia zuchowa oraz obóz harcerski w Kamieńczyku na 30 osób każde
- w HAL 1984 brali udział harcerze z Nieprzetartego Szlaku

9. 1985 – AZ Chelmiec

- komendant: hm Władysław Kujawski
- obóz szkoleniowo-kształceniowy (kurs dla funkcyjnych zuchowych, harcerskich, a także kurs podharcemistrzowski)
- kadra: hm PL Jerzy Grela, pwd Monika Hichel, hm Stefan Kulicki, phm Barbara Nagraba, hm Krystyna Narwicz, hm PL Stefan Sitarek, phm Janusz Walczak.

10. 1985 – AL

- liczba uczestników: 600 osób
- 2 turnusy kolonii zuchowej w Kamieńczyku (komendant: hm Barbara Nagraba)

- 2 turnusy stacjonarnego obozu harcerskiego w Wilczym Gardle (komendanci: pwd J. Szelerska, pwd A. Radkiewicz)
- 2 spływy kajakowe drużyny „Hańcza”
(komendanci: hm W. Wojkowski, hm W. Kujawski)
- obóz bieszczadzki (komendant pwd B. Kitliński)
- obóz wędrowny drużyny „Płomienie”
(komendant hm Krystyna Narwicz)
- obóz żeglarski w Czaplinku (komendant pwd J. Kołodziejczyk)

11. 1896 – Podsarnie (nagana Chorągwi Stołecznej)

- kolonia zuchowa

12. 1986 – Alternatywy na brak obozu Hufca ZH Pruszków harcerze brali udział w liczbie 70 osób w spływie kajakowym drużyny „Hańcza” (komendant: hm Włodzimierz Wojkowski)

- ok. 50 osób brało udział w zgrupowaniach organizowanych przez Hufiec Otwock, gdzie podobóz pruszkowski prowadził pwd B. Kitliński (Przerwanki). Udział brał także Hufiec Milanówek

13. 1987 „Nieobozowa Akcja Zimowa 87”(NAZ)

- kurs zastępowych

14. 1987 – HAL Gowidlino

- komendant: hm Dorota Kośka
- 300 osób z hufca Pruszków i Michałowice
- podczas obozu zorganizowano kurs drużynowych, który ukończyło 15 harcerzy, w tym 8 z patentami drużynowych a 7 z przybocznych

15. 1988 - HAZ Radożysmulany

- komendant: pwd Bożena Grobelna
- zimowisko organizowane przez szczep ONZ,

16. 1988 – HAZ Toruń

- komendant: hm Dorota Kośka

- kurs drużynowych organizowany przez Komendę Hufca
- wzięło udział 50 harcerzy starszych

17. 1988 – HAL Miedzna Murowana

- komendant: pwd Stefan Grobelny
- obóz szczepu ze Szkoły Podstawowej nr 11 dla 120 osób
- pionierzy z NRD byli także na obozie, harcerze z Pruszkowa byli gośćmi pionierów w Berlinie oraz obozach międzynarodowych

18. 1988 – HAL Olpuch

- komendant pwd. Adam Kowalski
- obóz szczepu ze Szkoły Podstawowej nr 2 dla 300 osób
- pionierzy z NRD byli także na obozie, harcerze z Pruszkowa byli gośćmi pionierów w Berlinie oraz obozach międzynarodowych

19. 1989 – HAZ Sopot

- jedyna akcja szkoleniowa zorganizowana przez Komendę Hufca w latach 1988-1991

20. 1989 – HAL Miedzna Murowana

- obóz Szczepu z Michałowic (lipiec 1989)
- obóz Szczepu ze Szkoły Podstawowej nr 2 (lipiec 1989)
- obóz Szczepu ze Szkoły Podstawowej nr 8 oraz część zuchów i harcerzy z Michałowic (lipiec – sierpień)

21. 1989 – HAL Włodzimierzów

- komendant: hm Stefan Grobelny
- obóz Szczepu im. ONZ

6.4. KURSY, SZKOLENIA, IMPREZY

1. Patrz punkt 4.3. (szkolenia wyjazdowe)
2. Obchody 70-lecia Hufca ZHP Pruszków
-patrz: następny podrozdział
3. Obchody ku czci Aleksandra Kamińskiego
4. Obchody nazywanego wtedy „Dnia Zwycięstwa”
5. Obchody 1 maja
6. Obchody „Miesiąca Pamięci Narodowej”
7. Odsłonięcie Tablicy Pamiątkowej Ku Czci Pruszkowskich Ofiar Faszyzmu
8. II Zlot Drużyn Zuchowych
- komendant: hm Barbara Nagraba
- termin: 02.12.1989
- miejsce: Podkowa Leśna Główna
- uczestnicy: DZ „Leśna Gromada”, DZ „Biedronki”, DZ „Leśne Ludki spod Brązowej Budki”, DZ ze SP10, dwa zastępy harcerskie

7.5.70-LECIE HUFCA, ODZNACZENIA HUFCA

1. Operacja „70-LECIE ZHP W PRUSZKOWIE”.
Wieczornica poświęcona obchodom 70-lecia ZHP w Pruszkowie:
 - wprowadzenie sztandarów
 - hymn harcerski
 - uroczyste zapalenie świecy
 - pieśń "Płonie ognisko"
 - uroczyste powitanie gości przez Komendanta Hufca
 - odczytanie Rozkazu Specjalnego przez dh.J.Gwardysa
 - Dekoracja H.Maciejak,dh. Gwardysa i dh.Sitarka
 - Dekoracja Oznaką 70-lecia ZHP w Pruszkowie
 - Otwarcie przez dh. Krystynę Narwicz hm części artystycznej opartej na

programie historycznym opracowanym przez Komisję Historyczną przy Terenowym Kręgu Seniorów

- przemówienia gości
- II zwrotka pieśni "Płonie ognisko"
- wyprowadzenie sztandarów

2. ODZNAKA WIELOLETNIEJ PRACY W ZHP

"PRUSZKOWSKA LILIJKA"

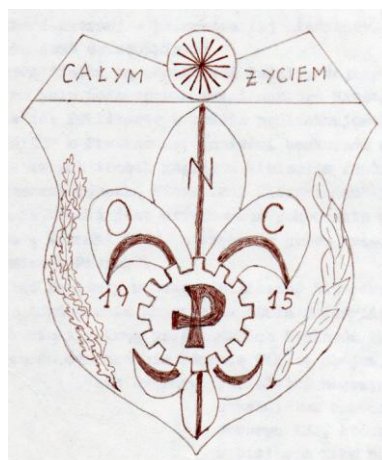
Projektodawca: Terenowy Krąg Seniorów ZHP i Komenda Hufca ZHP w Pruszkowie.

Opis techniczny: Materiał:

- blacha niklowa - 80 sztuk;
- mosiądz - 20 sztuk;
- łącznie - 100 sztuk.

Wymiary:

- długość 38 mm;
- szerokość - w najszerszym miejscu - 32 mm;
- szkic wykonany w skali ca 3:1.

Pierwszy odręczny szkic, na podstawie którego zostały wykonane oznaki

Rysunek I. Awers:

- w szczycie /w hełmie/ tarczy napis CAŁYM ŻYCIEM; rozeta wypukła z 16 promieniami.
- Tarcza oddzielona wgłębioną linią poprzeczną.
- Lilijka z herbem Pruszkowa:
- wypukła stylizowana litera P;
- płaskie koło zębate o 12 zębach;
- pod nim leżąca wypukła lilijka. Linia pionowa wypukła jak nerw liścia. Na górnych i dolnych liściach poprzecznych szersze partie leżą wyżej niż dolne, zakreślone na rysunku ciemnymi liniami. Wypukłe litery O - N - C.

- Wkleśła data 1915.
- Po lewej ręce patrzącego element wieńca z liści dębu.
- Po prawej ręce patrzącego element wieńca z liści laurowych.

II. Rewers:

- Wybita numeracja:
- na oznakach mosiężnych - kolejno od 1 do 20;
- na niklowych oznakach - kolejno od 1 do 80.
- Wkręt lub nowoczesny zamek do przypinania w klapie lub przy mundurze.

3. „ZŁOTA KSIĘGA HUFCA ZHP w PRUSZKOWIE

W dniu 15 grudnia 1985 roku z okazji obchodów 70-Lecia ZHP w Pruszkowie założona została niniejsza Złota Księga Hufca dla upamiętnienia nazwisk najwybitniejszych działaczy pruszkowskiego HARCERSTWA.

Dla uczczenia 70 Rocznicy Powstania ZHP w Pruszkowie Rada Hufca (...) na wniosek Komendy Hufca im. B. Bieruta w Pruszkowie (...) ustanowiła Oznakę Harcerskiej Służby PRUSZKOWSKA LILIJKA stopnia I i II, a powołana Kapituła Oznaki (...) przyznała PRUSZKOWSKA LILIJKE pierwszego stopnia:

- Dh. Jerzemu Anczykowskiemu
- Dh. hm Franciszkowi Bajerowi
- Dh. Stanisławowi Ciszewskiemu
- Dh. Władysławowi Grabowskiemu
- Dh. Eugenii Woronieckiej-Kołąkowskiej
- Dh. hm Sławomirowi Kozłowskiemu
- Dh. hm PL Zdzisławowi Kowalczykowi
- Dh. hm Stefanowi Kulickiemu
- Dh. Leszkowi Lachowiczowi
- Dh. Zenonowi Michalskiemu
- Dh. hm Krystynie Narwicz
- Dh. hm Janowi Badowskiemu

- Dh. *Stefanii Studzińskiej*
- Dh. *Franciszkowi Śliwińskiemu*
- Dh. *phm Zenonowi Szymankowi*
- Dh. *hm PL Stefanowi Si tarkowi*
- Dh. *phm Andrzejowi Rokicie*
- Dh. *Wacławowi Wojciechowskiemu*
- Dh. *Mariuszowi Wróblewskiemu*
- Dh. *Ryszardowi Zacharskiemu*

PRUSZKOWSKĄ LILIJKĘ II stopnia:

- Dh. *Tadeuszowi Brodowiczowi*
- Dh. *pwd Janinie Demusz*
- Dh. *plk Andrzejowi Fryczowi*
- Dh. *Andrzejowi Gmochowi*
- Dh. *Janowi Gliszczyńskiemu*
- Dh. *hm PL Jerzemu Greli*
- Dh. *Jerzemu Gwardysowi*
- Dh. *Marii Kowalskiej-Jędrzejewskiej*
- *Genowefie Klik*
- *Walentynie Mitalskiej-Kowalik*
- *Cecylii Kilińskiej*
- *phm Janowi Kołodziejczykowi*
- *pwd Dorocie Kośka*
- *hm Władysławowi Kujawskiemu*
- *hm PL Helenie Langowskiej*
- *Zbigniewowi Łukaszewskiemu*
- *phm Hannie - Marcie Maciejak*
- *phm Barbarze Nagrabie*
- Dh. *Halinie Ostrzyckiej*
- Dh.*hm Jerzemu Sokołowskiemu*
- Dh.*hm PL Alicji Trefler*

- Dh.phm Januszowi Walczakowi
- Dh. hm Włodzimierzowi Wojkowskiemu³⁶

4. ODZNAKA "ZASŁUŻONY DLA PRUSZKOWSKIEGO ŚRODOWISKA HARCERSKIEGO"

Odznakę ustanawiał Krąg Instruktorów Hufca ZHP w Pruszkowie w ścisłym porozumieniu z Prezydium Rady Narodowej m. Pruszkowa i Władzami Miejskimi w Pruszkowie.

Odznaka była przyznawana ludziom o zasługach dla naszego miasta; tym, którzy rozsławili Pruszków na terenie kraju lub mają wyraźne osiągnięcia na polu kultury, a działali w Pruszkowie. Chodzi tu o działalność dla dobra pruszkowskiego harcerstwa oraz pruszkowskiej młodzieży.

7.6.ZAPRZYJAŻNIONE STOWARZYSZENIA

Na początku kadencji dh Doroty Kośki (rok 1986) reaktywowano Miejską Radę Przyjaciół Harcerstwa, która wspierała działalność harcerską do 21.03.1991. Działała ona przez wiele lat, najprawdopodobniej od lat 50. Po jej reaktywowaniu zajęła się sprawami Hufca, który otrzymał pomoc materialną i sprzęt. Z inicjatywy Rady i przy współudziale Komendy Hufca została podjęta inicjatywa budowy miasteczka ruchu drogowego

i dodatkowo wyjaśniona sprawa właściciela wiaty znajdującej się na terenie naszego hufca, która przez dłuższy czas służyła harcerstwu wodnemu.

Warto także wspomnieć o innych organizacjach, wywodzących się ze wspólnego Harcerskiego Kręgu

³⁶ ZŁOTA KSIĘGA HUFCA ZHP w PRUSZKOWIE, 1985

Seniorów powstałego w 1981 roku. Jest to Stowarzyszenie Szarych Szeregów i Harcerskie Towarzystwo Historyczne.

Stowarzyszenie Szarych Szeregów powstało 16.02.1991 r. - członkami tej organizacji są wyłącznie byli harcerze-żołnierze podziemnej armii polskiej, którzy walczyli podczas II wojny światowej w „Szarych Szeregach”, Hufca „Zielony Dąb”.

Harcerskie Towarzystwo Historyczne, jako odrębna organizacja skupia byłych harcerzy pruszkowskich, którzy do Szarych Szeregów nie należeli. Ścisła więź jednocząca te dwie organizacje trwa do dnia dzisiejszego w celu „*podejmowania wspólnych działań, których hasłem jest ocalenie od zapomnienia dla przyszłych pokoleń historii i tradycji pruszkowskiego harcerstwa i ważnych wydarzeń z walk o niepodległość Państwa Polskiego.*”³⁷

Aktywność tych stowarzyszeń widzimy głównie w postaci słowa pisanego oraz pamiątkowych tablic-znaków historii. Oto opracowania, o istnieniu których powinniśmy mieć świadomość:

- w 80 rocznicę odzyskania niepodległości - „Droga Polski do wolności i niepodległości 1768-1918”
- w 90. rocznicę powstania Harcerstwa Polskiego - „Wojenna służba harcerstwa pruszkowskiego w latach 1939-1945”
- w 60. rocznicę Powstania Warszawskiego - „Martyrologia pruszkowska 1939-1945”
- w 90. rocznicę powstania tajnego zastępu skautowego w Pruszkowie - „W służbie Bogu i Polsce w latach 1911-1939. Z kart historii harcerstwa w Pruszkowie”
- w 80. rocznicę wzniesienia Grobu Nieznanego Żołnierza w Warszawie - „Za Polskę”

„Jajeczko Wielkanocne” 2.04.2005

**od lewej: J. Blancard, W. Lewandowski, S. Kulicki,
T. Jaros w harcówce HTH i SSzSz**

³⁷ H. Maciejak, *Głos Pruszkowa i Powiatu*, nr 4/2006.

Obie organizacje ufundowały także następujące Miejsca Pamięci:

- Płaskorzeźbę Madonny Polski Walczącej (Matki Boskiej Wysiedlonej)
- Krzyż Harcerski przy trumnie Marszałka Józefa Piłsudskiego ofiarowany w 1998 roku.
- W 1990 roku - Wotum Dziękczynienia Bogurodzicy w 75. rocznicę powstania harcerstwa w Pruszkowie.
- W 1992 roku - Pomnik-Grób Symboliczny Harcerzy poległych i pomordowanych w latach 1939-1945.
- W 1993 roku - Wotum Katyńskie.
- W 1994 roku w 50. rocznicę Powstania Warszawskiego, Tablicę Pamięci Ofiar.
- W 1995 roku obelisk poświęcony pamięci w 80. rocznicę powstania harcerstwa w Pruszkowie.
- W 2000 roku w 80. rocznicę „Cudu nad Wisłą” tablica pamięci „Harcerzom obrońcom Polski w 1920 roku.

	Legitymacja członkowska i znaczek H. K. Sen.	Dh. <u>KUCA ZOFIA KRYSTYNA</u>
	nr <u>240</u>	urodz. w roku <u>1925</u> w <u>WARSZAWIE</u>
	wydano dnia <u>5.05.1983</u> r.	jest członkiem
	Nr Rejestracji <u>240 / W.</u> HARCERSKI KRĘG SENIORÓW przy Hufcu Warszawa-Mokotów im. Szarych Szeregów	HARCERSKIEGO KRĘGU SENIORÓW przy Hufcu Warszawa-Mokotów im. Szarych Szeregów
własnoręczny podpis <u>Zofia Kuca</u>		Sekretarz <u>S. N. Salmier</u> Przewodniczący <u>[Signature]</u>
		Przydział teren. H. K. Sen.: <u>WARSZAWA</u>

O D Z N A K A
"SZARYCH SZEREGÓW"
HUFCA "ZIELONEGO DĘBU"

została nadana

Kol. Zofii
Redes Kuca

Pseudonim "Burza"

z tytułu przynależności
do wymienionej organizacji
w latach 1939-1944

Nr. 0042/79.../1979
Warszawa, dnia 14.XI.1979 r.

ROZDZIAŁ 7

(LATA 1990 – 1996)

7.1.SYTUACJA – ZMIANY, ZMIANY, ZMIANY!

Był to wyjątkowy czas dla całego Związku Harcerstwa Polskiego. Po upadku komunizmu, który skazywał nas bardzo często na organizacyjną i ideologiczną porażkę mogliśmy znowu otwarcie działać w służbie Bogu, Polsce i Bliźnim. Byliśmy więc świadkami wielkich przemian i działań naprawczych, w sprawach ideologicznych, merytorycznych, społecznych.

Komendantem hufca w latach 1989 – 1996 był dh Janusz Walczak.

Niektórzy instruktorzy uważali, że ZHP zniszczone w czasie rządów PRL nie jest w stanie odrodzić się. Założono więc nowe organizacje harcerskie, jak: Związek Harcerstwa

WAGGGS

Rzeczypospolitej, Związek Harcerstwa Katolickiego „Zawisza”, a następnie Stowarzyszenie Harcerskie, jako alternatywę dla młodzieży niewierzącej.

WOSM

Członkowie ZHP nie poddali się.

W 1995 roku ZHP powrócił do tradycyjnej, przedwojennej rotacji Przyrzeczenia, gdzie zawarta jest służba m.in. Bogu – jest to zgodne z Konstytucją Światowej Organizacji Ruchu Skautowego. Po wprowadzeniu szeregu zmian w naszym Związku zostaliśmy ponownie przyjęci do WOSM³⁸ i WAGGGS³⁹, ze statusem członka-założyciela, a stało się to w roku 1996.

³⁸ WOSM (World Organization of the Scout Movement), tłum. Światowa Organizacja Ruchu Skautowego.

³⁹ WAGGGS (World Association of Girl Guides and Girl Scouts), tłum. Światowe Stowarzyszenie Przewodniczek i Skautek.

„Baden-Powell w „Scouting for boys” wyraźnie stwierdził, że celem skautingu jest kierowanie się wartościami chrześcijańskimi w życiu codziennym. Religijność

Robert Baden-Powell i Lady Olave

i wartości chrześcijańskie zostały wpisane w Przyrzeczeniu i Prawo skauta i uznane za warunek konieczny przy uczestniczeniu w ruchu skautowym. Baden-Powell nie narzucał żadnej religii ani wyznania. W „skautingu dla chłopców” pisał, że „żaden człowiek nie sprawi nic dobrego, jeśli nie wierzy w Boga i nie przestrzega Jego praw.” Tak więc każdy skaut powinien mieć religię, której nie trzeba wprowadzać do skautingu, bo ona już tam jest i stanowi jego podwalinę. (...)

- No dobrze – powie ktoś zirytowany – ale po co łączyć religię i chrześcijaństwo z harcerstwem. Dobrze, Baden-Powell, Małkowski i inni myśleli o organizacji religijnej, ale dziś, u progu XXI wieku, kto by się przejmował takimi sprawami. I tu tkwi poważny błąd w rozumowaniu. Równie dobrze można powiedzieć, że choć Daimler i Benz myśleli o pojeździe napędzanym mechanicznie, to w XX wieku możemy zrezygnować z silnika i budować same karoserie. Harcerstwo bez zasad wypracowanych przez Baden-Powella jest jak samochód bez silnika – piękne, ale bezwartościowe.

Harcerstwo jest formą, metodą wychowania najlepiej, jak na razie, przystosowaną do pracy w warunkach demokratycznego społeczeństwa opartego na wartościach wyrosłych z chrześcijaństwa. Harcerstwo jest METODĄ i FORMĄ. Od wychowawców zależy, jakie umieszczą w nim treści.

I to właśnie treści wychowawcze, a raczej ich brak, sprawiły, że Baden-Powell nie zgodził się na przyłączenie do światowego skautingu niemieckiej Hitler Jugend i włoskiej Balilla, pomimo, że pod względem metod wychowawczych ich praca mieściła się w kanonach pracy skautowej. Ale to właśnie nazbyt militarny, antychrześcijański i polityczny charakter tych organizacji przesądził o odrzuceniu ich wniosku.

*Także polskie harcerstwo, chcąc wrócić do rodziny skautowej musiało przywrócić należne Bogu miejsce w Przysiężeniu i Prawie, choć dla wielu było to gorzką pigułką (...).*⁴⁰

W tym czasie praca instruktorska i starszoharcerska w Hufcu ożywiła się, lecz na stan, który by wszystkich usatysfakcjonował, należało poczekać. Na początku działalność harcerzy nie była widoczna na terenie miasta.

A oto co zapisała Komisja Uchwał i Wniosków na Zjeździe Hufca Pruszków 24.02.1991 roku: „Po okresie zastoju pojawiły się w hufcu pierwsze oznaki ożywienia środowisk harcerskich. Odnotowując ten fakt z radością Zjazd pragnie zwrócić uwagę na niebezpieczeństwo, aby w dążeniu do zwiększania liczby drużyn nie zgubić z pola widzenia postawy prowadzących je osób. Drużynowy – jak każdy instruktor – jest wychowawcą. Nie wolno przeto swoich obowiązków wobec powierzonych sobie wychowanków ograniczać do sprawnego prowadzenia zbiórek. **Instruktor musi być wzorem osobowym, zarówno na płaszczyźnie harcerskiej, jak i osobistej, i zawodowej. Wszak harcerzem jest się całym życiem tzn w każdej chwili swojego życia.** Dlatego też Zjazd proponuje, aby przy zaliczaniu służby instruktorskiej brać pod uwagę nie tylko sam fakt pełnienia funkcji, lecz również sposób jej sprawowania (...).”

**Msza polowa na obozie harcerskim
Hufca Pruszków 2010**

⁴⁰ B. Pawełczyńska, *Przegląd Pruszkowski* Nr 2/2009, 2009.

Początek lat 90. wyróżniał się zwiększoną liczbą szkoleń, m.in. przez aktywność hm Barbary Nagraby, hm Zdzisława Kowalczyka, udział w Akcji Zimowej wykorzystywanej dla szkoleń kadry przez ośrodki chorągwiane i centralne, m.in. w Kasinie Wielkiej (22 osoby) i Szczytnej Śląskiej (12 osób). Ponadto szkolenia odbywały się w Starej Dąbrowie. Brano też udział w „Szkole pod Żaglami” (mazurskie szkolenie drużynowych drużyn wodnych organizowanych przez CWM). Niestety, szkolenia dały dosyć mierne rezultaty, ponieważ mała liczba kursantów podjęła prace instruktorską.

Sytuacja sprzętowa była dosyć dobra. Najważniejsze było to, że hufiec był w stanie zaspokoić potrzeby sprzętowe na czas obozu. Retmanat, czyli wiata harcerska będąca w złym stanie technicznym w zamian za remont obiektu i opiekę została udostępniona prywatnemu rzemieślnikowi, ale tak, że potrzeby drużyn wodnych miały być także zaspokojone. Sytuacja finansowa nie była dobra. Obóz zakończył się bez dodatniego bilansu. Wpłacono tylko 10% składek członkowskich.

Panował pewien regres w pracy harcerskiej. Był on głównie spowodowany luką wiekową wśród instruktorów hufca. Brakowało młodych drużynowych w wieku 20-30 lat. Zrywali oni kontakt ze Związkiem z powodu podjętych studiów, lub pracy.

Próby na stopnie instruktorskie były często zamykane z wynikiem negatywnym, lub trwały bardzo długo.

W swojej pracy wyróżniali się:

- Drużyna „Hańcza” za prężność organizacyjną i pełnienie funkcji reprezentacyjnej przy okazji oficjalnych wystąpień na terenie miasta (drużynowy hm Włodzimierz Wojkowski)
- pwd Piotr Ohman i pwd Robert Tolak za efektywną pracę ze Szczepem Michałowice
- dh Iwona Konarska za zorganizowanie i utrzymywanie w dobrej formie Młodszoharcerskiej Drużyny Wodnej

Uchwała III Zjazdu Hufca ZHP w Pruszkowie z dnia 24.10.1995 wymieniła parę niedociągnięć, które należało poprawić. Głównym zadaniem dla Komendy Hufca miało być działanie zmierzające do większej integracji środowisk harcerskich i podnoszenia

pracy drużyn na wyższy poziom. Kandydaci na stopnie instruktorskie powinni odbyć kurs kształceniowy. Kadra całego hufca była ponadto zobowiązana do nawiązania współpracy z lokalną prasą i telewizją kablową. Szczególny nacisk powinno się położyć na ogólnozwiązkowy program „Moja Mała Ojczyzna”.

7.2.SPIS JEDNOSTEK, GRUP

1. Krąg „Dokąd Idę”
 - przewodnicząca: hm Krystyna Narwicz
 - krąg skupiał funkcyjnych drużyn harcerskich i starszoharcerskich
2. Pruszkowska Drużyna Harcerzy Starszych „Traperzy”
 - drużynowy: Grzegorz Kowarski
3. - 82 Koedukacyjna Drużyna Zuchowa „Słoneczna Gromada” (drużynowa: Bogusława Opalińska, opiekun: Małgorzata Szczęśna)
4. Szczep Drużyn Harcerskich w Michałowicach
 - jeden z drużynowych: pwd Robert Tolak, pwd Piotr Ochman
5. Szczep Harcerskich Drużyn Rzek i Jezior „Hańcza”
 - komendant: hm Włodzimierz Wojkowski
6. DANE Z ROKU 1991:
 - Szczep im. I. Paderewskiego
 - przy Szkole Podstawowej nr 8 w Pruszkowie
 - komendant: hm Barbara Nagraba
 - 1 Pruszkowska Drużyna Harcerska „Iskierki” (drużynowa: Agnieszka Godlewska, opiekun: phm Mariusz Wąglewski)
 - 2 Pruszkowska Drużyna Harcerska „Orły-Sokoły” (drużynowa: Aneta Drożdziel, opiekun: pwd Piotr Godas)
 - 80 Koedukacyjna Drużyna Zuchowa „Leśna Gromada” (drużynowa: Agnieszka Sieradzka, opiekun: hm Barbara Nagraba)
 - 83 Koedukacyjna Drużyna Zuchowa „Akademia Uśmiechu” (drużynowa: Iwona Michalak, opiekun: Jadwiga Sójka)

- 105 Pruszkowska Drużyna Starszoharcerska „Jarembia” (drużynowy: Jacek Ponichter, opiekun: pwd Robert Gurtowski)

7.3. HARCERSKA AKCJA LETNIA/ZIMOWA

1. 1990 – HAL Tomczyce
 - komendant: phm Adam Kowalski
 - obóz organizowany przez Komendę Hufca Pruszków
 - 176 osób łącznie z kadrą w 5 podobozach
 - pobyt pionierów radzieckich (prośba o dofinansowanie pobytu do Miejskiej Rady Przyjaciół Harcerstwa)
2. 1990 – wyjazd to Irkucka
 - termin 09-27.08.1990
 - 9 osób pojechało na zaproszenie Jachtklubu Akademii Nauk w ZSRR „ISTOK”
3. 1991 – AL Okartowo
 - 28.06 – 20.07 dla 154 osób
 - 20.07 – 10.08 dla 112 osób
 - 28.06 – 10.07 dla 62 osób (wędrowny obóz kajakowy)
4. 1992 – AL Okartowo
 - 10.07 – 31.07 dla 175 osób
 - 26.06 – 10.07 dla 36 osób (wędrowny obóz kajakowy)
5. 1995 – HAL Okartowo
 - uczestnicy: członkowie Szczepu Harcerskiego przy Szkole Podstawowej nr 2
 - komendant: hm Zdzisław Kowalczyk

6. 1996 – HAL Gąski

- obóz stały
- obóz wędrowny żeglarski na Szlaku Wielkich Krain Mazurskich
- uczestnicy: 98 Pruszkowska Koedukacyjna Harcerska Drużyna Żeglarzy „Zjawa”

7.4.KURSY, SZKOLENIA, IMPREZY

1. Zlot Hufca ZHP Pruszków

- termin: 1991
- organizatorzy: hm Barbara Nagraba, phm Mirosław Biaduń
- miejsce: Kanie Helenowskie

2. Obchody Baden-Powellowskie

- termin: 20.04.1991
- miejsce: Gdynia, Polanka Redłowska
- organizator: Harcerski Komitet Tablicy Baden-Powella
- 55 harcerzy z Hufca Pruszków pod opieką pwd Ewy Skorupy-Wagner wzięło udział w zlocie

3. Zlot Hufca Pruszków
 - termin: 07-09.06.1991
 - miejsce: Podkowa Leśna
 - Zlot połączony ze szkoleniem kwatermistrzowskim kadry młodszej
4. Szkolenia dla kadry obozowej
 - organizator: hm Zdzisław Kowalczyk
 - przed i w trakcie AL 1991 i 1992
5. Szkolenia dla kadry zuchowej
 - organizator: hm Barbara Nagraba
 - przed i w trakcie AL 1991 i 1992
6. Wyjazd kadrowy
 - termin: 20-22.11.1992
 - miejsce: Rynia nad Zalewem Zegrzyńskim
7. Sprzątanie Ziemi
 - termin: 1995
 - podziękowanie w rozkazie L.4/1995 z dnia 10.09.1995 następującym
jednostkom: Szczepowi im. I. Paderewskiego (hm. Barbara Nagraba), Drużynie
Wodnej „Zjawa” (pwd. Jolanta Nagraba), 91 DMH przy Szkole Podstawowej nr 9
(Izabela Budzaj)
8. Przekazanie sztandaru Szczepowi Rzek i Jezior „Hańcza” z rąk Komendanta Hufca
hm Janusza Walczaka
 - termin: 20.09.1995
 - „Przekazuję Szczepowi Rzek i Jezior „Hańcza” sztandar szczepu. Komendantowi szczepu
hm Włodzimierzowi Wojkowskiemu, kadrze szczepu, oraz szeregowym harcerzom dziękuję
za piękną harcerską pracę i życzę dalszego rozwoju w nowym piętnastoleciu „Hańczy”
oraz sukcesów w pracy z patronem szczepu pruszkowianinem Aleksandrem Kamińskim”.⁴¹

⁴¹ J. Walczak, *Rozkaz Hufca ZHP Pruszków L.4/1995*, 1995.

ROZDZIAŁ 8

(LATA 1997 – 2011)

8.1. SYTUACJA I DZIAŁALNOŚĆ

Kiedyś powojenna orkiestra z fanfarami, a dziś zespół „Harcellica” – przy elektrycznych gitarach też można nieść radość i ideały

Po zmianach ustrojowych i przystosowaniu się do „nowych” czasów, kiedy Prawo i Przysięga powróciło do swojej dawnej formy i staliśmy się znowu członkami w WOSM i WAGGGS nadszedł czas na rozwój.

Spójrzmy na siebie – harcerz z dwudziestolecia międzywojennego, a harcerz z XXI wieku – każdy z nich ma taką samą radość i ciekawość życia, takie same pragnienie pozostawienia po sobie czegoś dobrego. Mimo, że laski skautowe są bardziej historyczną pamiątką, niż niezbędnym elementem harcerza, a nowości techniczne i budowle zastąpiły nam po części tę zieleń z dawnych lat, to nadal mamy ten sam cel: pracę nad sobą oraz służbę Bogu, Polsce i Bliźnim. Dzisiaj jesteśmy harcerzami XXI wieku, kontaktujemy się w ciągu paru sekund z osobą na drugim końcu świata, na telefonach komórkowych mamy tysiące gadżetów, prace, które kiedyś zajmowały dwa tygodnie robimy w ciągu godziny na komputerze. Czasem

zamiast długiej opowieści na zbiórce dzięki odpowiedniemu sprzętowi puścimy harcerzom dobry film, mówiący o przyjaźni, albo damy link na „facebook’u”, ale czy to źle? Nie! Harcerz to nie jest archaiczna statuetka stojąca w muzeum. Harcerz to aktywny człowiek „swoich czasów”, który idzie z ich duchem. To człowiek, który nie boi się wyzwań, trudnych zadań – zawsze sobie poradzi. To ktoś, kto nie boi się wyznawać swoich „żelaznych” zasad, gdy wokół bardzo często panuje moralne zubożenie ... i kpina. Harcerz to człowiek świadomy swoich sił, wierzący w siebie i w swoje cele, znający swoją wartość. To taki człowiek, który oprócz zabawy w klubie, lub na koncercie ulubionego zespołu pamięta o służbie, jaką ma pełnić. To człowiek prawdomówny, szanujący swoje dziedzictwo i swoją tożsamość, ale także optymistycznie nastawiony do świata – kieruje się „*poczuciem humoru i honoru*”.⁴². Każdy z nas powinien szanować odmienność i tym samym umieć odróżnić dobro od zła, co jest bardzo trudne. Musimy mieć świadomość, że dzień spędzony w parku na rowerze jest zazwyczaj piękniejszy od całego dnia przesiedzanego przed

Dziś Harcerstwo jest nie tylko w naszych umysłach, sercach, na stronach kronik obozowych. Harcerze są widoczni także w świecie wirtualnym, tak więc dosyć dużo zmieniło się przez ponad 60 lat ...

⁴² Słynne słowa gen. Bolesława Wieniawy-Długoszowskiego, patrona Szczepu Harcerskich Drużyn Sokolich

komputerem. Spośród tych wszystkich propozycji, które ofiaruje nam świat, harcerz umie odpowiednio „wybrać” – odrzucić to, co złe, a wziąć to co dobre.

Jakie zmiany pojawiły się w Hufcu? Po zmianach wymienionych w poprzednim rozdziale duży nacisk kładziono na znajomość Metody Harcerskiej,

przede wszystkim przez drużynowych. Po roku 1996 najważniejszym zadaniem dla Związku było kształcenie młodych (podczas kadencji dh Iwony Konarskiej - 1996 – 2000). Władze Związku Harcerstwa Polskiego wprowadzały wiele programów m.in. program wychowawczy „Barwy

przyszłości”. W latach 1999-2003, mimo braku Koła Przyjaciół Harcerstwa, Hufiec zyskał wielu sojuszników. Komendantem hufca w latach 2000 – 2003 była dh Jolanta Nagraba. Do słabych stron wtedy należała: „słaba organizacja pracy Komendy Hufca, zbyt mała integracja między środowiskami, brak kształcenia wewnątrz hufca, kłopoty lokalowe i sprzętowe (...).”⁴³ Dobrą stroną były pozytywne kontakty z różnymi placówkami, stowarzyszeniami, instytucjami.

„Barwy przyszłości”

W tym czasie Harcerska Akcja Letnia i Zimowa była systematycznie organizowana. Prężnie działały środowiska specjalnościowe-wodne (żeglarstwo, kajakarstwo). Patrząc na spis drużyn, możemy z przykrością zauważyć, że drużyny nie miały długiej działalności. Były szybko rozwiązywane, a na ich miejsce powoływano nowe.

⁴³ Strategiczny Plan Rozwoju Hufca ZHP Pruszków na lata 1999-2003, 1999.

Wielu instruktorów nie płaciło składek. W roku 2000 m.in., z tego powodu skreślono z listy 35 instruktorów. Decyzja ta nie miała większego wpływu na działanie Hufca, ponieważ większość skreślonych nie było od dawna aktywna. W tym roku doszło do nieprzyjemnych wydarzeń - pojawiły się zarzuty dotyczące zachowania się kadry podczas HAL 2002 – działalność ich ocenił Sąd Harcerski.

W roku 2003 stwierdzono zbyt małą współpracę z dyrekcją szkół, przy których działały drużyny. Nadal zawodziła integracja i współpraca między środowiskami. Nadal nie mieliśmy zespołu kadry kształcącej i magazynu (nie wspominając o sprzęcie). Za to nastąpiła bardzo istotna zmiana w całym Związku Harcerstwa Polskiego. Ze względu na reformę szkolnictwa (wprowadzenie gimnazjum) stworzono 4 pionory metodyczne i po dwa stopnie harcerskie na każdy pion (tak więc doszedł jeden w porównaniu do poprzedniego systemu stopni).

***Komendant Hufca dh Jolanta Nagraba
z harcerzami***

Nie wszystko jednak było takie złe. Mieliśmy pozytywne kontakty z Radą i Zarządem Miasta, możliwość efektywnego wykorzystania lokalu hufca do różnych imprez i zbiórek. Hufiec zaczął rozwijać się pod względem organizacji Harcerskiej Akcji Letniej/Zimowej, czy imprez podczas pracy śródrocznej.

Współpracowaliśmy z hufcami z całej Polski, a przede wszystkim z hufcami: Milanówek, Grodzisk Maz. oraz Piastów. Przyszły nowe czasy, a więc i nowe zagrożenia: brak wiedzy u młodych rodziców i dzieci, czym naprawdę jest harcerstwo oraz powstanie licznych organizacji, kółek zainteresowań, jako alternatywa dla dzieci i młodzieży (spotykamy się z tymi problemami do dzisiaj).

W latach 2003 – 2007, czyli za kadencji dh Michała Landowskiego (2003 – 2008) Hufiec Pruszków zaczyna organizować kursy, warsztaty, szkolenia. W 2005 powstał Zespół Kadry Kształcącej. Na przestrzeni tych 4 lat inwestowano w lokal hufca przy

ul. Dobrej 8. Poszerzono współpracę ze Światowym Związkiem Żołnierzy Armii Krajowej w Pruszkowie, głównie przy organizacji Rajdów „Szlakiem Naszej Historii”. Nasz program był urozmaicony także przez Pruszkowskie Towarzystwo Kulturalno-Naukowe (przy którym działa Szczep Harcerskich Drużyn Sokolich). Współpraca była coraz lepsza z władzami Miasta i Powiatu, jak i ze Strażą Miejską. W roku 2007 został rozwiązany Hufiec ZHP Nadarzyn i jako Ośrodek Nadarzyn został wcielony do Hufca Pruszków (komendant Ośrodka: hm Leon Giżycki). Ze względu na słabą działalność Ośrodka – został on rozwiązany i w ramach Hufca Pruszków zaczęła działać 1 Nadarzyńska Drużyna Harcerska „Impeesa”.

W latach 2007-2008 posiadaliśmy dużo młodej kadry w wieku 20-30 lat, która podejmowała się nie lada zadań. Luka pokoleniowa była w przedziale wiekowym 40-50 lat. Sytuacja dotycząca kształcenia była coraz lepsza – szefem Zespołu Kadry Kształcącej została phm Agata Erhardt. Współpraca ze Stowarzyszeniem Szarych Szeregów była nieco lepsza, m.in. ze względu na powołanie pwd. Agnieszki Fietkiewicz na pełnomocnika ds. kontaktów z tą organizacją.

Komenda Hufca zadbała o sprzęt hufca oraz o jego promocję. Wykonano banery reklamowe oraz tablice, peleryny i polary hufcowe. Zaprojektowano również emblematy hufca. Barwami Hufca Pruszków stał się kolor żółty i zielony.

**Na podstawie przedwojennego
rysunku nieznanego autora
stworzono znak Hufca**

Logo Hufca Pruszków

Zakupiono dużo sprzętu obozowego, m.in. namioty, koce, sprzęt pionierski i kuchenny oraz inne elementy codziennego użytku na obozie.

W latach 2009 – 2011 powstały nowe drużyny w gminach na terenie hufca Pruszków: Brwinów, Kostowiec, a działa się to za czasów kadencji dh Beaty Pawełczyńskiej (od 2008 do dnia dzisiejszego 09.2011). Z inicjatywy Komendy Hufca rozkazem Komendanta Chorągwi został powołany Międzyhufcowy Zespół Kadry Kształcącej (Pruszków, Legionowo, Nowy Dwór Maz.), którego szefem jest do dnia dzisiejszego phm. Agata Erhardt. Stosunki między środowiskami (współpraca, integracja) polepszyło wspólne działanie m.in. wyjazd wszystkich drużyn hufca na wspólne Zgrupowanie Obozów Hufca Pruszków w Zgniłosze w 2011 roku.

W tych latach Hufiec zmienił siedzibę. Przeniesiono się do lokalu przy Szkole Podstawowej nr 2 (ul. Jasna 2). Harcerze i instruktorzy wykonali tam gruntowny remont. Zostało stworzone także Koło Przyjaciół Hufca ZHP Pruszków, które zrzesza członków wspierających.

Hufiec uczestniczył w Złotach

Związku Harcerstwa Polskiego:

- na stulecie skautingu w sierpniu 2007

(„Kielce 2007”)

- na stulecie Harcerstwa w sierpniu 2010

(„Kraków 2010”)

(szczegółowe opisy zlotów w następnych podrozdziałach).

***Prezydent RP Bronisław Komorowski na
Zlocie w Krakowie 2010***

Spotykano się także z przedstawicielami Władz Państwowych:

- cyklicznie podczas Betlejemskiego Światła Pokoju

- 12 listopada 2011 na kominku patriotycznym z prezydentem RP Bronisławem Komorowskim

- na Zlocie ZHP w Krakowie

- na ogólnopolskich rajdach.

Hufiec Pruszków istnieje również w świecie wirtualnym: można nas znaleźć na stronie www.facebook.com, ale przede wszystkim na naszej stronie internetowej: www.pruszkow.zhp.pl.

8.2. SPIS JEDNOSTEK, GRUP

Jednostki działające w latach 1997-2011, obecnie rozwiązane:

1. Szczep Harcerski przy Miejskim Ośrodku Kultury w Pruszkowie
 - komendant: hm Zdzisław Kowalczyk
 - Starszoharcerska Drużyna Środowiskowa (drużynowy: Daniel Słoniewski, Krzysztof Krzemiński)

15.11.1997 rok- Kominek Szczepu.

Na zdjęciu, jako goście: hm Włodzimierz Wojkowski oraz hm Jan Sadowski

2. Szczep Harcerskich Drużyn Rzek i Jezior „Hańcza”
 - komendant: hm Włodzimierz Wojkowski, pwd Piotr Marczak
 - Męska Drużyna „Wigry”
(drużynowy: Radosław Świdorski, Michał Gruszczyński)
 - Drużyna „Świtez”

(drużynowa: Monika Wojkowska)

- I Koedukacyjna Drużyna Harcerska przy SP1 (drużynowi: Marcin Krawczyński, Anna Malinowska)

- Koedukacyjna Drużyna Harcerska „Śniardwy” przy SP10

(drużynowi: Jarosław Pieniązek, Tomasz Knobloch)

- Koedukacyjna Drużyna Harcerska przy PG3 (drużynowy: Michał Hojnacki)

- Koedukacyjna Drużyna Harcerska „Gieret” przy MDK (drużynowa Aleksandra Widlicka)

3. Szczęp Drużyn Harcerskich w Michałowicach

- komendant: phm Maria Glinicka

4. I Szczęp Pruszkowskich Drużyn

Harcerskich Nieprzetartego Szlaku im.
Stefana Czarnieckiego

- komendant: phm Stanisław Krysiak,
pwd Piotr Marczak

- drużyna harcerska NS „Pacholęta”

(drużynowi: phm Stanisław Krysiak,
Marta Zwierzchowska)

- 3 Pruszkowska Drużyna Harcerska NS
„Żacy” (drużynowy: Paweł Gruchał,
Wojciech Wojciechowski HO)

- 2 Pruszkowska Drużyna Harcerska NS „Sztubacy” (drużynowy: Piotr Marczak)

Na zdjęciu część środowiska NS wraz z Komendantem szczepu pwd. Piotrem Marczakiem. Widoczny jest także proporzec – aktualnie znajduje się w Harcerskiej Izbie Pamięci Hufca Pruszków

5. Szczęp Harcerski przy Szkole Podstawowej nr 2 w Pruszkowie

- komendant: hm Zdzisław Kowalczyk

- drużyny: drużyna żeńska nr 22, drużyna męska 23 i 24 oraz

21 Pruszkowska Drużyna Harcerska „Knieja” im. E. T. Setona (drużynowa: Anna Skrzyńska, Maria Nowaczek)

6. 1 Pruszkowski Samodzielny Patrol Specjalnościowy „Kombinatorzy”

- patrolowy: phm Arkadiusz Bożyński

7. 4 Pruszkowska Drużyna Harcerska
- założycielki: Katarzyna Werkowicz, Małgorzata Pilat
8. 13 Mazowiecka Gromada Zuchowa „Mieszkańcy Kamelotu”
im. Orłąt Lwowskich
- drużynowa: Monika Pawłowska, Olga Mudrowska
9. 22 Gromada Zuchowa „Słoneczna Gromada”
10. 91 Pruszkowska Drużyna Harcerska
- drużynowa: Anna Seliga
11. 91 Gromada Zuchowa „Przyjaciele Sindbada Żeglarza”
12. 92 Pruszkowska Harcerska Drużyna Żeglarzy „Tsunami”
- drużynowa: Emilia Bartkowska
13. 121 Pruszkowska Harcerska Drużyna Żeglarzy „Horn”
- drużynowi: pwd. Renara Kucharska, phm Łukasz Rytel, sam. Sylwia Mikulska
14. 391 Pruszkowska Drużyna Harcerska
- drużynowa: Edyta Polańska, Leonard Ołownia
- opiekun: hm Zdzisław Kowalczyk

8.3. HARCERSKA AKCJA LETNIA/ZIMOWA

1. 1997 – HAL Przerwanki
- obóz w ramach Hufca ZHP Otwock
- obóz wędrowny SHDW
2. 1998 – HAL Słupia nad j. Urszulewskim
- komendant: hm Zdzisław Kowalczyk

3. 1998 – HAL Narty

- obóz w ramach Hufca ZHP
Praga-Północ (62 PDH)

4. 1998 – HAL Przerwanki

- obóz stały-żeglarski 61
Pruszkowskiej Harcerskiej
Drużyny Żeglarzy „Błyskawica”,
Hufiec Otwock

- obóz wędrowny-żeglarski na

szlaku Wielkich Jezior Mazurskich 98 Pruszkowskiej Koedukacyjnej Harcerskiej
Drużyny Żeglarzy „Zjawia”

5. 1999 – HAZ Milówka

6. 1999 – HAL Zdory

- komendant: pwd Ewa Kucharska
- uczestnicy: 61 PHDŻ „Błyskawica”, hufiec ZHP Pisz

7. 1999 – HAL Purda

- obóz w ramach Hufca ZHP Praga-Północ
- uczestnicy: 62 PDH, 13 MDH, 14 MDH

8. 1999 – HAL Szlak Wielkich Jezior Mazurskich

- komendant: Jolanta Nagraba
- uczestnicy: 98 PKHDŻ „Zjawia”

9. 2000 – HAZ Załuczne

- komendant: hm Krzysztof Żuławnik
- zimowisko SDHiZ + 13 MDH, 14 MDH, dzieci z domu dziecka

10. 2000 – HAZ Krzelowo

- komendant: phm Jolanta Nagraba
- 62 uczestników + 9 osób kadry

11. 2000 – HAL Przerwanki

- 3 turnusy (komendant: phm Jolanta Nagraba)
- obóz wędrowny (komendant: phm Anna Gosek)

12. 2000 – HAL Dubowo

- komendant: hm Krzysztof Żuławnik

13. 2001 – HAZ Targanice

- 1: Szczęp im. Paderewskiego (komendant: phm Filip Osmański)
- 2: komendant: hm Krzysztof Żuławnik

14. 2001 – HAZ Bartne

- komendant: phm Ewa Kucharska
- Szczęp Harcerskich Drużyn Wodnych

15. 2001 – HAL Przerwanki

- komendant: hm Jolanta Nagraba
- obóz wędrowny (komendant: phm Renata Kucharska)

16. 2001 – HAL Bielawa

- komendant: hm Barbara Nagraba

17. 2002 – HAZ Kasina Wielka

- komendant: hm Barbara Nagraba
- zimowisko Szczępu im. Paderewskiego

18. 2002 – HAL Ustie – Słowacja

- komendant: phm Renata Kucharska
- obóz Szczepu Harcerskich Drużyn Wodnych

19. 2002 – HAL Przerwanki

- komendant: hm Barbara Nagraba
- obóz wędrowny (komendant: phm Joanna Suwart)

20. 2003 – HAZ Kasina Wielka

- zimowisko Hufca ZHP Pruszków

21. 2003 – HAL Koronowo

- komendant: hm Jolanta Nagraba
- obóz wędrowny (komendant: phm Joanna Suwart)

22. 2003 – HAL Ryn – Zatoka Rominek

- komendant: pwd. Katarzyna Pieścik
- SHDW + Hufiec Warszawa-Centrum

23. 2004 – HAZ Duszniki Zdrój

- komendant: hm Krzysztof Żuławnik

24. 2004 – HAL (220 os.)

- Wierzbiny – zgrupowanie obozów (komendant: phm Filip Osmański)
- Kasina Wielka – kolonia zuchowa (komendant: hm Barbara Nagraba)
- Wielkie Jeziora Mazurskie – obóz żeglarski (komendant: phm Joanna Suwart)

25. 2005 – HAZ Moszczanka

- komendant: phm Michał Landowski

26. 2005 – HAL (305 os.)

- Nosów – kolonia zuchowa (komendant: hm Barbara Nagraba)
- Przerwanki – zgrupowanie obozów

(komendant: hm Krzysztof Żuławnik)

- Okartowo – obóz żeglarski (Iwona Konarska)

27. 2006 – HAZ Janowice Wielkie

- komendant: phm Michał Landowski

28. 2006 – HAL (182 os.)

- Przyszowa – kolonia zuchowa (komendant: hm Barbara Nagraba)

- Wierzbiny – zgrupowanie obozów (komendant: phm Michał Landowski)

- Giżycko - Regaty „DZ” (odp. Zuzanna Machalska)

29. 2007 – HAZ Karpniki

- komendant: hm Krzysztof
Żuławnik

30. 2007 – HAL (245 os.)

- Rekownica – zgrupowanie
obozów (komendant: phm Michał
Landowski)

- Kielce - Zlot ZHP „Kielce 2007” (odp. pwd. Łukasz Rytel)

- Giżycko – Regaty „DZ” (odp. Zuzanna Machalska)

31. 2008 – HAZ (100 os.)

- Karpniki (komendant: hm Krzysztof Żuławnik)

- Urle (komendant: phm Michał Landowski)

32. 2008 – HAL (270 os.)

- Ocypel – kolonia zuchowa (komendant: hm Barbara Nagraba)

- Piecie – zgrupowanie obozów (komendant: phm Beata Pawelczyńska)

- Orzysz - obóz żeglarski SHDW (komendant: phm Agata Erhardt)

w ramach zgrupowania obozów Hufca ZHP Jaworzno

33. 2009 – HAZ

- Karpniki – zimowisko SDHiZ (komendant: hm Krzysztof Żuławnik)
- Komańcza – zimowisko SHDS (komendant: phm Beata Pawełczyńska)

34. 2009 – HAL (315 os.)

- Zgniłocha – zgrupowanie obozów SHDS+8 PDH „Knieja” (komendant: phm Beata Pawełczyńska)
- Orzysz – obóz SHDW (komendant: phm Agata Erhardt)
w ramach zgrupowania obozów Hufca ZHP Jaworzno
- obóz żeglarski (wędrowny) (komendant: phm. Łukasz Rytel)
- Zdbice – obóz SDHiZ (komendant: hm Krzysztof Żuławnik)
- Paryż (Francja) – obóz zagraniczny SHDS (komendant: phm Beata Pawełczyńska)

35. 2010 – HAZ

- Białowieża – zimowisko SHDS
(komendant: phm Beata Pawełczyńska)
- Kostrzyca – zimowisko SDHiZ, 13 MDH, 14 MDH, 3 PDH (komendant: hm Krzysztof Żuławnik)

36. 2010 – HAL

- Zgniłocha – zgrupowanie obozów SHDS+8 PDH „Knieja” (komendant: phm Beata Pawełczyńska)
- Zgniłocha – zgrupowanie obozów SDHiZ + 13 MDH, 14 MDH, 3 MDH (komendant hm Krzysztof Żuławnik)
- Orzysz – obóz SHDW (komendant: phm Agata)
- Zlot Stulecia Harcerstwa „Kraków 2010”

37. 2011 – HAZ

- Kostrzyca – zimowisko SDHiZ + 13 MDH, 14 MDH, 3 MDH (komendant: hm Krzysztof Żuławnik)

- Przesieka – zimowisko SHDS + 1 NDH „Impessa” (komendant: phm Beata Pawełczyńska)

38. 2011 – HAL

- Zgniłocha - zgrupowanie obozów Hufca Pruszków - wszystkie (!) drużyny wzięły w nim udział (komendant: phm Beata Pawełczyńska)

- Włochy (Rzym, Wenecja, Watykan) – obóz zagraniczny SHDS (komendant: phm Beata Pawełczyńska)

8.4. KURSY, SZKOLENIA, IMPREZY

1. Imprezy cykliczne (zazwyczaj coroczne):

- akcja zarobkowe „Znicz”
- obchody Święta Niepodległości i Święta 3 Maja
- rocznica Powstania Warszawskiego w Pęcicach
- obchody rocznicowe związane z obozem przejściowym Dulag 121
- inauguracja nowego roku szkolnego i rocznica wybuchu II wojny św
- akcje zarobkowe (pakowanie zakupów w sklepach oraz różne drobne prace na terenie miasta)
- Festiwal Piosenki Harcerskiej i Turystycznej „Szekla” (pierwszy w 1999 roku)
- Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy
- Betlejemskie Światło Pokoju
- Dzień Myśli Braterskiej
- Rajdy Kamykowym Szlakiem
- manewry techniczno-obronne
- Dni Osiedla Staszica
- Święto „Pieczonego Ziemniaka”
- „Jestem OK. – nie palę”
- rocznica odsłonięcia pomnika Małego Powstańca
- Ogólnopolskie Rajdy Arsenal
- Harcerski Start
- uroczystości historyczno-patriotyczne organizowane przez Stowarzyszenie Szarych Szeregów
- Wigilia Hufca/Instruktorska
- udział w Letniej Akcji Szkoleniowej
- Rajd Szlakiem Naszej Historii (wcześniej ze Światowym Związkiem Żołnierzy Armii Krajowej „AK”, od 2008 rajd jest organizowany w pełni przez Hufiec)
- Akcja Charytatywna „Zostań św. Mikołajem” (cykl rozpoczęty w 2006 roku)

przez 41 PDH Sokół jako projekt drużyny, aktualnie akcja całego hufca wraz z władzami miasta i innymi organizacjami społecznymi w Pruszkowie)

2. Harcerski Turniej Hufców Wołomin - Pruszków ☺

- termin: 09.09.2000

- w programie turniej (współzawodnictwo podczas zabaw, zajęć), rajd w rezerwacie Grabicz-Ossów, mini-konferencja instruktorska

3. Uroczysta Msza św z Okazji Obchodów 80-lecia Hufca w Pruszkowie

- prowadzący: Kapelan ZHP

- termin: 19.04.2001

4. Wystawa „Harcerskie ideały wczoraj i dziś”

- odp: Joanna Suwart

- miejsce: klub ABC

- termin: 19-30.04.2001

5. Kurs drużynowych

termin: 2002

miejsce: Stara Dąbrowa

6. Kurs Drużynowych

- termin: 2004

7. Wyjazd szkoleniowy Hufca

- termin: 2004

- miejsce: Stara Dąbrowa

8. Imieniny Zucha

- termin: 2004

9. Rocznice śmierci hm Włodzimierza Wojkowskiego

- lata 2002 – 2006

- organizator: Szczęp Harcerskich Drużyn Rzek i Jezior „Hańcza”

10. Odsłonięcie tablicy pamiątkowej ku czci Aleksandra Kamińskiego

- organizator: Stowarzyszenie Szarych Szeregów
- termin: 29.09.2006
- miejsce: ul. Szkolna w Pruszkowie

11. Zlot na stulecie skautingu „Kielce 2007”

- odpowiedzialny za reprezentację Hufca: pwd Łukasz Rytel
- termin: 10-19.08.2007

12. Kurs zastępowych „Jeden za wszystkich, wszyscy za jednego”

- odp. Sam. Monika Pawelczyńska
- termin: 2007

13. Imieniny Zucha

- odpowiedzialny: hm Michał Landowski
- organizator: Hufiec Pruszków dla całej Chorągwi Stołecznej
- termin: marzec 2008
- miejsce: Miejski Ośrodek Sportowy w Pruszkowie

14. Miasteczko Harcerskie

- komendant: pwd Beata Pawelczyńska
- termin: Dni Pruszkowa 2008 (31.05-01.06.)

15. Instruktorski Bal Karnawałowy

- odpowiedzialna: phm Beata Pawelczyńska
- termin: 2009

16. Kurs drużynowych „Wyprawa na Kilimandżaro”

- komendant: phm Agata Erhardt
- termin: 2009
- organizator: Międzyhufcowy Zespół
Kadry Kształcące (Pruszków,
Nowy Dwór Maz., Legionowo)

17. Nadanie sztandaru Szczepowi Harcerskich Drużyn Sokolich

(oraz imienia Bolesława
Wieniawy-

Długoszewskiego)

- termin: 06.06.2009

18. Zlot środowisk związanych
z ideą Szarych Szeregów

- termin: wrzesień 2009

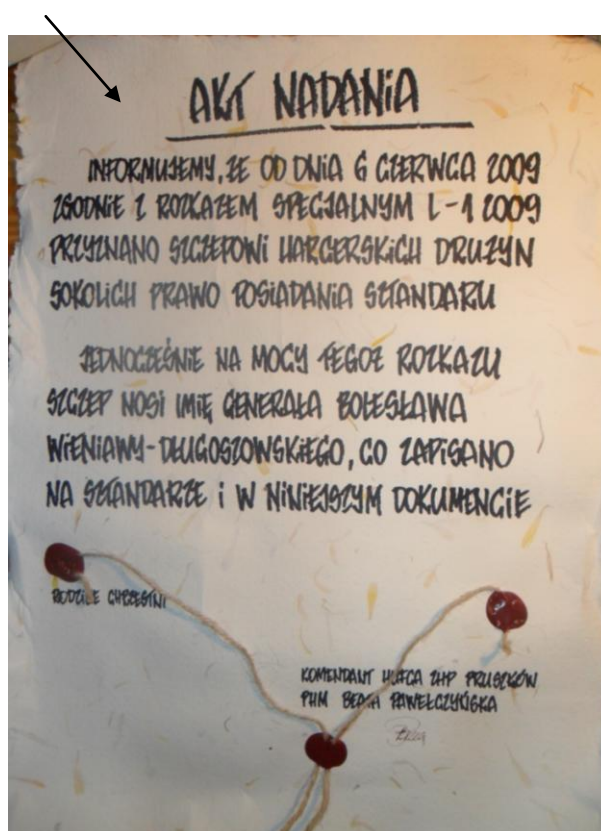
- 70-lecie szarych Szeregów
i Harcerski Start naszego
Hufca

- stanowiliśmy

najliczniejszą grupę z
Chorągwi Stołecznej

- odp. Pwd. Monika

Pawełczyńska-Ślusarczyk

19. Akcja szkoleniowa „Granat
w pigułce”

- termin: 2009

- komendant: phm Agata Erhardt

20. Służba po tragedii w Smoleńsku

- odpowiedzialna: phm Beata

Pawełczyńska

- termin: 10 – 20.04.2010

21. Zlot na Stulecie Harcerstwa

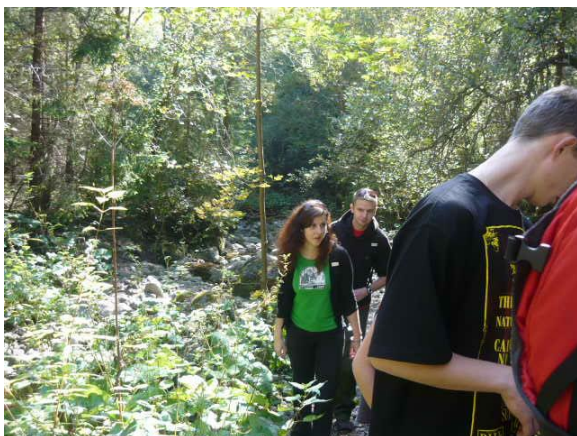
- odpowiedzialna za reprezentację Hufca:

pwd Monika Pawełczyńska-Ślusarczyk

- termin: 16-24.08.2010

22. Wyjazd integracyjny kadry Hufca Pruszków

- odpowiedzialna: phm Beata Pawełczyńska
- termin: wrzesień 2010
- miejsce: Słowacja

23. Obchody „Dulag 121” + otwarcie Muzeum „Dulag 121”

- termin: 01.10.2010
- wolontariusz z ramienia Hufca w celu przygotowania Muzeum - p.wd. Monika Pawełczyńska-Ślusarczyk

24. Weekend „Kojota”

- termin: 17-19.06.2010
- Festiwal „szekla”, miasteczko harcerskie + piknik, zbiórka krwi, rajd
- miejsce: Komorów

25. Sadzenie Dębów w ramach akcji Chorągwi Stołecznej

„STO DĘBÓW NA STULECIE HARCERSTWA”

- termin: 201- 2011
- miejsce: Pruszków, Komorów, Brwinów

26. Bal Karnawałowy Hufca ZHP Pruszków

- odpowiedzialna: sam. Agnieszka Jachowicz

- termin: 08.01.2011
- miejsce: SP8, Pruszków

27. Jesienna Akcja Szkoleniowa „Boso przez Amazonię”

- komendant: phm Agata Erhardt
- termin 2010/2011
- kurs przybocznych i drużynowych
- organizator: Międzyhufcowy Zespół Kadry Kształcącej (Pruszków, Nowy Dwór Maz., Legionowo)

Macierz”

28. Konkurs na Święto Flagi

- termin: 02.05.2011
- konkurs polegał na nagraniu krótkiego filmu promującego Święto Flagi i wartości z tym związane (1 m-ce: 3 PDH „Wschodzącego Słońca”, 2 m-ce: 61 PHDŻ „Błyskawica”, 3 m-ce: 40 PDH „Sokolęta-

29. Zawody sportowe „Unihokej”

- odpowiedzialny: Marcin Sikora HO
- termin: 2011

30. Akademia „Brązowych Sznurow”

- komendant: phm Kornelia Mędrzykowska
- termin: 2011
- kurs zastępowych

31. Złot Chorągwi Stołecznej:

- odpowiedzialny: Wojciech Bieńkowski HO
- termin: 11-12.06.2011
- miejsce: Warszawa

32. Kampania „Bohater”

- termin: od 2010 (w trakcie trwania)
- proponowani bohaterowie (Leopold Lis-Kula, Ryszard Kaczorowski, Janusz Korczak, Andrzej Romocki)
- po pierwszej turze głosowania odpadła kandydatura L. Lisa-Kuli, R. Kaczorowskiego). Wyniki drugiej tury wyborów poznamy w październiku 2011

8.5. STULECIE SKAUTINGU – ZŁOT „KIELCE 2007”

Najważniejszym wydarzeniem dla całego skautowego świata w roku 2007 były

Reprezentacja Hufca ZHP Pruszków na Zlocie 2007

obchody stulecia skautingu. Skauci na pamiątkę pierwszego męskiego obozu skautowego na wyspie Brownsea w 1907 roku prowadzonego przez założyciela skautingu gen. Roberta Baden-Powella spotykali się na zlotach i obozach, by podkreślić, że zasady ogłoszone sto lat temu nadal są aktualne i motywują miliony młodzieży do działania

i pracy nad sobą. Były to chwile, w czasie których tożsamość harcerzy i skautów była podkreślana i umacniana.

Hasło programowe ogólnoświatowego w roku 2007 na brzmiało następująco: „One World – One Promise”⁴⁴. Solidarnym gestem, pobudzającym w świadomości młodzieży fakt potrzeby solidarności i przyjaźni było odnowienie Przysięgi Skautowego dnia 1 sierpnia 2007 roku podczas wschodu słońca przez wszystkich skautów na świecie.

Związek Harcerstwa Polskiego obchodził tę rocznicę głównie na Zlocie w Kielcach. Jest to bardzo dobry przykład społecznienia młodego człowieka, który wyjeżdżając ze swojego rodzinnego, często małego miasteczka na wyżej wspomniany zlot, poznaje ludzi z każdego zakątka kraju i świata. Nie dało się nie zauważyć w tym momencie pozytywnej różnorodności między ludźmi, co uczyło uczestników dialogu między sobą.

Na Zlocie ponad 6 500 uczestników mogło znaleźć dla siebie wiele rozwojowych form aktywności w różnych miejscach programowych: „Przygoda i Przyroda”, „Sprawności Na Całe Życie”, „Radość”, „Braterstwo”, „Harcerstwo Q przyszłości”,

⁴⁴ Tłum. „Jeden Świat, Jedno Przysiężenie”

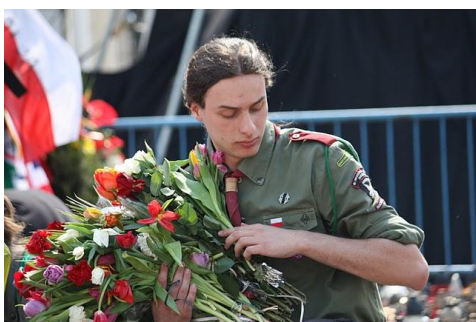
„Złotowe Centrum Kultury”, „Centrum Konferencyjne”, „Centrum Duchowe” oraz „Złotowa Olimpiada Sportowa”.

Warto nadmienić, że hasło „One World – One Promise” jest związane z długotrwałym, poprzedzającym zlot projektem programowym. Drużyny i środowiska harcerskie brały udział w różnych inicjatywach, pracując właśnie na tym polu. Przykładem może być spotkanie harcerzy z Hufca Pruszków z brytyjskimi skautkami w Warszawie parę dni przed Zlotem oraz projekty edukacyjne, polegające na tworzeniu różnych zadań, czy wymianą treści mówiących o działaniu w rodzimych krajach.

8.6. SŁUŻBA PO TRAGEDII W SMOLEŃSKU

*Lecz zaklinam – niech żywi nie tracą nadziei
a przed Narodem niosą oświaty kaganiec;
A kiedy trzeba, na śmierć idą po kolei
jak kamienie przez Boga rzucone na szaniec”*

Juliusz Słowacki

SŁUŻBA. W życiu każdego harcerza najważniejsza jest służba Bogu, Polsce i Bliźnim. Są takie chwile, które okazują się „sprawdzianem” naszej postawy, mówią nam one wtedy, czy jesteśmy godni noszenia munduru harcerskiego. Służba podczas żałoby narodowej po tragedii w Smoleńsku była właśnie takim „sprawdzianem”. Czy go zdaliśmy? Nie nam jest to oceniać. Chcielibyśmy jednak opowiedzieć, jak przeżyliśmy te niezwykle dni.

Harcerze z naszego Hufca pojawili się przed Pałacem Prezydenckim już w sobotę, pełniliśmy służbę kilka dni. Naszym zadaniem było pełnienie warty honorowej przy Księgach Kondolencyjnych, odbieranie i ustawianie zniczy oraz kwiatów, a także roznoszenie wody, herbaty, czy udzielanie pierwszej pomocy.

Naszą służbę pełniliśmy 8 godzin dziennie. Niektórzy zostawali na cały dzień. Nasze zadania były jeszcze bardziej niezwykle ze względu na atmosferę, jaka panowała – skupienie, refleksja oraz JEDNOŚĆ towarzyszyły nam stale. Tysiące ludzi przychodziło pożegnać Parę Prezydencką. Jesteśmy szczęśliwi, że ten czas mogliśmy spędzić razem z nimi. Bardzo ważnym momentem podczas

naszej służby były rozmowy z ludźmi oczekującymi na wejście. Rozdając herbatę, wodę, czy słodkości na wzmocnienie sił słyszeliśmy wiele ciepłych słów wdzięczności, pochwały, wiedzieliśmy wtedy, że jesteśmy potrzebni i musimy tam być! Wieczorem znicze były tak gorące, że pękały w rękach, albo tuż przy nogach, kiedy się przechodziło. Bąble, oparzenia i воск na spodniach były naszym kompanem.

Najważniejszym dniem była jednak sobota, kiedy wybraliśmy się

z całym Hufcem do Warszawy. Momentem, które zapamiętamy do końca życia był przejazd konduktu żałobnego z trumnami w kierunku Starówki. Przechodziły nas dreszcze podczas tego momentu, kiedy zerwał się wiatr, rzucały kwiaty, słyszeliśmy oklaski, powolny marsz

żołnierzy, salutowaliśmy Naszemu Prezydentowi i Pierwszej Damie.

Jedność zapanowała również między wszystkimi organizacjami harcerskimi. Podczas służby wszystkie organizacje harcerskie – Związek Harcerstwa Polskiego, Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej, Stowarzyszenie Harcerstwa Katolickiego „Zawisza” i Stowarzyszenie Harcerskie działały niczym jedna drużyna. Na parę dni znowu staliśmy się jedną organizacją. W Polsce jak widać mamy 4 różne pomysły na życie harcerskie, inaczej wypełniamy nasze IDEAŁY, ale są one TAKIE SAME.

Jak mamy zrozumieć, odebrać tamten niezwykły czas? Wiemy, że trzeba żyć dalej i każde wydarzenie, nawet to bolesne ma swój cel. Jak zrozumieć tysiące przychodzących ludzi, ich wzrok, wysiłek, rysunki małych dzieci? Po co tak naprawdę chcemy służyć

każdego dnia? Myślę, że w tym kilkunastogodzinnym czekaniu, w tych łzach, powiewie wiatru, rysunkach dzieci, gorących i palących się zniczach, w zwykłym roznoszeniu herbaty kryje się jedno słowo – subtelne, prawie nieuchwytnie, widoczne tylko w blasku oczu - MIŁOŚĆ.

8.7. HARCERSTWO MA STO LAT! ZŁOT KRAKÓW 2010

„„Ukochanie i odczucie idei bardziej ją wcieli w życie niż najokrutniejsze regulaminy” – słowa założyciela harcerstwa Andrzeja Małkowskiego oddają w pełni to, co urzeczywistniło się 100 lat temu w głowach i sercach lwowskiej młodzieży i co rozprzestrzeniło się bardzo szybko na wszystkie polskie ziemie.

Idea wolnej i niepodległej Polski, pragnienie przygody i patriotyzm młodzieży wychowywanej w duchu ideałów zakorzenionych głęboko w chrześcijaństwie zrodziły radość i służbę wielu pokoleń harcerek i harcerzy.” (...)

Wiele się zmieniło „Przez świat przeszły dwie okrutne wojny, Polska jest wolna, Lwów nie leży na terenach naszego kraju, człowiek stanął na Księżycu, a żeby siedząc w domu skontaktować się z przyjaciółmi mieszkającymi w dowolnym miejscu globu, wystarczy

uruchomić komputer.

Jest jednak kilka rzeczy, które mimo upływu czasu pozostały niezmiennie czyste i piękne. Jedną z nich jest taka sama jak przed 100 laty młodzieńcza ciekawość świata i pragnienie przeżywania przygody. Bez nich nie powstałby skauting i nie narodziłoby się harcerstwo. Bez nich nasz ruch nie przetrwałby tak długo, zapisując się w historii Polski złotymi zgłoskami. Historia ruchu harcerskiego to w dużej części opowieść o ludziach, których ono wychowało i ukształtowało.”⁴⁵

ZŁOT ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO 16-24.08.2010 W KRAKOWIE

50-ciosobowa reprezentacja Hufca ZHP Pruszków pojechała do Krakowa po to, aby świętować stulecie harcerstwa wraz z całym Związkiem. Reprezentację hufca stanowiły następujące środowiska:

- Szczep Harcerskich Drużyn Sokolich (37 osób)
- Szczep Harcerskich Drużyn Wodnych (9 osób)
- Szczep Drużyn Harcerskich i Zuchowych im. I.Paderewskiego (3 osoby)
- 1 Nadarzyńska Drużyna Harcerska (1 osoba)

⁴⁵ K. Piaseczny, *Całym życiem – Przygoda XXI*, Rzeczpospolita, 24.08.2011

Pomijając dezorganizację w sensie logistycznym, co czasem nam dokuczało, był to ważny wyjazd.

Poznawaliśmy harcerzy z całej Polski oraz mieliśmy z nimi wspólne zajęcia. Te z kolei wyglądały w taki sposób, że były one rozstawione po całym terenie zlotu, pobliskim parku i całym Krakowie. Instruktor grupy wybierał zajęcia i wyruszaliśmy kolejno, na każde z nich. Program był przygotowany w następujących sektorach: „w zielone gramy”, „patrioci”, „w kręgu przyjaźni”, „my z tej ziemi”, „zdobywcy szczytów”, „razem po zdrowie”, „złotowe ceremonie”, „wędrownka”, „Krak 2010”, „na nieprzetartym szlaku”, „w grodzie Kraka 2010”, „krakowska odznaka przyjaźni”.

Zwiedzaliśmy Starówkę, Wawel oraz inne cenne miejsca. Nie zapomnimy także wielu koncertów oraz lotów balonem, podstawionym pod sam teren zlotu, a także wystroju zlotu, apeli z władzami państwowymi, mszy z kard. Dziwiszem i wielu innych przeżyć.

Harcerze z Pruszkowa i Pragi Północ na bramie obozowej (Zamek Królewski)

Gimnastycznego „Sokół”.

Ważnym momentem dla Szczepu Harcerskich Drużyn Sokolich były odwiedziny grobu patrona Bolesława Wieniawy-Długoszowskiego oraz Przyrzeczenie dh Michała Białoszewskiego przy tym miejscu, jak i później dh Alicji Kobierskiej. Odwiedzono także siedzibę Towarzystwa

Obóz nas tworzyliśmy z Pragę Północ. Obrzędowością Chorągwi Stołecznej były legendy warszawskie. U nas myślą przewodnią była legenda „O Mistrzu Twardowskim, dwóch mniszchowych braciach i wielce urodziwym duchu”.

Był to czas radości, ale także i dumy. Mieliśmy możliwość zobaczyć przez ten czas potęgę harcerskiej siły. Do zobaczenia za następne sto lat!

*Na rysunku Centrum obozu Chorągwi Stołecznej
(Pałac Kultury, Flaga Warszawy, słynna warszawska palma)*

ZAKOŃCZENIE

Zapewne dało się zauważyć, że świadomość własnych pozytywnych stron, ale i swoich błędów jest jedynym krokiem do poprawy, do sukcesu. Walka władz komunistycznych o silny wpływ nad harcerstwem uświadamia nam, jak niesamowicie ważne jest odpowiednie kształtowanie świadomości młodego człowieka, który wkracza w dorosłe życie. Co ważniejsze, uświadamia nam, jaki wpływ na życie społeczne ma konkretnie wykształtowany światopogląd człowieka.

ZHP, jako organizacja wychowawcza była obiektem częstych pokus, by uczynić z niej narzędzie komunistycznej propagandy. Wprowadzono ją w smutny i nieprzyjemny okres zakłamania, **ale Prawda zakorzeniona w podstawach – prawdziwych ideałach harcerstwa i ogólnoswiatowego skautingu przetrwała. Bez takich właśnie ideałów nie byłibyśmy tak długoletnią i prężną organizacją. Dzięki nim przetrwaliliśmy ten cięższy okres. Bez siły, wytrwałości, odwagi i wiary w prawdziwe dobro człowieka nie byłibyśmy w stanie przechować przedwojennych ideałów i tradycji po to, by po pięćdziesięciu latach do nich w pełni powrócić.** Nie byłibyśmy także w stanie udźwignąć ciężaru, jakim był Związek Harcerstwa Polskiego ze wszystkimi swoimi skrzywieniami i błędami po okresie 1945-1989. Warto jednak podkreślić, że nie wszystko było takie złe, jak się wydaje. **W tych latach podjęto wiele szczytnych inicjatyw z myślą o bliźnim, zapewniono dorastającemu człowiekowi dużo okazji do odpowiedniego samorozwoju, do twórczego spędzania czasu podczas wakacji, czy roku szkolnego. Stawiano przed nim wiele wyzwań, hartowano ducha i ciało, co w konsekwencji dało nam następne pokolenia harcerskie z pięknym „bagażem wspomnień”, gdzie podstawą było wsparcie, przyjaźń, przygoda, radość oraz młodzieńcza siła.**

Czasy komunistyczne minęły, ale idą następne lata i pojawiają się coraz to nowe problemy – wiele alternatyw dla młodzieży na spędzanie wolnego czasu, nałogi XXI wieku, zubożenie moralne, gdzie szlachetność i służba są często czymś przestarzałym i całkowicie dziwnym. **Nikt nie powiedział, że czasy te będą łatwiejsze od poprzednich. Dlatego konkluzją całej tej pracy powinna być świadomość, że Wolności**

i możliwości wyznawania swoich ideałów nie wystarczy tylko zdobyć. To wszystko trzeba pielęgnować w trudzie codziennych, często niezauważalnych wysiłków. Trzeba starać się, by to, co jest dla nas ważne było odpowiednio rozwinięte i przekazane następnym pokoleniom. Bo przecież służba to nie jedna czynność, przy której podkreślimy swoje „ja”. Jest to wypowiedzenie prostego słowa: „tak”, ale z myślą o innych i na całe życie. Niech podsumowaniem, motywacją i odwagą na dalsze działanie będą słowa ks. Romana Indrzejczyka – przyjaciela młodzieży, harcerzy, który wiele lat pełnił posługę kapłańską w Pruszkowie:

„To już nie jest ten świat, teraz jest inaczej...

Szlachetnie postąpisz –

gotowi cię wyśmiać.

Nie skrzywdzisz człowieka –

powiedzą „żeś głupi.

Straciłeś okazję, żeby się odegrać –

naiwny – osądzą.

Zachęcać cię będą –

wydrwij to co święte,

zabłyśnij skandalem –

wnet będziesz na szczycie

i zdobędziesz sławę.

A jednak,

a jednak to wszystko nieprawda !

Pozostań szlachetnym

i nie krzywdź, nie wyśmiewaj –

Świat wciąż tego pragnie i dobra wciąż szuka.

Życie jest przewrotne – sprawdzać chce twą wartość,

w absurd cię wprowadzić, upodlić i zniszczyć,

niewinność podeptać, na śmietnik wyrzucić,

byś pozostał niczym.

Dlatego cię błagam – złu się nie poddawaj,

Nie bój się być sobą, o swą godność walczyć

i dobro ocalić...

Tylko, czy wytrzymasz , taką próbę losu ?”⁴⁶

⁴⁶ Red. I. Horban, *Przegląd Pruszkowski* Nr 1(77)/2008, s. 112, 2008.

DODATEK – SPIS SIEDZIB HUFCA

1. Ul. Sadowa 6, Pruszków – informacja z 1947 roku
2. Ul. Bohaterów Wolności 23, Piastów – informacja z 1957 roku
3. Ul. Kościuszki 39, Pruszków – informacja z 1964 roku
4. Ul. Andrzeja nr 2, Pruszków – informacja z 1980 roku
5. Ul. Kościuszki 41, Pruszków (MDK) – informacja z 1982 roku (wzmianka o MDK jako wcześniejszej siedzibie)
6. Ul. Andrzeja 26a, Pruszków – informacja z 1983 roku
(ze względu na kłopoty eksploatacyjne obiektu przeniesiono nas do MDK przy ul. Kościuszki dnia 12.01.1983. Obiekt przejął „Społem” WSS Pruszków, za co dostaliśmy rekompensatę na konto Rady Przyjaciół Harcerstwa)
7. Ul. Kościuszki 41, Pruszków (MDK) – informacja z 1987 r.
+ schron w budynku przy ul 17 stycznia 22
+ piwnica w budynku przy ul. Sztandaru Pracy
8. Ul. Armii Krajowej 46/6, Pruszków – informacja z 2000 r.
- siedziba Komendy Hufca (pokój 2mx3m)
9. Ul. Dobra 8, Pruszków – informacja z 2002 roku.
(w 2008 otrzymano wypowiedzenie ze względu na budowę kolejnego bloku, na miejscu hufca)
10. Ul. Jasna 2, Pruszków (tyły Szkoły Podstawowej nr 2) – aktualna siedziba

DODATEK – SPIS KOMENDANTÓW HUFCA

1. 1921 - 1925 - Oskar Żawrocki
2. **1925 - 1927 - Aleksander Kamiński**
3. 1927 - 1928 - Jerzy Anczykowski
4. 1929 - 1931 - Wincenty Klimaszewski
5. Marzec 1931 – wrzesień 1931 – hm Jan Sadowski
6. Wrzesień 1931 – 1934 – phm Jan Klasa
(nastąpiło rozwiązanie Hufca – byliśmy w strukturach Hufca Warszawskiego Powiatowego)
7. 1934 – 1936 – hm Zdzisław Słoniewicz
(Hufiec Błoński - Powiatowy z siedzibą w Grodzisku Maz.)
8. 1936 – 1938 – Powiat Warszawski Powiatowy
9. 1938 – 1939 – phm Marian Okraśiński
(Hufiec Warszawski - Powiatowy podzielono na 6 mniejszych hufców, w tym Hufiec Pruszków)
10. 1939 – 1945 – Stefan Jaroń-Kowalski
(Szare Szeregi – hufiec „Zielony Dąb”/”Prom”)

CHORĄGIEW WARSZAWSKA

11. 1945 – 1946 - Jerzy Przyjemski
12. 1946 – 1946 - Stefan Sitarek
13. 1946 – 1947 - Zenon Szymanek

CHORĄGIEW MAZOWIECKA

14. 1947 – 1949- Franciszek Bajer
15. 1949 – Barbara Chudzik
16. 1949 - 1957 - Organizacja Harcerska, za ten okres nie ma danych (podana jest tylko informacja, że wprowadzaniem zmian i przewodnictwem w harcerstwie zajmował się pan Ogłoblin, jako likwidator ZHP w Pruszkowie)
- komendant Hufca Pruszków-Powiat:
1956 – 57 - Stefan Słysz
17. 1957 – 1959 – Leon Gajdowski⁴⁷
(„Ostoja” – pseudonim z powstania warszawskiego)
18. 1959 - 1960 - Franciszek Bajer
19. 1960 - 1961 - Mieczysław Drewnowski
(komisaryczny)
20. 1961 - 1962 - Olgierd Fietkiewicz
(komisaryczny)
21. 1962 - 1963 - Olgierd Bocheński i XX Przygocki
22. 1963 - 1970 - Zdzisław Kowalczyk
23. 1970 - 1973 - Leonard Ołownia
24. 1973 – 1974 - Jerzy Sokołowski
25. 1974 - 1976 - Arkadiusz Biały

⁴⁷ Zdobyte ordery i odznaczenia: order wojenny „Virtuti Militari” klasy V-ej, Srebrny Krzyż za Zasługi z Mieczami, Krzyż Walecznych, Krzyż Partyzancki, Krzyż Armii Krajowej, Odznaka w XXV lecie wyzwolenia ziemi pruszkowskiej, Srebrny Medal za Zasługi dla Obronności Kraju, Medal 30-lecia Polski Ludowej, Medal Zwycięstwa i Wolności, Medal za Warszawę 1939-1945, Odznaka za Zasługi dla woj. Łomżyńskiego, Medal za Udział w Wojnie Obr. 39 r.”, Krzyż za Zasługi dla ZHP, złoty medal „Za Zasługi dla Ligi Obrony Kraju”, Rozeta z Mieczami do Krzyża za Zasługi dla ZHP

1975 – CHORĄGIEW STOŁECZNA

- 26. 1976 - 1976 - Bogdan Dunajewski
- 27. 1976 - 1977 - Aleksander Sobolewski
- 28. 1977 - 1980 - Anna Glinicka-Rutkowska
- 29. 1980 - 1982 - Zofia Jakubowska i Alicja Trefler
- 30. 1982 - 1982 - Jerzy Schaitter (komisaryczny)
- 31. 1982 - 1984 - Jerzy Sokołowski
- 32. 1984 - 1986 - Sławomir Kozłowski
- 33. 1986 - 1989 - Dorota Kośka
- 34. 1989 – 1996 - Janusz Walczak
- 35. 1996 – 2000 - Iwona Konarska
- 36. 2000 - 2003 - Jolanta Nagraba
- 37. 2003 - 2008 - Michał Landowski
- 38. 2008 - ... - Beata Pawełczyńska

DODATEK – SPIS

AKTUALNIE DZIAŁAJĄCYCH JEDNOSTEK

D.1. Szczęp Harcerskich Drużyn Wodnych

„...Morza i oceany grzmią,

Pieśni pożegnalny ton

Jeszcze nie raz zobaczymy się

Czas stawiać żagle i z portu

Wyruszać nam w rejs...”

Historia Szczępu Harcerskich Drużyn Wodnych rozpoczęła się w 1991 roku wraz z powstaniem **98 PKHDŻ (Pruszkowskiej Koedukacyjnej Harcerskiej Drużyny Żeglarzy) „Zjawy”**, która działała przy LO im. T. Kościuszki w Pruszkowie. Pierwszą drużynową „Zjawy” była phm. Iwona Konarska.

W wyniku coraz większego zainteresowania harcerstwem wśród młodzieży oraz chęci dalszego rozwoju środowiska harcersko-żeglarskiego narodził się pomysł założenia nowej drużyny – **61 PHDŻ (Pruszkowskiej Harcerskiej Drużyny Żeglarzy) „Błyskawica”**. Jej kadre stanowili wychowankowie „Zjawy”, a pierwszą drużynową została phm. Renata Kucharska. „Błyskawica” powstała w 1996 roku i funkcjonowała przy SP nr 6 im. H. Sienkiewicza w Pruszkowie. Obie drużyny od samego początku ściśle ze sobą

swoją tradycją – uczestniczyli w obozach wędrownych i żeglowali szlakiem mazurskich jezior.

Środowisko pruszkowskich „wodniaków” rosło w siłę i w 1998 roku phm. Renata Kucharska powołała do życia kolejną żeglarską drużynę – **121 PHDŻ „Horn”** – działającą przy SP nr 12 im. J. Kusocińskiego w Pruszkowie. Był to moment przełomowy w historii SHDW. W 1999 roku (na wniosek drużynowych „Zjawy”, „Błyskawicy” i „Hornu”) powstał **Szczep Harcerskich Drużyn Wodnych**, a jego komendantką została hm. Jolanta Nagraba.

W 1999 roku podział drużyn harcerskich należało zmienić i dostosować do zreformowanego systemu szkolnictwa. W budynku Szkoły Podstawowej nr 12 powstało Gimnazjum nr 4 im. Jana Pawła II. „Horn”, który działał przy SP nr 12, przekształcił się w drużynę starszoharcerską, a 98 PKHDŻ „Zjawy” – w wędrowniczą. W 2002 roku

żeglarze SHDW rozpoczęli nabór w SP nr 9 im. M. Skłodowskiej-Curie. Efektem pracy było powstanie **92 PHDŻ „Tsunami”** – drużynowa phm. Agata Erhardt i **91 WGZ (Wodna Gromada Zuchowa) „Przyjaciele Singbada Żeglarza”** – drużynowa dh. Katarzyna Kucharska.

Szczep Harcerskich Drużyn Wodnych liczył już pięć drużyn i był jednym z najsilniejszych środowisk harcerskich w Hufcu Pruszków. Z końcem kwietnia 2004 roku działalność swą zakończyła 91 WGZ

„Przyjaciele Singbada Żeglarza”.

We wrześniu 2006 roku powstała **17 KHDŻ (Koedukacyjna Harcerska Drużyna Żeglarzy) „Czarna Perła”**, której zbiórki odbywały się w Zespole Szkół im. M. Kopernika w Nowej Wsi Warszawskiej. Jej pierwszą drużynową została pwd. Marta Nowak. W 2007 roku (w tej samej szkole) dh. Martyna Rybińska założyła **11 WGZ „Wilczki Morskie”**.

Na skutek odłączenia się od SHDW „Hornu” – 61 PHDŻ „Błyskawica” została przekształcona w drużynę starszoharcerską i zaczęła zrzeszać młodzież z terenu Pruszkowa i Nowej Wsi Warszawskiej.

„Zjawa” i „Tsunami” zakończyły swoją działalność w 2010 roku, ale już rok później reaktywowano 98 PKHDŻ i jej drużynową została pwd. Marta Nowak. W 2010 roku z inicjatywy phm. Sylwestra Lamenta powstała w Brwinowie **7 BWDH (Brwinowska Wodna Drużyna Harcerska) „Mewa”**,

a po Harcerskiej Akcji Letniej 2011 przyłączyła się do SHDW.

SHDW uczestniczył w wielu biwakach, obozach, wyjazdach m.in. obóz na Słowacji 2002 r., biwak kadry w jednostce wojskowej w Orzyszu 2004, wyjazdy do Giżycka na regaty „Ratujmy DZ-ty” w latach 2004-2007 (w 2005 wygrana), udział w zlocie ZHP – Kielce 2007 i Kraków 2010. Pruszkowscy „wodniacy” – jako jedne z pierwszych środowisk harcerskich – zaczęli organizować samodzielne obozy.

Od początku istnienia szczepu do chwili obecnej funkcję komendantki pełniły kolejno:

- hm. Jolanta Nagraba
- phm. Ewa Kucharska
- phm. Renata Kucharska
- phm. Katarzyna Pieścik
- pwd. Aneta Orzyłowska
- phm. Agata Erhardt
- pwd. Zuzanna Machalska
- phm. Kornelia Mędrzykowska.

Obecnie szczep liczy około 75 osób i nadal się rozwija, a przyjaźnie zawiązane w trakcie wspólnej pracy harcerskiej przetrwały próbę czasu. Dawni członkowie kadry pozostali wierni Przyrzeczeniu Harcerskiemu i wciąż angażują się w życie Szczepu.

Zapraszamy na stronę internetową Szczepu: www.shdw.pruszkow.zhp.pl

OBECNIE DZIAŁAJĄCE JEDNOSTKI W SZCZEPIE HARCERSKICH DRUŻYN WODNYCH

11 Wodna Gromada Zuchowa „Wilczki Morskie” od 2007 roku działa przy Zespole Szkół im. Mikołaja Kopernika w Nowej Wsi Warszawskiej.

Funkcje drużynowych do chwili obecnej pełnili kolejno:

- dh. Martyna Rybińska
- pwd. Zuzanna Machalska
- samarytanka. Milena Janiczek

Obecnie kadre gromady stanowią:

Drużynowa: samarytanka. Milena Janiczek

Przyboczne: tropicielka Hanna Racięcka i tropicielka Aleksandra Majka

Nazwa „**Wilczki Morskie**” wzięła się od legendarnych wilków morskich, którzy kojarzeni byli z doświadczonymi i odważnymi żeglarzami. Zuchy należące do tej gromady swoim zaangażowaniem starają się osiągnąć status prawdziwego Wilka Morskiego.

17 Koedukacyjna Harcerska Drużyna Żeglarzy "Czarna Perła" jest drużyną harcerską działającą od 2006 roku przy Zespole Szkół im. Mikołaja Kopernika w Nowej Wsi Warszawskiej.

Funkcje drużynowych do chwili obecnej pełnili kolejno:

- pwd. Marta Nowak
- pwd. Zuzanna Machalska

Obecnie radę drużyny stanowią:

Drużynowa: pwd. Zuzanna Machalska, HO

Przyboczne: ochotniczka Justyna Łapińska i dh Maria Zagórska

Zastępowa "Morskich Pereł" : dh Zuzanna Bziuk

Zastępowa "Czarnych Fal": dh Marysia Judycka

Zastępowy "Elektrycznych Węgorzy": dh Kacper Bziuk

Nazwa „Czarna Perła” wzięła swą nazwę inspirując się fikcyjnym okrętem pirackim, który był filmowym symbolem wieczności, niezawodności oraz niezwykłego. Harcerze należący do tej drużyny podobnie jak Kapitan Jack Sparrow są rządzni niezapomnianych przygód.

7 Brwinowska Wodna Drużyna Harcerska „Mewa” jest drużyną harcerską działającą od 2010 roku przy Zespole Szkół nr.2 w Brwinowie.

Obecnie kadrę drużyny stanowią:

Drużynowy: phm. Sylwester Lament

Przyboczni: dh. Kacper Pawlak i

dh. Nikola Kociołek

Nazwa „**Mewa**” wzięła się od śnieżnobiałego ptaka, który zagubionym żeglarzom zawsze pokazuje właściwą drogę do lądu. Mewa swym okrzykiem obwieszcza wspaniałą morską przygodę, zachęcając tym samym wszystkich, którzy go usłyszą do odzewu. Nosząc jako drużyna harcerska miano „Mewy”, chcemy zachęcić wszystkich, których spotkamy na naszym harcerskim szlaku wodnej przygody do podjęcia wysiłku wejścia na ten szlak. U jego kresu czeka nas Harcerski świetlany krzyż, dziś obecny w naszym życiu jako krzyż wyzwania.

61 Pruszkowska Harcerska Drużyna Żeglarzy „Błyskawica” jest drużyną starszoharcerską działającą od 1996 roku przy LO im Tadeusza Kościuszki w Pruszkowie, zrzeszającą młodzież gimnazjalną z Pruszkowa i Nowej Wsi Warszawskiej.

Funkcje drużynowych do chwili obecnej pełnili kolejno:

- phm. Renata Szczepanowska
- phm. Ewa Kucharska
- pwd. Anna Łopacka
- pwd. Anna Chojecka
- phm. Kornelia Mędrzykowska
- pwd. Paula Mędrzykowska

Obecnie kadrę drużyny stanowią:

Drużynowa: pwd. Paula Mędrzykowska, HO

Przybocznici: wywiadowca Wiktor Cichecki i wywiadowca Krzysztof (Kuba) Pietracha

Nazwa „**Błyskawica**” pochodzi od ORP Błyskawica niszczyciela typu *Grom* Marynarki Wojennej. Od 1976 pełniący rolę okrętu-muzeum. Jest to jedyny ocalały polski okręt zbudowany przed II wojną światową oraz najstarszy na świecie wciąż istniejący niszczyciel.

98 Pruszkowska Koedukacyjna Harcerska Drużyna
Żeglarzy „Zjawa” jest drużyną wędrowniczą
 działającą od 1991 roku przy LO im Tadeusza
 Kościuszki w Pruszkowie..

- pwd. Zuzanna Machalska
- phm. Agata Erhardt
- pwd. Marta Nowak

Funkcje drużynowych do chwili obecnej
pełnili kolejno:

- phm. Iwona Konarska
- hm. Jolanta Nagraba
- phm. Anna Stopińska
- phm. Joanna Suwart
- sam. Marta Kosieradzka

Nazwa „Zjawa” wywodzi się od nazwy jachtu, który pływał po morzu w dwudziestoleciu międzywojennym, na którym to Władysław Wagner realizował swoje marzenie opłynięcia Świata.

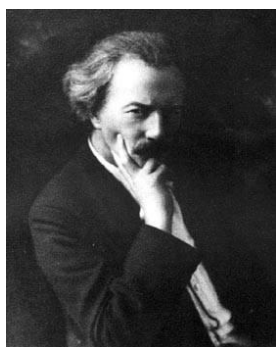
OPRACOWAŁA:

PHM KORNELIA MĘDRZYKOWSKA

D.2. Szczęp Drużyn Harcerskich i Zuchowych im. I. Paderewskiego

Jesteśmy najstarszym Szczępem działającym w Hufcu ZHP Pruszków. Działamy przy Szkole Podstawowej nr 8 w Pruszkowie. Początki działalności sięgają roku 1957.

Szczęp otrzymał imię I. Paderewskiego w 1972 r. za sprawą pwd. Tadeusza Brodowicza i phm. Witolda Kornalewskiego.

Ignacy Jan Paderewski to polski pianista, kompozytor, premier Polski, działacz niepodległościowy, fundator Pomnika Grunwaldzkiego w Krakowie na 500 lecie Bitwy pod Grunwaldem.

Kolejni Komendanci Szczępu to:

- phm. Hanna Maciejak "Misia" (1960-1962, 1971-1972)

- phm. Paweł Woźniak

(1967-1968)

- phm. Tadeusz Brodowicz (1928-

1969, 1975-1977,

1981-1982)

- hm. Aleksandra Bińczak-

Wiśniewska (1969-1971)

- hm. Franciszek Bajer

- phm. Mirosław Biaduń

(1985-1987)

- hm. Barbara Nagraba HR – (1982-1985, 1987-2011)

- pwd. Małgorzata Pilat 2011- obecnie

Z naszego środowiska wywodzą się komendanci Hufca ZHP Pruszków:
hm. Dorota Gałka (Kośka), hm. Jolanta Nagraba-Dmowska, hm. Michał Landowski.

W listopadzie 2007 r. komendantka Szczepu hm. Barbara Nagraba została odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi dla ZHP, zaś Zbigniew Pilat – niegdyś przewodniczący Koła Przyjaciół Harcerzy działającego przy naszym Szczepie odznaką Przyjaciela ZHP.

Kadrę Szczepu stanowią: pwd. Małgorzata Pilat – p.o. Komendantki Szczepu, pwd. Aleksandra Sochaj – z-ca Komendantki Szczepu, Paweł Pilat – Kwatermistrz Szczepu, pwd. Małgorzata Modrzejewska – instruktor Szczepu, hm. Barbara Nagraba – drużynowa, sam. Karolina Kuc – drużynowa, pion. Aleksandra Król – drużynowa.

*OPRACOWAŁA
PWD MAŁGORZATA PILAT*

Jednostki działające w Szczepie:

88 GZ „Gwiazdne Elfy” powstała w 2010 r. Drużynowa: sam. Aleksandra Król

82 GZ „Leśna Gromada”

działa przy SP nr 8 w Pruszkowie.

Gromada istnieje od 1957r.

Jedną z drużynowych była dh

Agnieszka Sieradzka w latach 1991-1995 oraz sam. Magdalena Machnik w latach 2004-2006.

W naszej gromadzie dużo się zmieniało – od października 1982r. drużynową jest hm. Barbara Nagraba HR, a przybocznymi obecnie są: ćwik Sebastian Nagraba i trop. Marta Cichal. Nasze szóstki: Misie, Buki, Muchomorki i Dęby. Mamy swój Totem, bajkę „O Pannie Wodnej” oraz piosenkę – „Leśna Gromada” na melodię

„Zbójnicy”. **Kilkakrotnie zdobyliśmy tytuł „Mistrzowskiej Drużyny Zuchowej”** od Komendanta Chorągwi Stołecznej. Bierzymy czynny udział w zimowiskach, rajdach i koloniach zuchowych.

Uczestniczymy także w imprezach dla zuchów organizowanych przez Chorągiew Stołeczną, a także przez GK ZHP.

Organizujemy Rajd „Kamykowym Szlakiem” dla innych zuchów. Rajd ten poświęcony jest twórcy Ruchu Zuchowego – A. Kamińskiemu („Kamyk”). Współpracujemy z innymi Gromadami podczas następujących imprez: Rajd Pieczonego Ziemniaka, Rajd Wiosny, Bal Gałganiarzy, Turniej Antka Cwaniaka, Rajd „Szlakiem Bohaterów Szarych Szeregów” oraz Święto Kolorowych Baloników .

*OPRACOWAŁA
HM BARBARA NAGRABA HR*

3 Pruszkowska Drużyna Harcerska „Wschodzące Słońce”

im. W. Rutkiewicz

Początki działania drużyny sięgają 1994 r. Monika Kmiec reaktywowała drużynę działającą w 1958 r. Drużyna zawdzięcza imię wysiłkom jednego z drużynowych: Tomasza Osmańskiego.

**Wanda Rutkiewicz
to jedna z**

najwybitniejszych polskich himalaistek. Jako trzecia kobieta na świecie i pierwsza Europejka stanęła na Mount Everest, zaś jako pierwsza kobieta na świecie na szczycie K2. Co roku drużyna bierze udział w przeglądzie filmów alpinistycznych

im. Wandy Rutkiewicz. Drużyna była przez pewien okres drużyną żeńską. Obecnie jest z powrotem koedukacyjna.

Drużynowi drużyny to:

- pwd Monika Kmieć,
- pwd Tomasz Osmański
- pwd. Karolina Orzyłowska
- pwd Agata Sawicka
- dh Magdalena Sawicka
- sam. Agnieszka Hajduk
- pwd. Małgorzata Pilat

Drużyna ma obecnie 3 zastępy: „Stokrotki” (zastępowa - Klaudia Nowakowska), „Dzikie Koty” (zastępowy - Wojciech Pilat), „Wilki” (zastępowy: Mateusz Makowski). Drużyna działa przy SP nr 8 w Pruszkowie. Naszą drużynową jest obecna Komendantka Szczepu im. Ignacego Jana Paderewskiego, w którym działamy – pwd. Małgorzata Pilat. Przyboczną jej zaś och. Zuzanna Pilat. Wraz z zastępowymi stanowią Radę Drużyny.

*OPRACOWAŁA
PWD MAŁGORZATA PILAT*

1 Pruszkowska Drużyna Harcerska „Iskierki” im. Oskara Żawrockiego

Drużyna istnieje od 1986 r. Pierwszym Drużynowym był pwd. Marek Galas „Bąbel”.

Naszym patronem od 1992 roku jest Oskar Żawrocki (1901-1988). Należał on do jednych z bardziej aktywnych i zadłużonych dla polskości mieszkańców naszego miasta (był m.in. komendantem naszego Hufca i jego założycielem). Już w dzieciństwie w dalekim Humaniu włączył się do pracy na rzecz polskości zostając harcerzem, a następnie

drużynowym i komendantem miejscowego hufca harcerskiego. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości przyjechał do Pruszkowa, gdzie zorganizował ochotniczy pluton harcerski, a następnie jako jego dowódca brał udział w obronie Warszawy w 1920 roku. Później w szeregach Armii Polskiej walczył z bolszewikami.. Wiosną 1939 r. został mianowany komisarzem „wojennego” Pogotowia Harcerzy, które dały początek konspiracyjnemu harcerstwu tzw. Szarym Szeregom.

Kolejni drużynowi:

- HO Wioletta NAGRABA
- Hm Barbara NAGRABA HR
- Pwd Aleksandra SOCHAJ
- Dh Karolina KUC
- Dh Joanna ORNOCH-KONIECZNA
- Dh Karolina KUC

Kadra drużyny: drużynowa Karolina Kuc, przyboczny Aleksander Michałek

*(na górnym zdjęciu kadra drużyny
i komendantka Szczepu, a na dolnym
zdjęciu 3 PDH i 1 PDH na obozie
w 2011 r.)*

*OPRACOWAŁA
DH KAROLINA KUC*

D.3. Szczep 62 Pruszkowskich Drużyn Harcerskich i Zuchowych im. Batalionu Harcerskiego "Zośka"

Godło Szczepu

Szczep 62 PDHiZ „Zośka” (a właściwie załączek: drużyna harcerska - 62 PDH im. Jana Bytnara „Rudy” i gromada zuchowa 63 PDZ „Słoneczne Dzieci”), powstał w roku 1997 we wrześniu, przy Szkole Podstawowej nr 6 w **Pruszkowie**. Założycielem jest hm Krzysztof Żuławnik. W kwietniu 1999 roku powstała kolejna drużyna 64 PDH im. Aleksego

Dawidowskiego „Alek” założona przez phm. Iwonę Rosińską przy Szkole Podstawowej nr 11 w Pruszkowie. **Formalnie szczerp został powołany w maju 1999 roku.** W maju 2006 szczerp rozszerzył działalność o Otrębusy. Powstała kolejna gromada zuchowa - 62 PDZ „Księżycowe Skrzaty” założona przez samarytankę Magdalenę Żuławnik.

Od początku działalności drużyny szły w kierunku szaroszeregowym. Bohaterstwo, poświęcenie, braterstwo i co najważniejsze, umiłowanie Ojczyzny przez harcerzy Szarych Szeregów, stało się inspiracją do wyboru bohatera szczerpu i drużyn harcerskich. Pragniemy, by młodzi ludzie oddający życie i zdrowie za Polskę byli pamiętani, wspominani i by nie zagubili się w mrokach historii. Harcerze tamtych dni odchodzą. Chcemy, by młodzi ludzie, którzy coraz rzadziej mają okazję poznać osobiście harcerzy Szarych Szeregów, pielęgnowali wspomnienia i przekazywali je następnym pokoleniom harcerskim.

Nasi bohaterowie.

Godło Batalionu Harcerskiego „Zośka”

Batalion Harcerski „Zośka” - Bohater Szczepu.

Batalion, utworzony pod koniec sierpnia 1943, przyjął nazwę Zośka dla upamiętnienia postaci bohaterskiego dowódcy warszawskich Grup Szturmowych, Tadeusza Zawadzkiego "Zośki", poległego 20 sierpnia 1943 w akcji na posterunek graniczny w Sieczechach.

Batalion „Zośka” zajmował się dużym sabotażem a po wybuchu powstania Warszawskiego wstąpił się jako jeden z najlepszych oddziałów walczącej Warszawy. Kompania „Rudy” tegoż batalionu, dowodzona przez Andrzeja Romockiego "Morro", została uznana przez dowództwo AK za najlepszą spośród 40-tysięcznej załogi żołnierzy walczących w powstaniu warszawskim.

Aleksy Dawidowski „Alek”

Maciej Aleksy Dawidowski „Alek”, „Glizda”, „Kopernicki”, „Kozioróżec”

Posiadał wiele pozytywnych i budzących podziw cech; odpowiedzialność, bezpośredniość, rozważa i szczerość. Konsekwentny w działaniu.

„Janek”, „Krokodyl”

Człowiek wyjątkowy. Od początku okupacji zaangażowany w walkę z najeźdźcą. Oddany przyjaciel, żołnierz, harcerz.

„Rudy” i „Alek” zostali wybrani na patronów drużyn nieprzypadkowo. Ich życiorysy, mimo, że krótkie, obfitowały w

Jan Bytnar „Rudy”

Jan Bytnar „Rudy”, „Czarny”,

działania, które tak bliskie są harcerzom. Cechowało ich braterstwo, prawdziwa przyjaźń. Odwaga, zaangażowanie, bezinteresowność. Mieli te wszystkie cechy, które staramy się wpoić młodym pokoleniom. Ich niezwykła przyjaźń ukoronowana została najwyższym poświęceniem. Złożeniem życia na ołtarzu braterstwa i służby.

Plakietki Szczepu

Drużyny Szczepu

Szczep aktualnie działa w dwóch szkołach:

W Szkole Podstawowej nr 6 w Pruszkowie:

- ✚ 62 Pruszkowska Drużyna Harcerska im. Jana Bytnara ps. „Rudy”

Drużynowi:

- ✓ Hm. Krzysztof Żuławnik: 1997 roku do chwili obecnej

- ✚ 62 Pruszkowska Drużyna Zuchowa „Słoneczne Dzieci”

Drużynowi:

- ✓ Phm. Dorota Żuławnik: 1997 – 1999
- ✓ H.O. Anna Maria Gorzkowska: 1999 – 2008

- ✓ Hm. Krzysztof Żuławnik: 2008 – 2009
- ✓ Wyw. Mariusz Bigos: 2009 – 2011
- ✓ Ćwik Jan Kozłowski: 2011 – do chwili obecnej

W Zespole Szkół w Otrębusach:

Drużynowi:

- ✠ 62 Pruszkowska Drużyna Harcerska im Aleksego Dawidowskiego ps. „Alek”

- ✓ Phm Iwona Rosińska: 1998 – 2004
- ✓ Sam. Olga Pawłowska: 2004 – 2007
- ✓ Ćwik Przemysław Żmudzin – 2007 do chwili obecnej

- ✠ 62 Pruszkowska Drużyna Zuchowa „Księżycowe Skrzaty”

Drużynowi:

- ✓ Sam. Magdalena Żuławnik: 2007 – 2011
- ✓ Ćwik Bartosz Miszczuk – 2011 – do chwili obecnej

Aktualny stan kadry szczepu:

Komenda Szczepu

Komendant Szczepu – hm. Krzysztof Żuławnik

Zastępca komendanta szczeput – phm. Dorota Kuszczuk

Zastępca komendanta szczeput – dh. Lucyna Sobolewska

Kwatermistrz Szczepu – sam. Magdalena Żuławnik

Drużynowi

Hm. Krzysztof Żuławnik – drużynowy 62 PDH „Rudy”

Ćwik Przemysław Żmudzin – drużynowy 62 PDH „Alek”

Ćwik Bartosz Miszczuk – drużynowy 62 PDZ „Księżycowe Skrzaty”

Ćwik Jan Kozłowski – drużynowy 62 PDZ

„Słoneczne Dzieci”

Przyboczni

Trop. Agnieszka Czajkowska – 62 PDH „Alek”

Trop. Joanna Reperowska – 62 PDH „Alek”

Trop. Kaja Szewczyk – 62 PDH „Alek”

Trop. Adrianna Sobolewska – 62 PDH „Rudy”

Wyw. Maciej Jeszke – 62 PDH „Rudy”

Trop. Agata Wojciechowska – 62 PDZ

„Księżycowe Skrzaty”

Trop. Izabela Magnuszewska – 62 PDZ

„Księżycowe Skrzaty”

Trop. Katarzyna Żyła – 62 PDZ „Słoneczne Dzieci”

Zastępy i zastępowi

62 PDH „Rudy”

„Buki” – zastępowia och. Alicja Broma

„Parasol” – zastępowia och. Julia Sobolewska

„Pomarańczarnia” – mł. Wojciech Miks

62 PDH „Alek”

„Irka” – zastępowia hbs. Kaja Wójcik

„Agat” – zastępowia och. Izabela Zaręba

„Zawiszacy” – zastępowy hbs. Michał Błaszczewicz

Zapraszamy na stronę internetową Szczepu: www.62pdhiz.harc.pl

OPRACOWAŁ
HM KRZYSZTOF ŻULAWNIK

D.4. Szczep Harcerskich Drużyn Sokolich im. gen. B.Wieniawy-Długoszowskiego

Szczep został powołany 7 maja 2008 roku rozkazem Komendanta Hufca phm Michała Landowskiego L.5/2008. Środowisko liczy ok. 115 osób.

Bohaterem Szczepu jest gen. Bolesław Wieniawa-Długoszowski (1881 – 1942),

osobisty adiutant Marszałka Józefa Piłsudskiego, poeta, lekarz medycyny, dziennikarz, a przede wszystkim człowiek słynący z poczucia humoru i honoru. Z jego życia pozostało wiele humorystycznych anegdot i powiedzeń. Wiedział, kiedy być radosnym i czerpać radość życia, a kiedy poważnie służyć Ojczyźnie. Dla nas – harcerzy jest postacią żywą, ponieważ możemy czerpać z jego postawy to, co dobre, możemy się też uczyć na Jego błędach. Był

także ambasadorem RP w Rzymie oraz z-cą Prezydenta RP (przez 1 dzień).

NAZWA SZCZEPU JAK I WSZYSTKICH JEDNOSTEK ma swoje źródło w **Towarzystwie Gimnastycznym „Sokół”**, które oprócz promowania tężyzny fizycznej walczyło z okupantem. Razem z organizacją „Eleusis” i „Zarzewie” było załącznikiem polskiego skautingu. Ponadto PTG „Sokół” działało czynnie w Pruszkowie. Siedzibę swoją miało w Pałacyku „Sokoła”, przy ul. Kościuszki 41 (taki numer nosi najstarsza drużyna w Szczepie). Działanie „Sokoła” jest dla nas ważne, ponieważ wspierając pracę **Pruszkowskiego Towarzystwa Kulturalno-Naukowego** chcemy poznawać i kultywować kulturę oraz historie naszej małej Ojczyzny, jaką jest Pruszków.

Święto Szczepu – 06.06.2009

Jednostki w konkretnym pionie wiekowym mają taką samą liczbę drużyny. W drużynach zuchowych, harcerskich i jednej wielopoziomowej (harcerze starsi i wędrownicy) zachowany jest system rosnących liczb. Członkowie szczepu podczas przechodzenia do pionu metodycznego starszego wiekiem działają na wyższym poziomie

Harcerze Szczepu na Monte Cassino – 2011 r.

swojej harcerskiej przygody. Natomiast przyrostek nazwy „Macierz” świadczy o tym, że spośród dwóch drużyn ze swojego pionu metodycznego to one powstały pierwsze. Słowo Macierz było często używane w Towarzystwie Gimnastycznym Sokół, gdy mówiono o głównej siedzibie m.in. we Lwowie.

W Szczepie ciąg wychowawczy jest bardzo dobrze zachowany, podobne nazwy są wprowadzone m.in. w celu zachowania spójności i ciągłości. Wszystkie jednostki w Szczepie są koedukacyjne.

Nasze bordowe barwy nawiązują w przybliżeniu do amarantowego tła sztandarów Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. Dlatego więc nosimy bordowe chusty, pagony, berety, a także czarne spodnie/spódnice/spodenki oraz czarne getry z bordowymi wywijkami. Nosimy robione przez nas **brzozowe pierścienie**.

Szczep kontynuuje projekt edukacyjny „**ślady polskości w krajach euro-amerykańskich**”, który został zapoczątkowany przez 41 PDH Sokół. W ramach projektu odwiedziliśmy: Wilno (2007), Lwów (2007), Szwecja (2008), Francja-Paryż (2009), Włochy – Watykan - Wenecja, Rzym (2011). Jest to naszym dużym osiągnięciem. Do innych osiągnięć można zaliczyć wysoką jakość umundurowania, spójność i jedność **Harczerze Szczepu na Monte Cassino - 2011**

Szczepu, wysoką liczbę członków oraz uczestnictwo w zlotach ZHP: „Kielce 2007”, „Kraków 2010”.

KAŻDE JEDNOSTKI w Szczepie kończą zbiórkę (oprócz tradycyjnego „CZUWAJ” okrzykiem Szczepu – „**Sokoliki/Sokolęta/Sokoły – dążą wzwyż!**” (łac. alta petunt)

Pieśń naszego szczepu: „**TAKI KRAJ**”, autorstwa Jana Pietrzaka (pisemna zgoda Autora)

Od początku istnienia Szczepu **pwd. Monika Pawelczyńska-Ślusarczyk HO** pełni funkcję P.O. Komendanta Szczepu.

JEDNOSTKI DZIAŁAJĄCE W SZCZEPIE:

1. 39 GROMADA ZUCHOWA „SOKOLIKI” przy Szkole Podstawowej nr 1 w Pruszkowie

Gromada powstała we wrześniu 2008 roku.

Zrzeszamy dzieci z klas 1-3.

Założycielem drużyny jest pierwsza drużynowa p.wd. Monika Pawełczyńska-Ślusarczyk wraz z ówczesnymi przybocznymi (ćwik Artur Pawełczyński i druh Artur Pawełczyński).

Obecni przyboczni: dh Klaudia Sadowska,
dh Dominik Leleniak

2. 39 GROMADA ZUCHOWA

„SOKOLIKI-MACIERZ”

przy Szkole Podstawowej nr 2 w Pruszkowie

Gromada powstała w październiku 2007 roku.
Zrzeszamy dzieci z klas 1-3.

Założycielem i pierwszą drużynową jest aktualna drużynowa: phm Beata Pawełczyńska. Do założycieli można także zaliczyć ówczesną kadrę 41 PDH Sokół i przyszłego szczepu, który powstał niecały rok od założenia Gromady.

Obecne przyboczne: pion. Dominika Hess, dh Kinga Mączyńska.

INFORMACJE WSPÓLNE DLA DWÓCH GROMAD:

Uważamy, że każdy zuch powinien być radosny i umieć się bawić z innymi, dlatego też piosenką naszej Gromady jest piosenka Czerwonych Gitar pt. „Nie zadzieraj Nosa”.

A oto przysięga wewnętrzna naszych Gromad:

*„Sokolikiem zostać chcę,
Sokolikiem będę wnet
Gdy rozpadnie się skorupka,
zobaczycie koniec dziubka,
Dziubek został wystawiony,
do mundurka przytulony
Będę uczył się zabawy
będę bliźnim pomoc nieść
dla rodziców, szkoły, bliźnich
dobrem zawsze służyć chcę”*

3. 40 PRUSZKOWSKA DRUŻYNA HARCERSKA „SOKOLETA” przy Szkole Podstawowej nr 1 w Pruszkowie

Drużyna powstała w 6 września 2008 roku. Zrzeszamy dzieci z klas 4-6.

Założycielem i obecną drużynową jest **pwd. Daria**

Madeja sam. Do założycieli można także zaliczyć ówczesną przyboczną sam. Martynę Bartczak, kadrę 41 PDH Sokół oraz kadrę Szczepu.

Obecni przyboczni: dh Michał Białoszewski, dh Andrzej Więckowski.

W naszej drużynie harcerze składają wewnętrzną przysięgę, jako uroczyste przyjęcie do drużyny, zdobywają zabudowane pagony (za aktywne uczestnictwo i postawę) oraz lilijkę (jest to swoista próba harcerza, polegająca na zdobyciu wiedzy i wykonywaniu zadań). Piosenką naszej drużyny jest „Ballada rajdowa”.

Zastępy:

- zastęp żeński „Sanitariuszki” – zastępowa: dh Alicja Kobierska
- zastęp męski „Waleczne Sokoleta” – zastępowy: dh Piotr Kończal

Osiągnięcia drużyny: zajęcie 3 miejsca na Ogólnopolskim Zlocie środowisk związanych z ideą szarych Szeregów, 3 miejsce na Festiwalu „Szekla” w 2010 itp.

4. 40 PRUSZKOWSKA DRUŻYNA HARCERSKA „SOKOLETA-MACIERZ” przy Szkole Podstawowej nr 2 w Pruszkowie

Drużyna powstała w 18 października 2007 roku.
Zrzeszamy dzieci z klas 4-6.

Założycielem i obecnym drużynowym jest pwd. Michał Ślusarczyk ćwik. Do założycieli można także zaliczyć ówczesnego i obecnego przybocznego ćwika Piotra Tomaszewskiego, ówczesną kadrę 41 PDH Sokół oraz przyszłą kadrę Szczepu, powstałego niecały rok po założeniu Drużyny.

Obecni przyboczni: ćwik Piotr Tomaszewski, sam. Martyna Bartczak, dh Przemysław Tober.

W naszej drużynie harcerze składają wewnętrzną przysięgę, jako uroczyste przyjęcie do drużyny, zdobywają zabudowane pagony (za aktywne uczestnictwo i postawę) oraz lilijkę (jest to swoista próba harcerza, polegająca na zdobyciu wiedzy i wykonywaniu zadań). Piosenka naszej drużyny nosi tytuł: „Harcerska dola” (nie umiemy jej zbyt dobrze, ale mamy nadzieję, że szybko to nadrobimy).

Zastępy:

- zastęp żeński „Ogniste Sokolice” – zastępowa: dh Kamila Pławińska
(zastęp niedługo będzie podzielony na dwa ze względu na za dużą liczbę osób)
- zastęp męski „Wilki” – zastępowy: dh Tomasz Chałupka
- zastęp „Bordowe Berety” – zastępowy: dh Przemysław Bort

Osiągnięcia drużyny: II miejsce w rywalizacji „Drużyna roku 2007/2008” Hufca ZHP Pruszków, 3 miejsce w konkursie „Święto Flagi 2011”, wyróżnienie podczas Rajdu szlakiem Naszej Historii 2008.

A OTO PRZYSIĘGA WEWNĘTRZNA NASZYCH DRUŻYN:

Wobec harcerek, harcerzy i wszystkich tu zgromadzonych ślubuję uroczyście:

*Sokolęciem będąc młodym,
pewnym krokiem kroczyć chcę,
by dokonać rzeczy wielkich
do mądrości dotrzeć wrót.*

*Zrobić przejście do miłości,
pomoc bliźnim chętnie nieść,
mundur swój szacunkiem darzyć,
dla Sokolów wzorem być.*

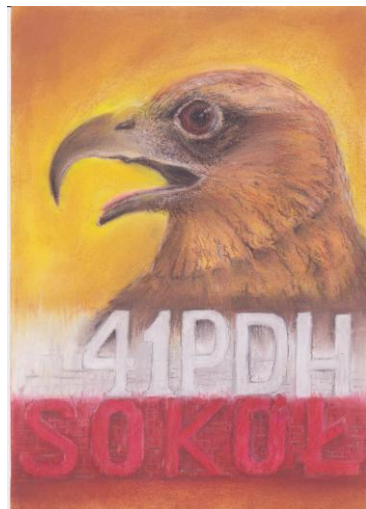
*Zaradnością i humorem
zrobić wielkie lanie Im.*

*Żeby chcieli nas przyjmować
na następców nas wychować.*

5. 41 PRUSZKOWSKA DRUŻYNA HARCERSKA „SOKÓŁ”

Drużyna powstała w 06 lutego 2006 roku.
Zrzeszamy młodzież z gimnazjum, liceum i wyżej.

Założycielem i obecną drużynową jest pwd. Monika Pawełczyńska-Ślusarczyk H.O.. Do założycieli można także zaliczyć ówczesnych przybocznych: dh Michała Ślusarczyka, dh Katarzynę Demale (zdjęcie powyżej). Tworzenie drużyny wspomagały także dh Irena Horban, dh Beata Pawełczyńska (opiekunki drużyny) i inni.

Obecni przyboczni: ćwik Piotr Tomaszewski, pion. Ada Kuczyńska (na zdjęciu kadra drużyny, jak zawsze zaprzyjaźniona i radosna: od lewej dh Ada, dh Piotr, dh Monika).

Honorowi Członkowie Drużyny: dh Irena Horban, dh Andrzej Kurc, dh Agnieszka Jachowicz, dh Jakub Korycki

Piosenka naszej drużyny nosi tytuł: „Wspomnienie bumeranga”.

Zastępy:

- żeński zastęp starszo harcerski „Partyzantki” – zastępowa: dh Agnieszka Mazurek
- męski zastęp starszo harcerski „Błysk” – zastępowy: dh Marcin Zagrajek
- nowopowstały żeński zastęp starszo harcerski – zastępowa: dh Aleksandra Kowalska
- koedukacyjny zastęp wędrowniczy „Brzoza” – zastępowa: sam. Martyna Bartczak

Osiągnięcia drużyny:

- tytuł „Drużyna Roku 2006/2007”, „Drużyna Roku 2007/2008” w Hufcu Pruszków
- drużynowa otrzymała list pochwalny od Naczelnika ZHP hm. Małgorzaty Sinicy w roku 2010 za całokształt pracy w drużynie
- wspieranie działań

Pruszkowskiego

Towarzystwa Kulturalno-

Naukowego oraz

Światowego Związku

Żołnierzy AK

jesteśmy najliczniejszą

drużyną w hufcu

(obecnie 42 osoby z

kadra)

reprezentowanie Hufca Pruszków na Ogólnopolskich Rajdach itd.

- uczestnictwo w kominku z prezydentem RP Bronisławem Komorowskim w ramach wyróżnienia drużyny przez Chorągiew Stołeczną; uczestnictwo w konferencji Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego i uroczystości przekazania Testamentu Polskiego Państwa Podziemnego wraz z innymi drużynami z Hufca

- uczestnictwo w przekazaniu Betlejemskiego Światła Pokoju i wraz z władzami GK reprezentowanie Związku Harcerstwa Polskiego (u Prezydenta RP, Premiera, Marszałka Sejmu, MEN, w Radiu itp.)

- wraz z władzami ZHP złożenie wieńców w imieniu Związku przy Grobie Nieznanego Żołnierza w Warszawie podczas Zlotu środowisk związanych z ideą Szarych Szeregów w

2009

- pełnienie funkcji „drużyny kadrowej” w szczepie, który liczy aż 125-osobowego Szczepu.

- zgoda GK ZHP na nietypowe umundurowanie (czarne spódnice, peleryny sokole)

- **jesteśmy pomysłodawcami i pierwszymi inicjatorami**

aktualnie ogólnie hufcowej i ogólnie pruszkowskiej Akcji Charytatywnej „Zostań św. Mikołajem”

OTO PRZYSIĘGA WEWNĘTRZNA NASZEJ DRUŻYNY:

Wobec harcerek, harcerzy i wszystkich tu zgromadzonych ślubuję uroczyście:

Kierować się w życiu poczuciem humoru i honoru.

Wzorem dh Wojkowskiego Mieć szacunek do munduru

i Prawa Harcerskiego.

Jak sokół nawet w największej burzy starać się dostrzec tych, którzy potrzebują pomocy.

A jeżeli nie będę wiedzieć, jak się kiedyś zachować,

na wszelki wypadek zachowam się przyzwoicie.

Każdy dzień będę przyrządzać oddzielnie,

biorąc po jednej części pracy i 2 części wesołości

i humoru.

Dodam do tego 3 kąpiaste łyżki optymizmu, łyżkę tolerancji, ziarnko ironii i szczyptę taktu.

Następnie masę tę poleję obficie miłością.

Gotowe danie ozdobię bukiecikami drobnych uprzejmości i będę podawać je codziennie z pogodą ducha"

OPRACOWAŁA:
PWD MONIKA PAWEŁCZYŃSKA-ŚLUSARCZYK H.O.
(+ PWD DARIA MADEJA – 40 PDH SOKOLETA)

D.5. 8 PDH „KNIEJA”

Pierwsza zbiórka odbyła się **28 kwietnia 2008 roku**.

NASZA SYMBOLIKA: knieja to rodzaj lasu – głębokiego, pełnego tajemnic, ale i żywego, z wieloma gatunkami fauny i flory.

Las jest zielony, stąd podstawowym kolorem drużyny jest zieleń. Dodatkowe elementy granatowe, to nawiązanie do barw Korpusu Ochrony Pogranicza – zielono-granatowych. Drużyna pracuje ze specjalnością Harcerskiej Służby Granicznej, stąd taki dobór kolorystyczny.

Każdy członek drużyny to indywidualność, mająca swoje wady i zalety, słabe i mocne strony, tajemnice, przeżycia. Jesteśmy wielością, ale potrafimy się skupić w jednej drużynie.

PATRON DRUŻYNY: Otwarta kampania bohater:

Podpułkownik Antoni Żurowski ps. "Papież", "Andrzej", "Bober", "Blacharski" (ur. 13 czerwca 1898 w Ilży, zm. 29 lipca 1988 w Pruszkowie).

Walczył m.in. w wojnie polsko-ukraińskiej i polsko-bolszewickiej, ranny w obronie Warszawy w sierpniu 1920. We wrześniu 1939 dowodził Batalionem KOP "Bereźne". Po przegrupowaniu walczył w składzie Grupy KOP gen. Wilhelma Orlik-Rückemanna. Brał udział w wielu potyczkach i bitwach m.in. pod Bereźnem, pod Wytycznem

i w bitwie pod Kockiem w składzie SGO "Polesie".

Od 2 lutego 1943 r. komendant Obwodu VI Praga. W czasie Powstania Warszawskiego 1944 był dowódcą walk na Pradze. Po krótkich, lecz krwawych i niezwykle intensywnych walkach zarządza 6 sierpnia w porozumieniu z KG AK ponowne przejście swoich oddziałów do działań konspiracyjnych.

Aresztowany w listopadzie 1944, w roku 1945 dwukrotnie skazany na karę śmierci, zamienioną ostatecznie na dziesięć lat więzienia. 26 lipca 1945 zostaje odbity w czasie transportu wraz z dużą grupą przewożonych oficerów i żołnierzy AK.

Do października 1956 ukrywał się pod fałszywymi nazwiskami. W 1958 wyrok uchylono. Odznaczony m.in. Krzyżem Virtuti Militari, Krzyżem Niepodległości. Został pochowany na cmentarzu w Brwinowie.

Założycielką i dotychczasową drużynową pozostaje:

pwd. Agnieszka Fietkiewicz HO

Przyboczny: vacat

Kwatermistrz: pwd. Albert Zapalski HO

Zastępy:

Zastęp „Wizna” (męski) i Zastęp „Sarny” (żeński)

Nazwy zastępów nawiązują do wydarzeń związanych z KOP.

Wizna to miejscowość, gdzie oddziały KOP pod

dowództwem kpt. Władysława Raginisa starły się z armią gen. Heinza Guderiana.

Miejscowość zwana jest „**Polskimi Termopilami**” ze względu na dysproporcje pomiędzy polską a niemiecką armią (polskie siły liczyły 720 osób, niemieckie – 42 tys). O bitwie pod Wizną traktuje utwór szwedzkiego zespołu Sabaton „40:1”.

Sarny – także miejscowość związana z KOP (obecnie na Ukrainie). Od jej nazwy nazwano Pułk KOP stacjonujący w tej okolicy, dowództwo pułku miało swoją siedzibę właśnie w Sarnach. Wchodził w skład Brygady KOP „Polesie”. Jego oficerami byli m.in. kapitan Władysław Raginis i major Antoni Żurowski

Obóz 2010 – wraz z 125 WDW SDRI „GROM” i 252 WDH „Burza”

Nasze osiągnięcia: drużyna od założenia działa przy świetlicy Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Pruszkowie. W czasie swojej działalności wspomogła wychowawczo podopiecznych świetlicy. W aktualnym składzie

z pierwszego naboru pozostały 4 osoby. Współpracuje z innymi drużynami HSG w Chorągwi Stołecznej: 125 WDW HSG SDRI „Grom” im ppłk. Jacka Bartosiaka i 252 WDH „Burza” im. mjr. Jana „Piwnika” Ponurego” oraz z Komendą Główną Strażą Graniczną. Wędrownicy regularnie biorą udział w zabezpieczaniu porządkowym imprez harcerskich i nie tylko:

- koncert charytatywny Czacki Second Stage 2010
- koncert Orkiestry Reprezentacyjnej Straży Granicznej 2010
- Jubileuszowy Złot w Krakowie 2010
- Orszak Trzech Króli 2011
- Złot Chorągwi Stołecznej 2011

Drużyna co roku zanosí Betlejemske Światło Pokoju Komendantowi Głównemu Straży Granicznej (2008, 2009, 2010).

OPRACOWAŁA

PWD AGNIESZKA FIETKIEWICZ H.O.

D.6. 13 MDH im. Orłąt Lwowskich „ORLETA”

Rok założenia: 1989

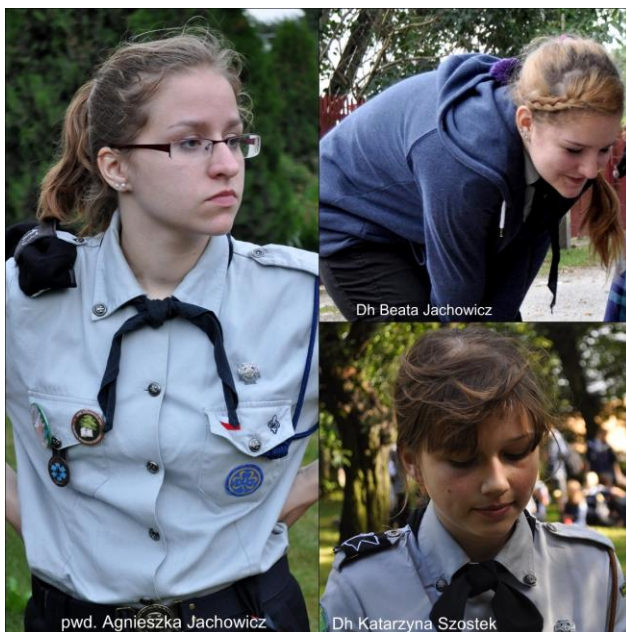
Dlaczego 13? Krąży legenda, że założycielka naszej Drużyny wpadła na pomysł założenia 13tki, właśnie 13 maja 1989. Tego dnia co roku obchodzimy urodziny drużyny. Nazwa Drużyny – „Orlęta” – nawiązuje zaś do naszego patrona.

Patronem Drużyny są Orłęta Lwowskie, obrońcy Polskiego Lwowa z lat 1918-1920. Mianem Orłąt Lwowskich określa się mieszkańców Lwowa, którzy, gdy zabrakło w Lwowie polskich oddziałów, sami stanęli w obronie swojego miasta. Byli to chłopcy i dziewczęta, studenci i uczniowie, robotnicy i urzędnicy. Było wśród nich wielu młodych ludzi, najmłodszy miał 9 lat. 13-letni Antoni Petrykiewicz został najmłodszym w historii kawalerem Orderu Virtuti Militari. Obok zdjęcie z Cmentarza Orłąt Lwowskich, gdzie już niedługo pojedziemy.

13tka narodziła się w głowie Dh Bożeny Grobelnej (drużynowa w latach 1989-1990) 13 maja 1989 roku, tuż przed wyjazdem na obóz harcerski. Od tamtej pory Drużynowych było wielu, Ci o których wiemy to:

- dh Piotr Ochman(1990-1993),
- dh Anna Ziółek(1992-1993),
- dh Ewa Świącicka(...-2001) ,
- dh Katarzyna Kowalczyk(2001-2002),
- dh Paweł Fijałkowski (2004-2006)
- i dh Jerzy Szałapak(2006-2008).

Obecną drużynową jest pwd Agnieszka „Gusia” Jachowicz.

Aktualną kadre 13tki stanowi dh Gusia (która od paru lat prowadzi drużynę samodzielnie) oraz dwie świeżo upieczone przyboczne – dh Beata Jachowicz i Katarzyna Szostek.

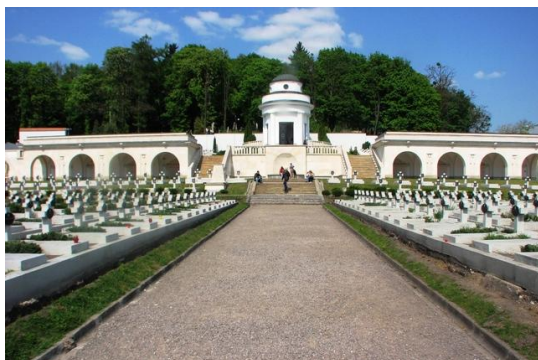
Drużyna znana jest ze śpiewania, zabaw i przyjacielskiej atmosfery, którą wprowadza wszędzie, gdzie się znajduje. ☺

Aktualna witryna drużyny to: www.13mdh.org.pl

Od zawsze pracujemy przy ZS w Michałowicach.

Drużyna aktualnie i od pewnego czasu jest drużyną wielopoziomową.

Do osiągnięć drużyny można przypisać m.in. zorganizowanie V Festiwalu Piosenki Harcerskiej i Turystycznej, który zdecydowaliśmy się zorganizować z okazji naszych 20 urodzin w 2009 roku.

Posiadamy także ciekawą obrzędowość, np. tradycyjnie nazwy zastępów są powiązane z ptakami, aktualnie mamy zastępy: Wesole Pingwiny, Kolorowe Kolibry i Mężne Bociany. Naszym znakiem rozpoznawczym są wełniane bąbelki na tylnej końcówce chusty, które są oznaczeniem przynależności do danego zastępu. Każdy harcerz i harcerka mają bąbelkę w kolorze swojego zastępu, zaś kadra ma wielokolorowe. ☺

Podsumowując – 13 MDH, to śpiew, zabawa, braterstwo i tradycja.

OPRACOWAŁA
PWD AGNIESZKA JACHOWICZ

D.7. 14 MDH im. Stefana Czarnieckiego (najdłużej działająca drużyna w Hufcu)

W ostatnich dniach lipca 1919 roku z grupy liczącej około 30 chłopców została uformowana 1 Pruszkowska Drużyna Harcerska, której pierwszym drużynowym został 17 letni wówczas Stanisław Ciszewski. Pierwszym patronem drużyny został Romuald Traugutt:

„zbiórka drużyny odbywała się tuż przed 55 rocznicą stracenia [...] ostatniego przywódcy powstania Styczniowego. Pamięć o tym była żywa w społeczeństwie, a zwłaszcza wśród patriotycznej młodzieży”.

Drużyna składała się z uczniów szkół ze wszystkich dzielnic Pruszkowa, przez co stała się ogólno-miejską drużyną harcerską i pod tym względem charakter drużyny jest niezmienny aż po dziś. Pierwsze zbiórki odbywały się przy ulicy Kościelnej, w domu mamy pierwszego drużynowego (POWYŻEJ ZDJĘCIE OBECNEGO PATRONA DRUŻYNY STEFANA CZARNIECKIEGO).

Pierwszy raz kryzys dopadł przyszlą 14stkę w połowie 1923 roku. Wtedy to z funkcji drużynowego ustąpił Stanisław Ciszewski a szeregi drużyny opuściła większość starszych harcerzy, którzy udali się na studia.

Nad losem drużyny pochylił się osobiście Aleksander Kamiński, który ożywił drużynę znajdując dla niej między innymi nową harcówkę. Nowym drużynowym został Jerzy Anczykowski, który w przeciągu miesiąca pozyskał 40 nowych harcerzy. Rok później drużyna pojechała na obóz harcerski, gdzie wraz z innymi drużynami z Pruszkowa wygrała turniej siatkówki a nagrodę harcerzom wręczył sam Marszałek Józef Piłsudski. W 1925 drużyna otrzymuje własny sztandar. Wkrótce w drużynie została uformowana orkiestra dęta.

W 1928 zlikwidowano w Pruszkowie Zakłady Wychowawcze. Był to silny cios dla harcerstwa. W 1929 roku drużyna brała udział w II Zlocie Narodowym Harcerzy w Poznaniu, gdzie dała popis pionierki harcerskiej.

W 1930 roku, kiedy Chorągiew Mazowiecka wprowadziła nową numerację drużyn 1 Pruszkowska Drużyna Harcerska została przemianowana w 14 Mazowiecką Drużynę Harcerską. Numeracja świadczyła o kolejności powstawania drużyn w Chorągwi.

Początek lat 30-tych to rozkwit 14-stki. Organizowała obozy dla siebie i innych drużyn, współtworzyła nowe drużyny, była motorem napędowym hufca. W 1934 roku na obozie w Murzasichle drużyna pomagała przy powodzi jaka nawiedziła okolicę. Od tamtej chwili na rogatywkach można zauważyć otoki obszyte muszelkami.

W 1935 drużyna uczestniczyła w Zlocie Harcerstwa w Spale. W 1936 roku drużyna odbyła pamiętny obóz na Huculszczynie, co skutkowało początkiem noszenia przez drużynę „krajek huculskich”, które do dziś mają prawo nosić instruktorzy 14-

stki (w odróżnieniu od pozostałych harcerzy, którzy noszą czarne chusty).

W 1939 roku Szczep 14 Mazowieckiej Drużyny Harcerskiej liczył ponad 100 harcerzy w trzech drużynach.

Dalszy rozkwit drużyny, harcerstwa i państwa polskiego przerwała agresja III Rzeszy. Harcerze hufca Pruszków powołali Służbę Pogotowia Harcerskiego a po 7 września udali się do Warszawy aby bronić stolicy. **Już 25 września w obronie Fortu Czerniakowskiego ginie drużynowy 14stki Piotr Szepe.** W październiku harcerze dawnej 14-stki zbierają się w parku „Sokoła” w Pruszkowie i tworzą tajną drużynę harcerską, która przyjmuje kryptonim „Zielony Dąb”. Pierwszym zadaniem drużyny jest sprowadzenie zwłok zmarłego drużynowego.

Wkrótce drużyna się organizuje na wzór

przyjętych standardów przez Szare Szeregi stanowiąc jednocześnie ich część. **Z drużyny „Zielony Dąb” powstaje wkrótce „Rój” – Hufiec „Szarych Szeregów Zielony Dąb”**

Komendantem zostaje drużynowy 14 MDH, kawaler orderu Virtutti Militari – Stefan „Jaroń” Kowalski. Rozpoczął się trudny okres w historii harcerstwa i jeden z najtrudniejszych w dziejach narodu...

14-stka wznowiła działalność po wojnie i ponownie bardzo prężnie działała. W kwietniu 1946 reprezentowała Hufiec na I Ogólnopolskim Zlocie harcerstwa. 21 września 1948 roku drużynowym 14MDH ponownie zostaje Stefan „Jaroń” Kowalski. **W połowie lat 50tych ze względu na ustrój polityczny drużyna zawiesza działalność.** Wprawdzie niedługo potem zostaje reaktywowana, ale nowa 14stka działa krótko. Z lat 60-tych i 70-tych właściwie nie uchowały się żadne wzmianki. W latach 80-tych i na początku 90-tych 14-stka współtworzyła Szcep Drużyn Harcerskich i Zuchowych Organizacji Narodów Zjednoczonych. Drużyna miała swój epizod na początku lat 90-tych również z ZHR kiedy drużynowym był Wojciech Popławski wówczas to drużyna z zachowaniem stopni w całości **najpierw przeszła w szeregi ZHR a po roku rozczarowana wróciła do ZHP.** Od połowy lat 90-tych 14 MDH działała przy szczepie im. I. Paderwskiego w szkole podstawowej nr 8. W latach 1997-1999 pozostawał aktywny tylko jeden zastęp harcerzy, który wyjeżdżał na obozy stacjonarne wraz z drużynami żeglarskimi z Hufca. Od lutego 1999 roku 14 MDH im. S. Czarnieckiego zaczyna prowadzić Filip Osmański, który z 2 pozostałymi harcerzami i 3 chłopcami z parafii ze Żbikowa reaktywuje powoli drużynę. W 2000 r. drużyna liczy już 18 osób a rok później ponad 30. W 2001 roku nawiązuje kontakt z seniorami z 14 MDH i próbuje nawiązywać do historii i tradycji drużyny. Przez kolejnych kilka lat drużyna liczy blisko 50 chłopców. Organizuje obozy i zimowiska. Uczestniczy w wielu akcjach, rajdach, biwakach i Świątach. Jest aktywna na forum Hufca. W 2003 roku przybocznik drużyny Michał Landowski zostaje komendantem Hufca, a z-cą Przemysław Osmański. Zbiórki odbywają się w dwóch grupach wiekowych. W 2005 roku drużynę przejmuje dh. Łukasz Hajduk. Drużyna od 2006 roku pozostaje bezpośrednio pod Hufcem.

W 2009 roku następuje kolejna zmiana na funkcji drużynowego, którym zostaje **Sebastian Goliszewski**. Przybocznym jest dh Krzysztof Sawicki.

*OPRACOWAŁ
HM FILIP OŚMAŃSKI
PWD ŁUKASZ HAJDUK*

D.8. 12 PHDŹ „TAJFUN”

Drużyna powstała z inicjatywy członków 121 Pruszkowskiej Harcerskiej Drużyny Żeglarzy „Horn” (Anny Duczmańskiej, Aleksandry Brzozowskiej, Sylwii Mikulskiej, Łukasza Rytla). Cała przygoda rozpoczęła się 16 września 2010 roku.

Nazwa TAJFUN oznacza tropikalny wiatr, który ma ogromną siłę. Poza tym w naszej nazwie występuje słowo „FUN” co oznacza dobrą zabawę, której nigdy nie zabraknie.

Działamy przy Szkole Podstawowej nr 9 im. Marii Skłodowskiej-Curie. Dzięki zaangażowaniu i ciężkiej pracy kadry i harcerzy, drużyna już pierwszego roku jej działania wyjechała na dwa biwaki i przeżyła swój pierwszy obóz. Drużynową jest sam. Anna Duczmańska. Przybocznymi są sam. Aleksandra Brzozowska i sam. Sylwia Mikulska.

*OPRACOWAŁA
DH ANNA DUCZMAŃSKA*

D.9. 29MDH „TWIERDZA”

ROK ZAŁOŻENIA: 1922 rok

Nazwa drużyny ma symbolizować dążenie do obrony tradycji oraz podstawowych wartości i idei leżących u podstaw ruchu harcerskiego. Symbolika nazwy wynika z tego, że dobra „Twierdza” powinna więc posiadać: solidne fundamenty, którymi są podstawowe zasady i wartości, do których przestrzegania zobowiązujemy się dążyć, wytrzymałe mury, które tworzy nasza przyjaźń i które sprawiają, że wewnątrz twierdzy czujemy się dobrze i bezpiecznie, a na zewnątrz postrzegani

jesteśmy jako jedność. Wysokie baszty sprawiają, że nasza twierdza będzie postrzegana przez wszystkich jako solidna i potężna, a mieszkańcy twierdzy i jej obrońcy swoim życiem pokazują, że cały czas dążą wzwyż w swoim rozwoju duchowym, intelektualnym

i fizycznym. Brama z fosą symbolizuje, że jesteśmy otwarci na cały świat, na lokalną społeczność wśród której mieszkamy, że i my nie musimy wyłącznie tylko bronić swej twierdzy, ale możemy także wyjść na zewnątrz do świata i udzielić swojej pomocy potrzebującym, nawet jeśli o pomoc nie wołają.

Kolorem drużyny jest kolor niebieski, który oznacza lojalność wobec przyjaciół, dbałość o tradycję, umiejętność opanowania emocji. Symbolizuje także niebo i przypomina o konieczności nieustannego dążenia wzwyż.

W okresie przedwojennym i powojennym, do czasu zawieszenia jej funkcjonowania, patronem drużyny był gen. Tadeusz Kościuszko. Obecnie, po wznowieniu działalności drużyna nie posiada jeszcze patrona.

Drużyna powstała i funkcjonuje w Brwinowie (obok najstarsze zdjęcie drużyny z 1925 roku). Pierwszym, drużynowym 29 Mazowieckiej Drużyny Harcerskiej był Ksawery Osiecki, natomiast opiekunem Wacław Moczydłowski. Ksawery Osiecki pełnił swoją służbę od roku 1922 do 1930. Kolejnymi drużynowymi 29 MDH byli Tadeusz Bratkowski (1930 – 1932), Manswet Śmigieński (1932 – 1936) i Tadeusz Gliński (1936 – 1939).

W ramach 29. MDH przed wojną funkcjonowały również dwie gromady zuchowe: Muchomory Czerwone (wodzem był dh Stefan Janczyk) i Muchomory Niebieskie (wodzem był Zygmunt Mendzulski).

Po wkroczeniu Niemców do Polski 29 MDH zawiesiła swoją działalność. Większość harcerzy przeszła do podziemia, wstępując do kompanii „Brzezinka” w ramach Armii Krajowej. Ostatnia zbiórka miała miejsce 7 września 1939 roku o godzinie 6 rano. 18 harcerzy w pełnym rynsztunku z rowerami stawili się na zbiórce. Po odprawie ruszyli

do Raszyna, skąd po przeprowadzeniu rozmowy telefonicznej z Główną Kwaterą ZHP dowiedzieli się, że mają udać się na wschód za Wisłę.

Po zakończeniu II Wojny Światowej drużyna wznowiła działalność. 29 MDH tworzyła duże środowisko harcerskie obejmujące kilkudziesięciu harcerzy oraz zuchów. Powojenne funkcjonowanie drużyny trwało mniej więcej do pierwszej dekady XXI wieku, kiedy to drużyna na kilka lat przestała funkcjonować. Wznowienia jej działalności w Brwinowie w marcu roku 2010 dokonał drużynowy pwd Marcin Sikora.

drużynowy: pwd Marcin Sikora

przyboczna: pion. Aleksandra Suchanecka

zastępowi: Marta Pawłowska, Maciej Suchanecki, Adam Federczyk

OPRACOWAŁ:

PWD MARCIN SIKORA H.O.

D.10. 1 NDH „IMPEESA”

Drużyna jest kontynuacją 1 Nadarzyńskiej Drużyny Harcerskiej im. Ks. Józefa Poniatowskiego przekształconą w 1 NDH IMPEESA dnia 16.09.2010 roku.

Nazwę IMPEESA wybraliśmy, ponieważ był to przydomek Roberta

Baden – Powella twórcy Scoutingu.

Obecnie drużynowym jest HO Wojciech Bieńkowski, a opiekunem drużyny jest ks. phm. Jarosław Kuśmierczyk.

W drużynie działają 2 zastępy: harcerek - „Pacyfistki” (zastępowa dh. Małgorzata Zielińska) i harcerzy - „Husarzy” (zastępowy dh Adrian Jagieło).

Osiągnięcia:

- I miejsce na trasie VII 53 Harcerskiego Rajdu Świętokrzyskiego
- I miejsce na trasie starszoharcerskiej rajdu „Dziś Jutro Pojutrze”
- Samodzielny montaż lampy w części kuchennej mieszkania opiekuna drużyny ☺

Zapraszamy na stronę internetową:

<http://1ndh.pruszkow.zhp.pl>

OPRACOWALI:

DH WOJCIECH BIEŃKOWSKI HO,

KS. PHM JAREK KUŚMIERCZYK

D.11. 22 DH „ORLIKI”

LOGO naszej drużyny to małe orliki pod skrzydłami orła☺ – a dlaczego? Działamy w pobliżu i na terenie kompleksu boisk ORLIK 2012 przy SP w Kostowcu. Numer drużyny ma nam przypominać symbolikę Dnia Myśli Braterskiej (22 lutego).

Założycielami 22DH Orliki są:

Opiekun: Zbigniew Reluga

Drużynowy: Marcin Mlekicki (zdjęcie)

Przyboczna: Marta Kuczevska i Dorota Śmigielska.

Zastępy:

„Wiewiórki” – zastępowy: Jakub Ziółek

„Jeżyki” - zastępowy: Weronika

łowicka

„Orle piórka” - zastępowy: Natalia Budynek

Zapraszamy na naszą stronę internetową: <http://orliki12.blog.interia.pl>.

OPRACOWAŁ:

DH MARCIN MLEKICKI

DANE STATYSTYCZNE

1. Stan z 1957: **91 drużyn**
2. Stan z 1964: 162 drużyny (**5 600 os.**)
 - 21,6% liczby uczniów ze wszystkich szkół
 - zuchy: 48 drużyn
 - harcerze młodszy: 102 drużyny
 - harcerze starsi: 12 drużyn
3. Stan z 1966: 253 instruktorów + 6045 harcerzy (**6298 os.**)
 - Ośrodki: 11
 - Szczepy: 34
 - zuchy: 70 drużyn - 1867 os.
 - harcerze: 87 drużyn – 2875 os.
 - harcerze starsi: 37 drużyn – 1266 os.
 - Młodzieżowe Kręgi Instruktorskie – 3 drużyny – 37 os.
4. Stan z 1968: 232 drużyny – **8 014 os.**
 - zuchy: 87 drużyn
 - harcerze: 103 drużyny
 - harcerze starsi: 42 drużyny
5. Stan z 1971: 372 instruktorów i 7 224 harcerzy (**7 596 os.**)
 - 240 drużyn
 - 6 Młodzieżowych Kręgów Instruktorskich
6. Stan z 1975: 241 drużyn – 341 instruktorów + 7 538 harcerzy (**7 879 os.**)
7. Stan z 1980: 200 instruktorów i 5 000 harcerzy (**5 200 os.**)
8. Stan z 15.11.1981: 38 drużyn – **784 os.**
 - zuchy: 16 drużyn – 279 os.
 - harcerze: 17 drużyn – 291 os.

- harcerze starsi: 5 drużyn – 160 os.
 - kadra – 54 os.
9. Stan z 15.11.1982: 26 drużyn – **471 os.**
- zuchy: 11 drużyn – 195 os.
 - harcerze: 11 drużyn – 173 os.
 - harcerze starsi: 4 drużyn – 69 os.
 - kadra – 34 os.
10. Stan z 15.11.1983: 35 drużyn – **883 os.**
- zuchy: 14 drużyn – 297 os.
 - harcerze: 12 drużyn – 308 os.
 - harcerze starsi: 9 drużyn – 237 os.
 - kadra – 51 os.
11. Stan z 1.01.1985: 17 drużyn – **483 os.**
- zuchy: 5 drużyn – 101 os.
 - harcerze: 5 drużyn – 165 os.
 - harcerze starsi: 5 drużyn
środowiskowe, w tym 1 wodna: 2 drużyny – 217 os.
12. Stan z 15.11.1985: 27 drużyn - **620 os.**
- zuchy: 7 drużyn – 122 os.
 - harcerze: 12 drużyn – 255 os.
 - harcerze starsi: 8 drużyn – 243 os.
13. Stan z 15.11.1986: 43 drużyny - **1156 os.**
- zuchy: 21 drużyn – 447 os.
 - harcerze: 13 drużyn – 356 os.
 - harcerze starsi: 9 drużyn – 353 os.
14. Stan z 15.11.1987: 54 drużyny – **1306 os.**
- zuchy: 30 drużyn – 657 os.

- harcerze: 12 drużyn – 446 os.
- harcerze starsi: 7 drużyn – 203 os.

15. Stan z 18.01.1989: 44 drużyny – **1176 os.**

- zuchy: 18 drużyn – 491 os.
- harcerze: 18 drużyn – 443 os.
- harcerze starsi: 8 drużyn – 176 os.
- instruktorzy: 60 os.
- IBS: 18 os.

16. Stan z 23.10.1999: 16 drużyn – **330 os.**

- zuchy: 4 drużyn – 74 os.
- harcerze: 9 drużyn – 165 os.
- harcerze starsi: 2 drużyn – 32 os.
- Nieprzetarty Szlak: 1 drużyna – 38 os.
- instruktorzy: 31 os.

17. Stan z 2000: 18 drużyn – **385 os.**

- zuchy: 5 drużyn – 76 os.
- harcerze: 9 drużyn – 191 os.
- harcerze starsi: 3 drużyn – 59 os.
- drużyny wielopoziomowe: 1 drużyna – 36 os.
- instruktorzy: 23 os.

18. Stan z 2001: 16 drużyn – **306 os.**

- zuchy: 3 drużyn – 59 os.
- harcerze: 9 drużyn – 132 os.
- harcerze starsi: 3 drużyn – 64 os.
- drużyny wielopoziomowe: 1 drużyna – 24 os.
- instruktorzy: 27 os.

19. Stan z 2002: 17 drużyn – **375 os.**

- zuchy: 5 drużyn – 90 os.

- harcerze: 7 drużyn – 193 os.
- harcerze starsi: 1 drużyn – 59 os.
- drużyny wielopoziomowe: 4 drużyny
- instruktorzy: 33 os.

20. Stan z 2003: 18 drużyn – **385 os.**

- zuchy: 5 drużyn – 87 os.
- harcerze: 10 drużyn – 145 os.
- harcerze starsi: 3 drużyn – 49 os.
- drużyny wielopoziomowe: 1 drużyna zawieszona
- instruktorzy: 28 os.

21. Stan z 2004: **336 os.**

22. Stan z 2005: **350 os.**

23. Stan z 2006: **345 os.**

24. Stan z 2007: **327 os.**

25. Stan z 2009: **350 os.**

- zuchy: 8 drużyn
- harcerze: 6 drużyn
- harcerze starsi: 3 drużyny
- wędrownicy: 2 drużyny
- drużyny wielopoziomowe: 4
- patrol specjalnościowy: 1

26. Stan z 2011: 35 instruktorów i 427 harcerzy (**462 os.**)

- łącznie: 35 jednostek

BIBLIOGRAFIA

Wykaz źródeł

ARCHIWUM MUZEUM HARCERSTWA W WARSZAWIE

1. L. Gajdowski, *PROGRAM PRACY HUFCA NA ROK 1957/58*, Pruszków 1957.
2. S. Słysz, *Rozkaz Hufca ZHP Pruszków pow.* – L.11, Piastów 1957.
3. L. Gajdowski, *Rozkaz Hufca ZHP Pruszków pow.* – L.3, Piastów 1958.
4. J. Sadowski, *Rozkaz Hufca ZHP Pruszków- Powiat* – L.10, Piastów 1958.
5. Z. Kowalczyk, *Rozkaz Hufca ZHP Pruszków* - L.2, Pruszków 1964.
6. Z. Kowalczyk, *Rozkaz Hufca ZHP Pruszków* – L.11, Pruszków 1964.
7. Z. Kowalczyk, *Wykaz szkół, w których istnieją drużyny harcerskie i zuchowe, w mieście i powiecie Pruszków*, Pruszków 1964.
8. Z. Kowalczyk, *Pismo do Komendy Chorągwi Mazowieckiej ZHP*, Pruszków 1964.
9. Z. Kowalczyk, *PROGRAM działania Hufca ZHP Pruszków na lata 1965/66*, Pruszków 1965.
10. Komisja Rewizyjna Hufca ZHP Pruszków, *Sprawozdanie z działalności Komisji Rewizyjnej Hufca ZHP Pruszków za czas 31.01.1965 do 31.12.1966 roku*, Pruszków 1966.
11. Komenda Chorągwi Mazowieckiej ZHP, *OCENA pracy hufca PRUSZKÓW w latach 1965 – 1966*, Warszawa 1967.
12. Autor zbiorowy, *Protokół Komisji Wnioskowej spisany w dniu 31 stycznia 1965 r. na Konferencji Sprawozdawczo Wyborczej Hufca ZHP Pruszków*, Pruszków 1965.
13. Z. Kowalczyk, *Sprawozdanie Rady Hufca ZHP Pruszków za okres 31.I.1965 r. – 5.I.1967 r.*, Pruszków 1967.
14. Z. Kowalczyk, *PROGRAM Hufca ZHP Pruszków w Kampanii wyborczej do Sejmu i Rad Narodowych w 1969 r. i w obchodach 25-lecia Polski Ludowej*, Pruszków 1969.
15. Komisja Rewizyjna Hufca ZHP Pruszków, *Sprawozdanie z działalności Komisji Rewizyjnej Hufca ZHP Pruszków za okres od 5 lutego 1967 do 31 stycznia 1969 roku.*, Pruszków 1969.
16. Z. Kowalczyk, *OCENA pracy Hufca ZHP Pruszków za okres ostatniej kadencji /5.II.1957 r./ - 9 II.1969 r./*, Warszawa 1969.
17. Hufiec ZHP Pruszków, *PROGRAM kursu drużynowych harcerskich*.

18. Komisja Rewizyjna Hufca ZHP Pruszków, *Ocena działalności Hufca ZHP Pruszków, za okres od 9 lutego 1969 roku do 31 stycznia 1971 roku*, Pruszków 1971.
19. Komenda Chorągwi Mazowieckiej ZHP, *OCENA pracy Hufca ZHP Pruszków za okres ostatniej kadencji od 9 lutego 1969 r. do 14 lutego 1971 r.*, Warszawa 1971.
20. Z. Kowalczyk, *Wykaz Komendantów Ośrodków – Hufiec Pruszków*.
21. *PLAN ROZWOJU HUFCA ZHP PRUSZKÓW NA OKRES 1973 – 1975*, Pruszków 1975.

ARCHIWUM HUFCA ZHP PRUSZKÓW

1. Luźne zbiory fotograficzne
2. M. Marzec, *WYKAZ DRUŻYN*, Pruszków 1975.
3. Główna Kwatera ZHP, *AKT NADANIA IMIENIA*, Warszawa 1980.
4. J. Chyliński, *Drodzy młodzi przyjaciele*, Kolonia 1980.
5. PZPR w Pruszkowie, *„Przyjmując ufundowany ...”*, Pruszków 1980.
6. *Protokół z posiedzenia Rady Hufca z dn. 13.03.1981 r.*, Pruszków 1981.
7. F. Śliwiński, *Notatki z ustaleń z posiedzenia Prezydium Rady Przyjaciół Harcerstwa w Pruszkowie*, Pruszków 1982.
8. A. Rokita, *Pismo do Komendy Hufca ZHP Hm PL Jana Schaittera*, Pruszków 1982.
9. H. Maciejak, *Protokół*, Pruszków 1983.
10. *Protokół z posiedzenia Rady Hufca ZHP Pruszków*, Pruszków 1984.
11. *SPRAWOZDANIE KOMENDY I RADY HUFCA PRUSZKÓW Z DZIAŁALNOŚCI OD DNIA 14. XI.1982 R. DO DNIA 2. XII. 1984 R.*, Pruszków 1984.
12. *Plany Pracy środowisk na lata 1984/1985*, Pruszków 1984.
13. M. Kuczabski, *ZANIACY*, Pruszków 1984.
14. S. Kozłowski, *ODZNAKA „ZASŁUŻONY DLA PRUSZKOWSKIEGO ŚRODOWISKA HARCERSKIEGO*, Pruszków 1984.
15. *Załącznik nr 1: Stan Liczbowy Hufca w okresie 1 stycznia 1985r – 1 sierpnia 1985r*. Pruszków, 1985.
16. *Uchwała VI Konferencji Sprawozdawczo-Wyborczej Hufca ZHP Pruszków*, Pruszków 1988.
17. *UCHWAŁA RADY HUFCA z dn. 1985-03-25*, Pruszków 1985.
18. *ZŁOTA KSIĘGA HUFCA ZHP w PRUSZKOWIE*, Pruszków 1985.
19. Rada Hufca ZHP Brwinów, *Wyciąg z protokołu Rady Hufca ZHP Pruszków*, Pruszków 1985.
20. S. Kozłowski, *SPRAWOZDANIE RADY I KOMENDY HUFCA ZHP za okres kadencji 1984 r. – 1986 r.*, Pruszków 1986.
21. *Założenia programowe i plan pracy Hufca*, Pruszków 1986.

22. J. Grela, *SPRAWOZDANIE Komisji Rewizyjnej Hufca ZHP Pruszków*, Pruszków 1986.
23. *Wykaz kadry Hufca wg stanu na 30.08.1987r*, Pruszków 1987.
24. *Sprawozdanie z działalności Hufca od 15.11.1986 do 01.10.1988*, Pruszków 1988.
25. *OZNAKA WIELOLETNIEJ PRACY W ZHP „PRUSZKOWSKA LILIJKA”*, Pruszków 1985.
26. B. Grobelna, *Pismo do PSS „Spolem” Piekarnia Mechaniczna*, Pruszków 1989.
27. J. Walczak, *OPINIA*, Pruszków 1989.
28. E. Frącek, *Pismo do Komendy Hufca ZHP w Pruszkowie*, Opoczno 1989.
29. D. Skrońska, *Pismo do hm Doroty Kości*, Warszawa 1989.
30. B. Nagraba, *II Zlot Drużyn Zuchowych w dniu 2 grudnia 1989 r.*, Pruszków 1989.
31. K. Kepa, *LIST OTWARTY DO KOMENDY HUFCA ZHP PRUSZKÓW*, Komorów 1989 r.
32. B. Jabłoński, *Pismo do Druha Janusza Walczaka Komendanta Hufca ZHP Pruszków*, Warszawa 1989.
33. J. Walczak, *Pismo do Komendy Chorągwi Stołecznej ZHP*, Pruszków 1989.
34. M. Gędziorowska, *Pismo do pwd Stefana Grobelnego*, Warszawa 1989.
35. J. Walczak, *Pismo do Urzędu Miejskiego w Pruszkowie*, Pruszków 1989.
36. Komisja Instruktorska Chorągwi Stołecznej, *ORZECZENIE*, Warszawa 1989.
37. J. Walczak, *Prośba do Miejskiej Rady Przyjaciół Harcerstwa w Pruszkowie*, Pruszków 1990.
38. *Pismo do Dyrekcji Szkoły Podstawowej w Michałowicach*, Pruszków 1991.
39. Komisja Uchwał i Wniosków, *Uchwała Zjazdu Hufca*, Pruszków 1991.
40. T. Jaros, *Pismo do Związku Harcerstwa Polskiego Komendy Hufca Pruszków*, Pruszków 1991.
41. J. Grela, *SPRAWOZDANIE Komisji Rewizyjnej Hufca ZHP w Pruszkowie*, Pruszków 1991.
42. Harcerski Komitet Tablicy BP, *REGULAMIN ZLOTU*, 1991.
43. Komenda Hufca Pruszków, *Pismo do Komendy Chorągwi Stołecznej ZHP*, Pruszków 1991.
44. J. Walczak, *Pismo do Warszawskich zakładów Zielarskich „Herbapol”*, Pruszków 1991.
45. B. Kitliński, *Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej z działania w latach 1990 – 1992*, Pruszków, 1992.
46. Komisja Uchwał i Wniosków, *Uchwała III Zjazdu Hufca ZHP w Pruszkowie*, Pruszków 1995.
47. J. Walczak, *Rozkaz Hufca ZHP Pruszków – L. 4*, Pruszków 1995.
48. Z. Kowalczyk, *Rozkaz Szczepu harcerskiego przy SP2 – L. 2*, Pruszków 1995.
49. G. Kowarski, *Przewidywany koszt biwaku ...*, Pruszków 1996.

50. I. Konarska, *Rozkaz Hufca ZHP Pruszków – L. 4, 5*, Pruszków 1997.
51. I. Konarska, *Rozkaz Hufca ZHP Pruszków – L. 2, 3, 4*, Pruszków 1998.
52. I. Konarska, *Szczepy i drużyny Hufca ZHP w Pruszkowie*, Pruszków 1998.
53. Z. Kowalczyk, *Preliminarz budżetowy obozu*, Pruszków 1998.
54. J. Nagraba, *Preliminarz budżetowy obozu wędrownego- żeglarskiego na szlaku WJH*, Pruszków 1998.
55. I. Konarska, *Rozkaz Hufca ZHP Pruszków – L. 1, 2, 3, 9*, Pruszków 1999.
56. W. Wojkowski, *Pismo do Drużny phm. Jolanty Nagraby*, Pruszków 1999.
57. VI Zjazd Hufca ZHP Pruszków, *Strategiczny Plan Rozwoju na lata 1999 - 2003*, Pruszków 1999.
58. J. Nagraba, *Rozkaz Hufca ZHP Pruszków – L. 4, 5, 6*, Pruszków 2000.
59. J. Nagraba, *Pismo do Urzędu Miejskiego w Pruszkowie*, Pruszków 2000.
60. P. Marczak, *Pismo do Komendantki Hufca ZHP w Pruszkowie*, Pruszków 2001.
61. J. Nagraba, *Rozkaz Hufca ZHP Pruszków – L. 6*, Pruszków 2003.
62. *Sprawozdanie z działalności Komendantki i Komendy Hufca w Pruszkowie za lata 1999 - 2003*, Pruszków 2003.
63. VI Zjazd Hufca ZHP Pruszków, *Strategiczny Plan Rozwoju na lata 2003 – 2007*, Pruszków 2003.
64. P. Marczak, *Pismo do Komendy hufca ZHP w Pruszkowie*, Pruszków 2004.
65. *SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI WŁADZ HUFCA – KOMENDANTA I KOMENDY HUFCA ZHP PRUSZKÓW ZA OKRES 23 listopada 2003 – 16 listopada 2007*, Pruszków 2007.
66. *SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI WŁADZ HUFCA – KOMENDANTA I KOMENDY HUFCA ZHP PRUSZKÓW ZA OKRES 17 listopada 2007 – 7 listopada 2008*, Pruszków 2008.
67. *SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI WŁADZ HUFCA – KOMENDANTA I KOMENDY HUFCA ZHP PRUSZKÓW ZA OKRES 7.11.2008 – 16.10.2009*, Pruszków 2009.
68. Komenda hufca ZHP Pruszków, *Uchwała Komendy Hufca Nr 2*, Pruszków 2010.

OPRACOWANIA

1. S. Broniewski, *TO NIE TAKIE PROSTE moje życie*, Warszawa 2001.
2. T. Jaros, *W SŁUŻBIE BOGU I POLSCE 1911 – 1939*, Pruszków 2004.
3. Autor zbiorowy, *Złot ZHP Kielce 2007 Poradnik Złotowicza*, Szczecin 2007.
4. J. Gajdowska, *Życiorys LEONA GAJDOWSKIEGO Harcmistrza, pseud. „Ostoja”*.
5. Red. I. Szymańska-Horban, autor: ks. Roman Indrzejczyk, *Ocalić godność*, „Przegląd Pruszkowski Nr 1(77)”, 2008, s. 112.

6. Red. I. Szymańska-Horban, autor: J. Kaliński, *Znakiem tego oskarżony ...*, „Przegląd Pruszkowski nr 2”, Pruszków 2009, s. 77.
7. Red. I. Szymańska-Horban, autor: B. Pawełczyńska, *W PRZEDEDNIEJ STULECIA HARCERSTWA – Chrześcijaństwo w harcerstwie*, „Przegląd Pruszkowski nr 2”, Pruszków 2009, s. 42.
8. A. Degallier-Martin, *Księga Jaszczurki*, 2009, s. 205.
9. Autor zbiorowy, *Poradnik Harcerski*, Szczecin 2010.

DOKUMENTY

1. *Rozkaz Mazowieckiej Chorągwi Harcerzy w Warszawie – L. 7*, Warszawa 1946.
2. Naczelnictwo Związku Harcerstwa Polskiego, *WIADOMOŚCI URZĘDOWE*, Warszawa 1946, s. 12.
3. F. Bajera, *Regulamin Komendy Hufca Nr.1*.
4. Z. Szymanek, *Rozkaz Hufca ZHP Pruszków – L.13*, Pruszków 1946.
5. *UCZSEŃNICY OBOZU Hufca Pruszków – Wlewska k/Lidzbarku 8.VII – 10. VIII.1946 r.* (rękopis – kopia).
6. Z. Szymanek, *Rozkaz Hufca ZHP Pruszków – L.1*, Pruszków 1947.
7. *Rozkaz Mazowieckiej Chorągwi Harcerzy w Warszawie – L. 4*, Warszawa 1947.
8. *Rozkaz Chorągwi Mazowieckiej ZHP – Nr 1*, Warszawa 1947.
9. *Rozkaz Hufca ZHP Pruszków – L. 2, 3 i 4*, Pruszków 1948.
10. F. Bajera i B. Chudzik, *Rozkaz Hufca ZHP Pruszków – L.1*, Pruszków 1949.
11. B. Chudzik, *Rozkaz Hufca ZHP Pruszków – L.1*, Pruszków 1949.
12. *UCHWAŁA Ogólnopolskiego Zjazdu Działaczy Harcerskich w Łodzi. O zmianach w harcerskiej symbolice i formach zewnętrznych*, 1956.
13. F. Bajera, *Rozkaz Hufca ZHP Pruszków – L.1*, Pruszków 1957.
14. F. Bajera, *Rozkaz Hufca ZHP Pruszków – L.5*, Pruszków 1957.
15. L. Gajdowski, *Rozkaz Hufca ZHP Pruszków-Powiat – L.1/14*, Piastów 1959.
16. Z. Jabłoński, *Rozkaz Hufca ZHP Pruszków (Ośrodek Piastów) – L.3*, Piastów 1967.
17. Z. Jabłoński, *Komunikat Nr.1.*, Piastów 1967.
18. B. Pawełczyńska, *AKT NADANIA SZTANDARU*, Pruszków 2009.

KRONIKI, ALBUMY I PRASA

1. *KRONIKA 14 MAZOWIECKIEJ DRUŻYNY HARCERSKIEJ IM. STEFANA CZARNIECKIEGO*, Pruszków 1947.
2. K. Żarski, *KRONIKA OBOZU Hufca „Pruszków” we Wlewsku nad jeziorem Lidzbarskim*, Wlewska 1945.

3. *KRONIKA OŚRODKA ZHP PRUSZKÓW*
4. *Kronika Zimowiska „Uśmiech Dziecka”*, Szarocin 1979.
5. *KRONIKA ZIMOWISKA HUFCA ZHP PRUSZKÓW W SOPOCIE*, Sopot 1989.
6. *Kronika - OBÓZ HUFCA ZHP PRUSZKÓW*, Okartowo 1991.
7. *Kronika – OBÓZ ZHP HUFCA PRUSZKÓW*, Ostrowo 1976.
8. *Kronika – OBÓZ HARCERSKI W OKARTOWIE*, Okartowo 1995.
9. *Kronika – Młodzieżowy Krąg Instruktorski „Czternastka”*, 1979.
10. W. Bronowski, *Kronika Grupy Obozów Harcerskich Hufca „Pruszków” Chorągwi Mazowieckiej w Pilchowicach – Zaporze Wielkiej – Wrocław – 3.VII – 3.VIII*, Pilchowice 1948.
11. Z. Mierzwiński, *ZAWSZE WIERNY GŁOSZONYM IDEAŁOM*, „Głos Pruszkowa i Powiatu nr 11”, Pruszków 2004, s. 4.
12. W. Sławiński, *GASNĄCA PAMIĘĆ*, „Głos Pruszkowa i Powiatu nr 11”, Pruszków 2004, s. 5.
13. W. Sławiński, *Tekst dotyczy artykułu t. Jarosa p.t. „W OBRONIE CZCI I GODNOŚCI”*, „Głos Pruszkowa i Powiatu, nr 5”, Pruszków 2006, s. 2.
14. Zarząd Kręgu Stowarzyszenia Szarych Szeregów, *Sztandar i jego kopia*, „Głos Pruszkowa i Powiatu, nr 6”, Pruszków 2006, s. 3.
15. Cz. Dąbrowski, *NIEHARCERSKA HISTORIA*, „Głos Pruszkowa i Powiatu nr 12”, Pruszków 2006, s. 2.
16. H. Maciejak, *Szanowny Panie Redaktorze*, „Głos Pruszkowa i Powiatu nr 4”, Pruszków 2006, s. 4.
17. S. Kulicki, *Szanowny Panie Redaktorze*, „Głos Pruszkowa i Powiatu nr 03”, Pruszków 2007, s. 2.
18. L. Idżkowska, *Szanowny Panie Redaktorze*, „Głos Pruszkowska i Powiatu nr 04”, Pruszków 2007, s. 8.
19. W. Sławiński, *Z KART HISTORII HARCERSTWA PRUSZKOWSKIEGO*, „Głos Pruszkowa i Powiatu nr 06”, Pruszków 2007, s. 2.
20. K. Piaseczny, *Całym życiem – Przygoda XXI*, „Rzeczpospolita”, 24.08.2010.
21. Fotografie z prywatnego archiwum Stefana Kulickiego
22. Fotografie z prywatnego archiwum Henryka Janiszewskiego
23. Fotografie z prywatnego archiwum Stefana Kowalskiego.

WSPOMNIENIA I RELACJE

1. F. Bajer, *Historia Związku Harcerstwa Polskiego w Pruszkowie*, 1980.
2. J. Przyjemski, *Ze wspomnień – Hufiec Pruszków 1945 r.*, Warszawa 1983.
3. B. Klimek, *Lata 1945-1948 dotyczące żeńskiej drużyny harcerek przy Gimnazjum i Liceum im. Tomasza Zana w Pruszkowie*, Pruszków 08.1996.

4. S. Kulicki, *OD ZUCHÓW, AŻ PO SZARŻ – Moje wspomnienia z przeżyć związanych z harcerstwem, a w szczególności z zuchami*, Otrębusy 2006.
5. S. Kulicki, wywiad: *wspomnienia z działalności harcerskiej*, Otrębusy 2010–2011.
6. H. Janiszewski, wywiad: *wspomnienia z działalności harcerskiej*, Warszawa 2011.
7. K. Lewandowski, *list do Druhny Beaty Pawełczyńskiej*, Warszawa 2011.

STRONY INTERNETOWE

1. <http://www.historia-powszechna.yoyo.pl/cytaty/b.php?b=58>, 2011.
2. http://pl.wikipedia.org/wiki/Harcerska_S%C5%82u%C5%BCba_Polsce, 2011.
3. <http://pl.wikipedia.org/wiki/Harcerstwo>, 2011.
4. www.pruszkow.zhp.pl, 2011.
5. <http://www.zlotkrakow.zhp.pl/>, 2011.

WYKAZ SKRÓTÓW

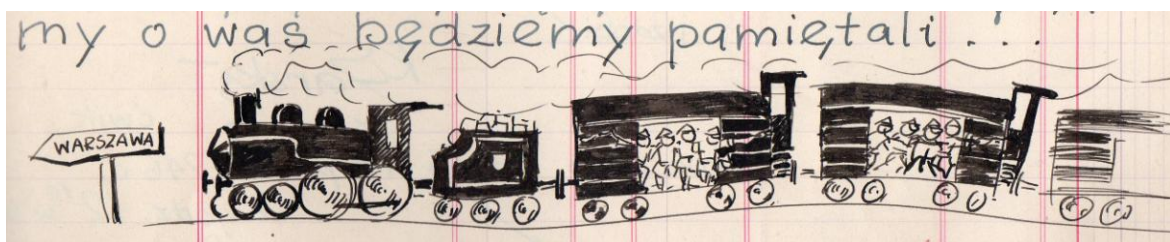
1. AL./AZ – Akcja Letnia/ Akcja Zimowa
2. CAS – Centralna Akcja Szkoleniowa
3. Dh – Druh, Druhna
4. GK – Główna Kwatera
5. H.O. – Harcerz Orli/Harcerka Orla
6. H.R. – Harcerz/Harcerka Rzeczypospolitej
7. HAL/HAZ – Harcerska Akcja Letnia/ Harcerska Akcja Zimowa
8. HKS – Harcerski Krąg Seniorów
9. Hm - harcmistrz
10. Hm PL – harcmistrz Polski Ludowej
11. KH – Komenda Hufca
12. KOP – Korpus Ochrony Pogranicza
13. KPH – Koło Przyjaciół Harcerstwa
14. MAKI - Mazowiecka Akcja Kształcenia Instruktorów
15. MDH-ek – Mazowiecka Drużyna Harcerek
16. MDH-rzy – Mazowiecka Drużyna Harcerzy
17. NAZ – Nieobozowa Akcja Zimowa
18. OH – Organizacja Harcerska
19. OHPL – Organizacja Harcerska Polski Ludowej

20. PDH – Pruszkowska Drużyna Harcerska
21. PHDŻ – Pruszkowska Harcerska Drużyna Żeglarzy
22. Phm – podharc mistrz
23. PSM – Pruszkowska Spółdzielnia Mieszkaniowa
24. Pwd – przewodnik
25. PZPR – Polska Zjednoczona Partia Robotnicza
26. SDHiZ – Szczep Drużyn Harcerskich i Zuchowych
27. SHDS - Szczep Harcerskich Drużyn Sokolich
28. SHDW – Szczep harcerskich Drużyn Wodnych
29. SSzSz – Stowarzyszenie Szarych Szeregów
30. WAGGGS – Światowe Stowarzyszenie Przewodniczek i Skautek
31. WOSM – Światowa Organizacja Ruchu Skautowego
32. Wyw. - wywiadowca
33. ZHP - Związek Harcerstwa Polskiego
34. ZMP – Związek Młodzieży Polskiej
35. ZSZ – Zespół Szkół Zawodowych

MY – HARCERZE XXI WIEKU

WSZYSTKIM HARCERZOM, INSTRUKTOROM,
PRZYJACIOŁOM – ZARÓWNO TYM Z CZASÓW
ALEKSANDRA KAMIŃSKIEGO, HUFCA „ZIELONY DĄB”
JAK I Z CZASÓW ZAWIROWAŃ POWOJENNYCH –
PEŁNI WDZIĘCZNOŚCI ZA OFIRANOŚĆ, SŁUŻBĘ
I RADOŚĆ WNIESIONĄ W BAGAŻ WSPOMNIEŃ
HUFCA PRUSZKÓW

CHCEMY POWIEDZIEĆ, ŻE ...

48

⁴⁸ Ostatni rysunek w kronice obozu Hufca Pruszków we Wlewsku w roku 1946
(rysował Karol Źarski HO)